

Հ Ա Ղ Ո Ր Դ ՈՒ Մ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԱՏԱԽԱՂՈՒԹՅԱՆ 2015
ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ**

ԵՐԵՎԱՆ 2016

Բովանդակություն

Ներածություն	3
1. Հանցավորության ընդհանուր վիճակը	4
1) Մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունները.....	7
2) Սեփականության դեմ ուղղված հանցագործություններ.....	10
3) Ընդհանուր բնույթի հանցագործություններ	12
2. Հեղաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ հսկողության ոլորտ	14
1) Մարդու, սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված և ընդհանուր բնույթի հանցագործությունների դեպքերի վերաբերյալ	14
2) Կոռուպցիոն և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործությունների դեպքերի վերաբերյալ:.....	17
3) Հատկապես կարևոր գործերով քննության ոլորտ.....	20
4) ՀՀ ազգային անվտանգության մարմիններում քննվող, թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված և կիրեռհանցագործությունների գործերի վերաբերյալ.....	22
5) ՀՀ ոստիկանության ՔԳՎ, ՀՀ քննչական կոմիտեի, ՀՀ ՖՆ քննչական վարչության և ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության կողմից նախապատրաստվող նյութերի և քրեական գործերի նախաքննության օրինականության նկատմամբ հսկողություն	25
3. Մեղադրանքի պաշտպանության և դատական ակտերի բողոքարկման ոլորտ	29
1) Կոռուպցիոն և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործություններ.....	33
2) Հատկապես կարևոր գործերով քննության վերաբերյալ	34
3) ՀՀ ազգային անվտանգության մարմիններում քննվող, թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված և կիրեռհանցագործությունների գործերի վերաբերյալ.....	35
4. Պետական շահերի պաշտպանության ոլորտ.....	36
5. Պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ հսկողության ոլորտ.....	38
6. Վերահսկողական-տեսչական գործունեության ոլորտ.....	43
7. Միջազգային-իրավական օգնության ոլորտ.....	45
8. Իրավական ապահովման ոլորտ	48
9. ՀՀ զինվորական դատախազության գործունեության ոլորտ	51
1) Հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ հսկողության ոլորտ.....	51
2) Մեղադրանքի պաշտպանության և դատական ակտերի բողոքարկման ոլորտ	56
3) Պետական շահերի պաշտպանության ոլորտ	58
4) Պատիժների ու հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ հսկողության ոլորտ.....	59
10. ՀՀ դատախազության պետական ծառայության ոլորտ	60

Ներածություն

Հայաստանի Հանրապետության դատախազությունը, ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ և «Դատախազության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով, ներպետական և միջազգային համապատասխան իրավական ակտերով, 2015թ. ընթացքում աշխատանքներ է կատարել հանցավորության կանխարգելման, հանցագործությունների բացահայտման, քննության որակն ու արդյունավետությունը բարելավելու, հետաքննության և նախաքննության, դատարանում մեղադրանքի պաշտպանության, դատական ակտերի բողոքարկման, պետական շահերի պաշտպանության, պատիժների ու հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ դատախազական հսկողության, ինչպես նաև դատախազական գործունեության կազմակերպման, մյուս՝ վերահսկողական-տեսչական, միջազգային համագործակցության, իրավական ապահովման ոլորտներում:

Դատախազական լիազորությունների իրականացման ընթացքում կատարվել են մի շարք ուսումնասիրություններ ու վերլուծություններ, որոնց արդյունքները քննարկվել են դատախազության համապատասխան խորհրդակցություններում, և դրանց արդյունքների հիման վրա կազմված ու համապատասխան ակտերում ամրագրված կանխորոշումները կարևոր նշանակություն են ունեցել դատախազական գործունեության կազմակերպման և դատախազական լիազորությունների իրականացման արդյունավետության ապահովման, ինչպես նաև քրեական պետական քաղաքականության մշակման և իրականացման համար:

«Հ գլխավոր դատախազության կողմից 2015 թվականին քրեական պետական քաղաքականության մշակման և իրականացման համատեքստում համապատասխան վերլուծություններն ու ամփոփումները, դատախազության գործունեության կազմակերպման ուղղությունները հիմնականում իրականացվել են «Հատկապես կարևոր գործերով քննության» (դատավարական ղեկավարում և դատախազական հսկողություն, ինչպես նաև մեղադրանքի պաշտպանություն և դատական ակտերի բողոքարկում, համապատասխան լիազորություններն իրականացնում է ՀՀ նախաքննության բոլոր մարմինների կենտրոնական ապարատում քննվող գործերով և նախապատրաստվող նյութերով), «Հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ հսկողության», «Մեղադրանքի պաշտպանության և դատական ակտերի բողոքարկման», «ՀՀ ազգային անվտանգության մարմիններում քննվող, թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված և կիբեռհանցագործությունների գործերով», «Պետական շահերի պաշտպանության», «Պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ հսկողության» և «Կոռուպցիոն և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործությունների գործերով» վարչությունների, «Վերահսկողական-տեսչական», «Միջազգային իրավական կապերի» և «Իրավական ապահովման և եվրահնտեգրման» բաժինների կողմից:

Սույն հաղորդման մեջ վերլուծություններն ու ամփոփումները շարունակվել են կատարվել վերը նշված, միմյանցից տարբերվող իրավակազմակերպական, կառուցվածքային գործունեության կազմակերպման և մասնագիտացման ուղղությունների հնարավոր համադրմամբ:

1. Հանցավորության ընդհանուր վիճակը

Հաշվետու ժամանակահատվածի հանցավորության ընդհանուր վիճակի վերլուծությունը:

2015թ. ընթացքում գրանցվել է հանցագործության 17,043 (2014թ.՝ 17,546) դեպք, այսինքն՝ դեպքերը նվազել են 503-ով կամ 2.9%-ով: Բացահայտումը կազմել է 75.7% (2014թ.՝ 79.9%), այսինքն՝ բացահայտումը նվազել է 4.2%-ով:

Արձանագրվել է հրազենի գործադրմամբ կատարված հանցագործության 69 (2014թ.՝ 68) դեպք, որոնցից բացահայտվել է 56-ը (2014թ.՝ 57):

2015թ. ընթացքում աճել են մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունների դեպքերը՝ 46-ով (2014թ.՝ 4,927 – 2015թ.՝ 4,973) կամ 0.9%-ով, սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների դեպքերը՝ 663-ով (2014թ.՝ 6,665 – 2015թ.՝ 7,328) կամ 9.9%-ով, այլ հանցագործությունների դեպքերը՝ 54-ով (2014թ.՝ 443 – 2015թ.՝ 497) կամ 12.2%-ով:

Նույն ժամանակահատվածում նվազել են հասարակական անվտանգության, հասարակական կարգի, բնակչության առողջության դեմ ուղղված հանցագործությունների դեպքերը՝ 32-ով (2014թ.՝ 2,818 – 2015թ.՝ 2,786) կամ 1.1%-ով, տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործությունների դեպքերը՝ 54-ով (2014թ.՝ 870 – 2014թ.՝ 816) կամ 12.2%-ով, պետական իշխանության, պետական ծառայության և կառավարման կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունների դեպքերը՝ 1,136-ով (2014թ.՝ 2,212 – 2015թ.՝ 1,076) կամ 51.4%-ով:

2014թ. ընթացքում հանցագործությունների ընդհանուր թվի նվազման պայմաններում աճել է միջին ծանրության հանցագործությունների թիվը:

Այսպես, միջին ծանրության հանցագործություններն աճել են 382 դեպքով կամ 9.4%-ով (2014թ.՝ 4,073 – 2015թ.՝ 4,455):

Ծանր և առանձնապես ծանր հանցագործության դեպքերը նվազել են, որից՝ ծանր հանցագործությունները՝ 81 դեպքով կամ 2.4%-ով (2014թ.՝ 3,319 – 2015թ.՝ 3,238), իսկ առանձնապես ծանր հանցագործությունները՝ 8 դեպքով կամ 4.6%-ով (2014թ.՝ 173 – 2015թ.՝ 165):

Միջին ծանրության հանցագործությունների դեպքերի քանակի աճի հետ բացահայտման վիճակը վատթարացել է և կազմել է 68.6% (2014թ.՝ 74.5%):

2015թ. ընթացքում մեղադրյալ ներգրավված 288 (2014թ.՝ 253) անձ եղել է նախկինում դատապարտված, որոնցից 140-ը (2014թ.՝ 120)՝ 2 և ավելի անգամ:

Կրկնահանցագործության պրակտիկայի ուսումնասիրությունը և վերլուծությունը վկայում է, որ դեռևս բավարար չէ նախականիսիչ միջոցառումների իրականացումը, մասնավորապես, պետք է բարձրացնել ոստիկանության բաժիններում գործող պրոֆիլակտիկայի բաժանմունքների աշխատակիցների ակտիվությունն ազատազրկման վայրից վերադարձած անձանց կենցաղի և վարքագծի, նրանց զբաղմունքի ու հակումների նկատմամբ հսկողությունն ուժեղացնելու առումով:

2015թ. հետախուզվել է 1,3811 (2014թ.՝ 13,526) մեղադրյալ, որոնցից 1,719-ը (2014թ.՝ 1,777) կամ 12.4%-ը (2014թ.՝ 13.1%) հայտնաբերվել են:

2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ հետախուզման մեջ է մնացել 12,092 (2014թ.՝ 11,749) մեղադրյալ, որոնցից 10,752-ը (2014թ.՝ 10,448) կատարել է միջին ծանրության, 754-ը (2014թ.՝ 723)՝ ծանր, 200-ը (2014թ.՝ 196)՝ առանձնապես ծանր, իսկ 386-ը (2014թ.՝ 382)՝ ոչ մեծ ծանրության հանցագործություն:

2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ 12,092 (2014թ.՝ 11,749) հետախուզվողից 10,208-ը (2014թ.՝ 9,918) հետախուզվում է ՀՀ քր. օր.-ի 327-րդ հոդվածի հատկանիշներով, իսկ 1,884-ը (2014թ.՝ 1,831)՝ ՀՀ քր. օր.-ի այլ հոդվածների հատկանիշներով, այդ թվում՝ 59-ը (2014թ.՝ 60)՝ սպանության, 23-ը (2014թ.՝ 22)՝ սպանության փորձի, 96-ը (2014թ.՝ 105)՝ դիտավորությամբ առողջությանը վնաս պատճառելու, որոնցից 70-ը (2014թ.՝ 77)՝ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելու, 19-ը (2014թ.՝ 18)՝ մարդկանց թրաֆիքինգի, 17-ը (2014թ.՝ 16)՝ սեռական անձեռնմխելիության դեմ ուղղված հանցագործությունների, որոնցից 5-ը (2014թ.՝ 3)՝ բռնաբարության, 63-ը (2014թ.՝ 55)՝ մարդու դեմ ուղղված այլ հանցագործությունների, 7-ը (2014թ.՝ 7)՝ բանդիտիզմի, 18-ը (2014թ.՝ 16)՝ հրազեն, ռազմամթերք պատրաստելու և ապօրինի շրջանառելու, 10-ը (2014թ.՝ 9)՝ ճեփ-ը խախտելու, 70-ը (2014թ.՝ 67)՝ խուլիգանության, 106-ը (2014թ.՝ 91)՝ թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության, 18-ը (2014թ.՝ 17)՝ հասարակական անվտանգության կարգի դեմ ուղղված այլ հանցագործությունների, 62-ը (2014թ.՝ 63)՝ ավազակության, 15-ը (2014թ.՝ 14)՝ կողոպուտի, 152-ը (2014թ.՝ 152)՝ գողության, 116-ը (2014թ.՝ 111)՝ յուրացում կատարելու, 474-ը (2014թ.՝ 13)՝ խարդախության, 5-ը (2014թ.՝ 5)՝ տրանսպորտային միջոցները փախցնելու, 15-ը (2014թ.՝ 13)՝ սեփականության դեմ ուղղված այլ հանցագործությունների, 212-ը (2014թ.՝ 198)՝ տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործությունների, 1,076-ը (2014թ.՝ 213)՝ պետական իշխանության, ծառայության և կառավարման կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունների, 64-ը (2014թ.՝ 187)՝ այլ հանցագործությունների կատարման համար:

ՀՀ դատախազության կատարած աշխատանքների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ հանցագործությունների բացահայտման աշխատանքների վրա մի շարք օբյեկտիվ պատճառներից զատ շարունակում են լուրջ ազդեցություն ունենալ նաև այնպիսի սուբյեկտիվ պատճառներ, ինչպիսիք են դատախազի, քննիչի և օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներ իրականացնող աշխատակիցների համագործակցության ոչ բավարար մակարդակը, կոնկրետ քրեական գործերով իրականացվող քննության որակը, քննչական և օպերատիվ-հետախուզական աշխատանքների ոչ ճիշտ կազմակերպումը, քննության նկատմամբ իրականացվող գերատեսչական վերահսկողությունն ու դատախազական հսկողությունը:

Լուրջ անելիքներ կան հետախուզման մեջ գտնվող մեղադրյալների գտնվելու վայրը պարզելու, նախորդ տարիներին կատարված հանցագործությունները բացահայտելու, հանցավոր խմբերի բոլոր անդամներին և անչափահասներին հանցավոր գործունեության ներգրավողներին ի հայտ բերելու, հանցագործությունների կատարմանը նպաստող պայմաններն ու պատճառները քննությամբ պարզելու և ներգործության համարժեք միջոցներ ձեռնարկելու գործում:

Ստեղծված իրավիճակը շտկելու և հանցագործությունների բացահայտման աշխատանքներն ակտիվացնելու համար շարունակվում է առաջնահերթ խնդիր դիտվել նախաքննության և օպերատիվ-հետախուզական աշխատանքների որակի բարելավումը, նախաքննական և հետաքննական մարմինների սերտ

համագործակցությունը, քննության ճիշտ պլանավորումը, բոլոր հնարավոր վարկածների մշակումը և դրանց օպերատիվ ստուգումը:

Կասեցված քրեական գործերի՝ օպերատիվ-հետախուզական մարմիններում գրանցված լինելու, դրանցով տրված հանձնարարականները և պատասխանները նշված մարմիններում կազմված գործերին կցված լինելու, ինչպես նաև այդ գործերը ՀՀ ոստիկանության ինֆորմացիոն կենտրոնում հաշվառված լինելու հանգամանքների ստուգմամբ պարզվել է, որ մեղադրյալների հետախուզման հիմքով կասեցված բոլոր գործերով պարտադիր ստուգման առարկա է դառնում համապատասխան հետախուզական գործերի առկայությունը:

Այս առումով, առանձին գործերի ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ բավարար հիմքերի վրա չի գտնվում ընթացիկ քրեական գործերով այն մեղադրյալների վարքագծի հսկողությունը, որոնց նկատմամբ խափանման միջոց է ընտրվել չհեռանալու մասին ստորագրությունը: Մասնավորապես, նշված խափանման միջոցի պայմանների խախտման փաստերը հնարավոր չի եղել հայտնաբերել՝ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջները պատշաճ չապահովելու պատճառով:

Այսպես, «ՀՀ քաղաքացու անձնագրի մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ կասկածյալի կամ մեղադրյալի անձնագիրը ժամանակավորապես վերցնում է հետաքննության կամ նախաքննության մարմինը: Ժամկետային զինվորական ծառայության զորակոչված անձանց անձնագիրը վերցնում է զինկոմիսարիատը: Կասկածյալի և մեղադրյալի անձնագիրը պահվում է վարույթ իրականացնող պաշտոնատար անձանց մոտ և վերադարձվում է հարուցված քրեական հետապնդումը դադարեցվելուց հետո անմիջապես(...):

«ՀՀ սահմանային էլեկտրոնային կառավարման տեղեկատվական համակարգ ստեղծելու, դրա շահագործման կարգը և համակարգից օգտվողների ցանկը սահմանելու մասին» ՀՀ Կառավարության 22.06.2006թ. որոշման 1-ին հավելվածի համաձայն՝

ՍԷԿՏ համակարգի շահագործման համար անհրաժեշտ տվյալների տրամադրման աղբյուրներն են՝

ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանության (այսուհետ՝ ոստիկանություն) բաժանորդային կետերից համակարգչային կապով ստացվող՝

ե) հետախուզման մեջ գտնվող անձանց տվյալները (հետախուզման հիմք հանդիսացող քրեական գործի համարը, նախաձեռնողը, նրա հետ կապ հաստատելու պարտադիր տվյալները, քրեական օրենսգրքի համապատասխան հոդվածը, կիրառվող միջոցը, հետախուզումը դադարեցնելու մասին տվյալները)՝ հետախուզում հայտարարելու կամ դադարեցնելու պահին(...)

թ) քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների կողմից «Ստորագրություն՝ չհեռանալու մասին» խափանման միջոցը կիրառելու մասին տվյալները՝ խափանման միջոցը կիրառելու մասին հայտարարման պահին:

Առանձին քրեական գործերի ուսումնասիրությունը ցույց է տվել, որ քննիչի որոշմամբ «ստորագրություն չհեռանալու մասին» խափանման միջոցն ընտրվելուց հետո, դրանից բխող վերը նշված սահմանափակումները փաստացի չեն կիրառվում, մասնավորապես՝ կասկածյալի կամ մեղադրյալի անձնագրերը չեն վերցվում կամ կիրառված խափանման միջոցի վերաբերյալ տվյալները չեն փոխանցվում և ներառվում ՍԷԿՏ համակարգ, ինչի արդյունքում կիրառված խափանման միջոցը

դառնում է ձևական և ինքնանպատակ, իսկ դրա պայմանների խախտումը՝ անվերահսկելի:

1) Մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունները

Մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունները 2015թ. ընթացքում 46 դեպքով (2014թ.՝ 4,927 – 2015թ.՝ 4,973) կամ 0.9%-ով աճել են:

Ընդ որում, նվազել են **սպանության** (2014թ.՝ 53 – 2015թ.՝ 52), **դիտավորությամբ առողջությանը ծանր վնաս հասցնելու** (2014թ.՝ 216 – 2015թ.՝ 173), **դիտավորությամբ առողջությանը միջին ծանրության և թեթև վնաս պատճառելու** (2014թ.՝ 1,321 – 2015թ.՝ 1,095) դեպքերը: Աճել են **սպանության փորձի** (2014թ.՝ 28 – 2015թ.՝ 35), **բռնաբարության և բռնաբարության փորձի** (2014թ.՝ 22 – 2015թ.՝ 39), **մարդու դեմ ուղղված այլ հանցագործությունների** (2014թ.՝ 3,420 – 2015թ.՝ 3,663), **սեռական անձեռնմխելիության դեմ ուղղված հանցագործությունների** (2014թ.՝ 97 – 2015թ.՝ 120) դեպքերը: Մարդկանց **թրաֆիքինգի** դեպքերի քանակը մնացել է անփոփոխ (2014թ.՝ 8 – 2015թ.՝ 8):

Մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունների բացահայտման ցուցանիշում էական փոփոխություն չի արձանագրվել: 2015թ. բացահայտումը կազմել է 96.1% (2014թ.՝ 96%), աճը կազմել է 0.1%:

2014թ. հետ համեմատած 2015թ. սպանության դեպքերը նվազել են 1-ով (2014թ.՝ 53 – 2015թ.՝ 52) կամ 1.9%-ով, սպանության փորձի դեպքերն աճել են 7-ով (2014թ.՝ 28 – 2015թ.՝ 35) կամ 25%-ով, իսկ առողջությանը դիտավորությամբ ծանր վնաս պատճառելու դեպքերը նվազել են 226-ով (2014թ.՝ 1,321 – 2015թ.՝ 1,095) կամ 17.1%-ով:

Հաշվետու ժամանակահատվածում 13.7%-ով վատթարացել է գրանցված սպանությունների բացահայտման ցուցանիշը՝ կազմելով 71.2% (2014թ.՝ 84.9%): Սպանության 52 (2014թ.՝ 53) դեպքից բացահայտվել է 37-ը (2014թ.՝ 45):

Գրանցված սպանության փորձերի դեպքերի բացահայտման ցուցանիշն աճել է 10%-ով՝ կազմելով 88.6% (2014թ.՝ 78.6%): 2015թ. սպանության փորձի 35 (2014թ.՝ 28) դեպքից բացահայտվել է 31-ը (2014թ.՝ 22):

226 դեպքով կամ 17.1%-ով նվազել են դիտավորությամբ առողջությանը վնաս պատճառելու դեպքերը (2014թ.՝ 1,321 – 2015թ.՝ 1,095): Միաժամանակ 43 դեպքով կամ 19.9%-ով նվազել են նաև դիտավորությամբ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելու դեպքերը (2014թ.՝ 216 – 2015թ.՝ 173):

Դրական միտում է նկատվել նաև նշված հանցագործություններով բացահայտման վիճակում: 2015թ. բացահայտումը կազմել է 80.9%, 173 դեպքից բացահայտվել է 140-ը, (2014թ.՝ 75%, 216 դեպքից բացահայտվել էր 162-ը):

Դիտավորությամբ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելու դեպքերը շարունակվել են մնալ << դատախազության ուշադրության կենտրոնում: Մասնավորապես՝ չբացահայտված, բարդ, ապացուցման դժվարություններ ունեցող քրեական գործերը հանգամանորեն ուսումնասիրվել, քննարկվել են, դրանցով կոնկրետ ցուցումներ են տրվել նախաքննության և հետաքննության մարմիններին:

Շարունակում է անհանգստացնող մնալ հատկապես ծանր և առանձնապես ծանր հանցագործություններով հետաքննության մարմինների կողմից

իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների ցածր որակն ու անարդյունավետությունը:

Ուսումնասիրությունը վկայում է նաև, որ փողոցներում և հասարակական վայրերում կատարված շատ դեպքեր մինչ օրս չեն բացահայտվել և հայտնի չէ դրանք կատարած անձանց ինքնությունը, չնայած այն հանգամանքին, որ դրանցից շատերը տեղի են ունեցել կենտրոնական, բանուկ հատվածներում, երեկոյան ոչ ուշ ժամերի, իսկ Երևան քաղաքի շատ վայրերում, ինչպես նաև արդեն մարզերի որոշ հատվածներում, առկա են տեսանկարահանող սարքեր:

Նման պայմաններում հետաքննության մարմնի աշխատակիցների կողմից բավարար միջոցներ և ջանասիրություն չի ցուցաբերվում ընկերությունների և օբյեկտների տեսաձայնագրությունները ստանալու, ուսումնասիրելու և դրանցով գործի համար մի շարք էական հանգամանքներ պարզելու նպատակով, ինչը հնարավորություն կտար բացահայտել կատարված որոշ ծանր հանցագործություններ:

Նախաքննության ընթացքում տրված հանձնարարությունների արդյունքների ուսումնասիրությունը վկայում է, որ հետաքննության մարմիններն ակտիվ միջոցառումներ են իրականացնում հանցագործության կատարումից անմիջապես հետո՝ մի քանի օրերի ընթացքում, և արդյունք չունենալու դեպքում իրենց խնդիրը համարում են ավարտված՝ հետագայում ձեռնպահ մնալով արդյունավետ ու հետևողական օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների իրականացումից: Նման չբացահայտված դեպքերի կատարումից արդեն ամիսներ անց, դեպքի որոշակի հանգամանքների մատնանշմամբ, հետաքննության մարմինն կոնկրետ օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների իրականացման վերաբերյալ տրված հանձնարարությունների արդյունքում գրեթե երբեք դրական տեղաշարժ չի գրանցվել: Իսկ երբ պահանջվել են ձեռնարկված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների հիմքերը, պարզվել է, որ հետաքննության մարմինը բավարարվել է միայն «օպերատիվ հարցում» կամ «օպերատիվ տեղեկությունների ձեռքբերում» միջոցառումների իրականացմամբ, որպիսիք, ըստ էության, դեպքից տևական ժամանակ անց արդեն արդյունավետ չեն: Նշվածն ակնհայտորեն վկայում է հետաքննության մարմնի կողմից իրեն օրենքով ընձեռված հնարավորությունների էականորեն սակավ իրացման, հաճախ, ձևական, անհետևողական մոտեցման մասին:

Առողջությանը ծանր վնաս պատճառելու դեպքերի կանխարգելման գործում մեծ է ոչ միայն իրավապահ մարմինների և ընդհանրապես պետական ու տեղական ինքնակառավարման մարմինների, այլ նաև քաղաքացիական հասարակության ինստիտուտների՝ հասարակական կազմակերպությունների և ՋԼՄ-ների դերը:

Հանցագործությունների կանխարգելման մյուս արդյունավետ միջոցը շարունակում է լինել օրենքով նախատեսված կարգով քրեական գործերի քննության թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովումը:

Շարունակում է մտահոգիչ մնալ այն հանգամանքը, որ չնայած սպանության, սպանության փորձի և առողջությանը ծանր վնաս պատճառելու դեպքերին հիմնականում նախորդում են հանցագործության դեպքի կատարման մեջ ներքաշված անձանց միջև ծագած վիճաբանությունները, դրանց վերաբերյալ պարզաբանումները, որոնք հաճախ կրում են շարունակական բնույթ, իսկ առանձին դեպքերում զուգորդվում են հասարակական վայրերում կազմակերպվող

հանդիպումներով, սակայն օպերատիվ աշխատանքների ոչ բավարար մակարդակի, այն է՝ ժամանակին տեղեկություն չստանալու արդյունքում, կատարվածի մասին տեղեկությունը ստացվում է միայն դեպքից (սպանություն, ծանր մարմնական վնասվածք) հետո:

Դիտավորությամբ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելու հանցագործությունների հասարակական վտանգավորության աստիճանը շարունակում է բարձր մնալ՝ հաշվի առնելով այն, որ դրանք հիմնականում կատարվում են հասարակական վայրերում, այլ անձանց ներկայությամբ՝ հասարակության անդամների մոտ առաջացնելով անպաշտպանվածության զգացում, հատկապես, երբ այդ հանցագործությունները կատարած անձինք չեն բացահայտվում և, խուսափելով քրեական պատասխանատվությունից, մնում են ազատության մեջ:

Հանցագործությունների բացահայտման աշխատանքներում տեղ գտած նշված թերությունները շարունակում են խոչընդոտել երկրում պատշաճ քրեական քաղաքականության իրականացմանը, նվազեցնում են հանցագործությունների կանխարգելմանն ուղղված ջանքերի արդյունավետությունը, նպաստավոր պայմաններ են ստեղծում նոր հանցագործությունների կատարման համար:

Մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունների կանխարգելման, հասարակության մեջ բարոյահոգեբանական առողջ մթնոլորտ ձևավորելու նպատակով նախ և առաջ անհրաժեշտ է շարունակել տվյալ բնույթի հանցանք կատարած անձանց նկատմամբ ձևավորած արդարացի, խիստ պատժողական և միասնական պրակտիկան, միջոցներ ձեռնարկել հասարակության իրավագիտակցության, օրինապաշտության և պատժի անխուսափելիության գիտակցության աստիճանը բարձրացնելու ուղղությամբ: Այդ նպատակով հարկավոր է ակտիվացնել բնակչության շրջանում տարվող իրավախախտումների նախականիչ աշխատանքները, վեր հանել և վերացնել այդ աշխատանքներում տեղ գտած թերությունները, ձեռնարկել միջոցներ՝ ուղղված հասարակության մեջ հանցագործությունների բոլոր տեսակների նկատմամբ անհանդուրժողականության մթնոլորտի ձևավորմանը, հակաօրինական և հանրորեն վտանգավոր վարքագծի դատապարտմանը, այս բնույթի հանցավոր ոտնձգություն կատարած անձանց նկատմամբ նշանակված պատիժների մասին հասարակությանն իրազեկել զանգվածային լրատվության միջոցներով և քարոզչական այլ ակտիվ աշխատանքներով:

Շարունակում է մտահոգիչ մնալ տուժողների կողմից մարմնական վնասվածքներ ստանալու հանգամանքները ճիշտ չներկայացնելը, որոնք նրանց կողմից պատճառաբանվում են, թե, իբր, դրանք ստացել են վայր ընկնելու կամ իրենց անզգույշ գործողությունների հետևանքով: Առանձին դեպքերում դատավարության այս մասնակիցները նույնիսկ միտումնավոր շեղում են քննությունը՝ մատնանշելով մարմնական վնասվածք ստանալու միանգամայն այլ հանգամանքներ, փոխելով արարքի կատարման եղանակը, ժամանակը, վայրը: Մի շարք դեպքերում էլ վկաները կամ տուժողները, ճանաչելով հանցագործություն կատարած անձին կամ նրա մասին իմանալով այնպիսի տեղեկություններ, որոնք թույլ կտան պարզելու հանցագործություն կատարած անձի ինքնությունը, դրանք չեն հայտնում քննությանը, որով արհեստական դժվարություններ են ստեղծում հանցագործության բացահայտման համար:

Խնդրի լուծման համար շարունակվում է զուգորդվել ինչպես սուտ ցուցմունք տալու համար մեղավոր անձանց քրեական պատասխանատվության ենթարկելու, այնպես էլ վկաների, տուժողների նկատմամբ համապատասխան պաշտպանության միջոցների կիրառման եղանակները: Ինչը, սակայն, դեռևս չի տալիս ցանկալի արդյունքներ՝ վերը նշված խնդիրներից խուսափելու համար:

Նշված հանցատեսակի դեպքերի աճի պայմաններում խիստ կարևոր է այս բնույթի հանցագործությունների կանխմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը: Պետք է նշել, որ բռնի հանցագործությունների ընդհանուր կանխարգելումը հիմնականում կախված է երկրում հետևողականորեն իրականացվող սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական բարեփոխումներից, որոնք միտված են համամարդկային արժեքների, բարոյական մթնոլորտի բարելավմանն ու սոցիալական արդարության սկզբունքի իրականացման հաստատմանը:

Ինչ վերաբերում է իրավապահ մարմիններին, ապա ընդհանուր առմամբ նման բնույթի հանցագործությունների կանխման աշխատանքներին անհրաժեշտ է ներգրավել ոստիկանության համապատասխան ստորաբաժանումների աշխատակիցներին, որպեսզի ժամանակին վեր հանվեն մարդկանց միջև ծագած կոնֆլիկտային իրավիճակները և դրանով իսկ կանխվի դրանք հանցագործության վերաճելու հնարավորությունը: Այդ առումով, կանխարգելմանը միտված աշխատանքներն ավելի արդյունավետ կարող են դառնալ, եթե ոստիկանությունում ժամանակին ու պատշաճ միջոցներ ձեռնարկվեն առաջին հայացքից աննշան համարվող, կենցաղային վեճերի պատճառներն ու դրանց նպաստող պայմանները վերացնելու ուղղությամբ:

Ինչպես մյուս հանցատեսակների, այնպես էլ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելու դեպքերի կանխարգելումը սերտորեն կապված է դրանք հայտնաբերելու, գրանցելու, հնարավորինս սեղմ ժամկետում բացահայտելու և այդ հանցագործությունները կատարած անձանց արդարացի պատժի ենթարկելու հետ: Ուստի, նշված հարցերը շարունակվում են մնալ դատախազական հսկողության և ուշադրության կենտրոնում:

Հարկ է նշել, որ բավարար չեն նաև այդ բնույթի հանցագործությունների բացահայտման ուղղությամբ ձեռնարկված քննչական միջոցառումները, ինչպես նաև նախաքննության և հետաքննության մարմինների համագործակցությունը: Վերը թվարկված թերությունների վերացման, նախաքննության և հետաքննության մարմինների համագործակցության ուժեղացման, հանցագործությունների կանխարգելման ուղղությամբ ՀՀ դատախազության կողմից կատարվել է զգալի աշխատանք, մասնավորապես՝ մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունների բացահայտման և այդ դեպքերի առթիվ հարուցված քրեական գործերի նախաքննության ընթացքում տրվել են բազմաթիվ հանձնարարականներ, գրավոր ցուցումներ, վերացվել են քրեական գործի վարույթը կասեցնելու և նյութերով քրեական գործի հարուցումը մերժելու մասին որոշումներ:

2) Սեփականության դեմ ուղղված հանցագործություններ

Սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունները 2015թ. ընթացքում նախորդ տարվա համեմատ 663 դեպքով կամ 9.9%-ով ավելացել են՝ կազմելով 7,328 դեպք (2014թ.՝ 6,665):

1.6%-ով նվազել է սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների բացահայտման ցուցանիշը՝ կազմելով 57.2% (2014թ.՝ 58.8%):

2014 թվականին 669 դեպքով (2014թ.՝ 5,995 – 2015թ.՝ 6,664) կամ 11.2%-ով ավելացել են **անձնական գույքի հափշտակության դեպքերը**, մինչդեռ **պետական կամ հանրային գույքի հափշտակության** դեպքերը նվազել են 66-ով (2014թ.՝ 176 – 2015թ.՝ 110) կամ 37.5%-ով:

73-ով (2014թ.՝ 1,442 – 2015թ.՝ 1,369) կամ 5.1%-ով նվազել են **բնակարանային գողության**, 57-ով (2014թ.՝ 959 – 2015թ.՝ 902) կամ 5.9%-ով **անձնական գույքին խարդախությամբ տիրանալու**, 25-ով (2014թ.՝ 202 – 2015թ.՝ 177) կամ 12.4%-ով՝ **յուրացման կամ վատնման** դեպքերը, իսկ **կողոպուտի** դեպքերն ավելացել են 17-ով (2014թ.՝ 220 – 2015թ.՝ 237) կամ 7.7%-ով:

Ինչպես նշվեց, հաշվետու ժամանակահատվածում անձնական գույքի հափշտակության դեպքերի աճի պայմաններում արձանագրվել է բնակարանային գողությունների դեպքերի նվազում՝ 73 դեպքով կամ 5.1%-ով: 2.3%-ով նվազել է բնակարանային գողությունների բացահայտման ցուցանիշը, եթե 2014թ. այն կազմել է 32.8%, ապա 2015թ. ընդամենը՝ 30.5%: Պետք է նշել, որ 2013թ. բնակարանային գողությունների բացահայտման ցուցանիշը կազմել է 34.2%, այսինքն՝ երկու տարվա ընթացքում բնակարանային գողությունների բացահայտման ցուցանիշը նվազել է 3.7%-ով:

Ինչպես նախորդ տարիներին, այնպես էլ հաշվետու ժամանակահատվածում գրանցված բնակարանային գողությունների գերակշիռ մասը կատարվել է հարմարեցված բանալու կամ տեխնիկական միջոցների գործադրմամբ դռան փականն անվնաս բացելու եղանակով, սակայն լայն տարածում ունեն նաև պատուհանից կամ պատշգամբից մուտք գործելու միջոցով կատարված գողության դեպքերը:

Ըստ վերլուծությունների՝ սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների նման ցուցանիշների առկայությունը պայմանավորված է ազգաբնակչության ծանր սոցիալական պայմաններով, արտերկիր մեկնած քաղաքացիների կողմից բնակարանները, շենք-շինությունները տևական ժամանակ առանց հսկողության թողնելու հանգամանքով:

Սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների կանխարգելման, ծնող պատճառների ու դրանց նպաստող պայմանների վերացման համար հարկավոր է բարձրացնել ոստիկանության ծառայությունների աշխատանքների, այդ թվում՝ հանցագործությունների բացահայտման ուղղությամբ ձեռնարկվող միջոցառումների որակն ու արդյունավետությունը, հասարակությանն իրազեկել հանցագործությունների բացահայտման և հանցանք կատարած անձանց պատասխանատվության ու պատժի ենթարկելու անխուսափելիության մասին՝ ներկայացնելով առանձին օրինակներ:

Միաժամանակ, վերլուծությունը ցույց է տվել, որ բազմազան են սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների կատարմանը նպաստող արտաքին պայմանները, որոնցից են սեփականատերերի կողմից գույքի վատ պահպանությունը, իսկ առավել հաճախ նաև ընդհանրապես դրանց պահպանության բացակայությունը: Բնակարանային գողությունների հետ կապված նախականիչ նշանակություն կարող են ունենալ պատուհաններին ճաղավանդակների տեղադրումը, բնակարաններում պահպանիչ

ծայնաազդանշանային համակարգերի ներդրումը, շքամուտքերում տեսախցիկների տեղադրումը և փողոցների ու շենքերի լուսավորության ապահովումը:

Հանցագործությունների, այդ թվում՝ գողությունների և, հատկապես, բնակարանային գողությունների դեմ արդյունավետ պայքարի նպատակով անհրաժեշտ է ապահովել քննչական և հետաքննական մարմինների արդյունավետ համագործակցություն, միջոցներ ձեռնարկել հանցածին կողմնորոշումներ ունեցող, այդ թվում՝ համասեռ արարքների համար դատապարտված և պատժի կրման վայրերից վերադարձած անձանց անհատական պրոֆիլակտիկայի ու ռեցիդիվի կանխման ուղղությամբ, որով կբարձրացվի նաև հանցագործների նկատմամբ իրականացվող պատժի արդյունավետության ապահովումը:

Վերը թվարկված թերությունների վերացման, համագործակցության ուժեղացման, հանցագործությունների կանխարգելման ուղղությամբ ՀՀ դատախազության կողմից շարունակվել են կատարվել զգալի աշխատանքներ, մասնավորապես՝ սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների բացահայտման և այդ դեպքերի առթիվ հարուցված քրեական գործերի նախաքննության ընթացքում տրվել են բազմաթիվ գրավոր ցուցումներ, հանձնարարականներ, վերացվել են քրեական գործի վարույթը կասեցնելու և քրեական գործի հարուցումը մերժելու մասին որոշումներ:

Որոշակի փոփոխություններ են կատարվել նաև **ավազակության** դեպքերի շարժընթացում, եթե 2014թ. ընթացքում արձանագրվել է 69 դեպք, ապա 2015թ. ընթացքում՝ 54 դեպք, այսինքն՝ դեպքերը նվազել են 15-ով կամ 21.7%-ով: 16.9%-ով նվազել է ավազակության դեպքերի բացահայտման ցուցանիշը, 2015թ. այն կազմել է 55.6%, իսկ 2014թ.՝ 72.5%:

2014թ. հետ համեմատած՝ 2015թ. ընթացքում 17-ով կամ 7.7%-ով աճել են **կողոպուտի** դեպքերը (2014թ.՝ 220 – 2015թ.՝ 237): Դեպքերի աճին զուգահեռ 2.6%-ով նվազել է նաև նշված դեպքերի բացահայտման ցուցանիշը, եթե 2014թ. այն կազմել է 54.1%, ապա 2015թ.՝ 51.5%:

2015թ. ընթացքում որոշակի փոփոխություններ են տեղի ունեցել **խարդախությամբ անձնական գույքի հափշտակության** դեպքերի շարժընթացում՝ արձանագրվել է նման հանցագործությունների նվազում 57 դեպքով (2014թ.՝ 959 – 2015թ.՝ 902) կամ 5.9%-ով:

Կատարված ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ դեռևս շարունակվում է քաղաքացիաիրավական վեճերի վերաբերյալ դատական ատյաններում քննված գործերի արդյունքներից դժգոհ քաղաքացիների կողմից ներկայացված դիմումների հիման վրա նախապատրաստված նյութերով ակնհայտ անհիմն քրեական գործերի հարուցման արատավոր երևույթը, որոնք դատական հեռանկար չեն կարող ունենալ և քննության արդյունքում կարճվում են՝ հանցակազմի կամ հանցադեպի բացակայության հիմքով:

3) Ընդհանուր բնույթի հանցագործություններ

2015թ. ընթացքում, նախորդ տարվա համեմատ, 32 դեպքով կամ 1.1%-ով նվազել են **հասարակության անվտանգության և կարգի, բնակչության առողջության դեմ** ուղղված հանցագործությունների դեպքերը՝ կազմելով 2,786 (2014թ.՝ 2,818) դեպք:

2.2%-ով նվազել է նշված հանցագործությունների բացահայտման ցուցանիշը՝ կազմելով 87.9% (2014թ.՝ 90.1%):

2015թ. արձանագրվել է **խուլիգանության** 184 (2014թ.՝ 200) դեպք, որոնցից զենքի գործադրմամբ կատարվել է 32-ը (2014թ.՝ 30), այսինքն՝ խուլիգանության դեպքերը նվազել են 16-ով կամ 8%-ով, իսկ զենքի գործադրմամբ կատարվածներն աճել են 2-ով կամ 6.7%-ով:

8.8%-ով նվազել է խուլիգանության դեպքերի բացահայտման ցուցանիշը՝ կազմելով 83.7% (2014թ.՝ 92.5%): 18.6%-ով նվազել է նաև զենքի գործադրմամբ խուլիգանությունների դեպքերի բացահայտման ցուցանիշը՝ կազմելով 78.1% (2014թ.՝ 96.7%):

Նախորդ տարվա համեմատությամբ 2015թ. 98 դեպքով կամ 19.1%-ով աճել են **հրազեն, ռազմամթերք պատրաստելու և դրա ապօրինի շրջանառության** դեպքերը՝ 610 (2014թ.՝ 512) դեպք:

2014թ. համեմատությամբ 2015թ. 2 դեպքով կամ 0.2%-ով նվազել են ճանապարհային երթևեկության կանոնները խախտելու դեպքերը: 46 դեպքով կամ 25.4%-ով աճել են մահվան ելքով ՃԵԿ-ի խախտման դեպքերը՝ 227 (2014թ.՝ 181) դեպք: Նվազել է նաև այդ բնույթի հանցագործությունների բացահայտման ցուցանիշը՝ կազմելով 96.5% (2014թ.՝ 97.2%):

2. Հեղափոխության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ հսկողության ոլորտ

1) Մարդու, սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված և ընդհանուր բնույթի հանցագործությունների դեպքերի վերաբերյալ

2015թ. ընթացքում դատախազական հսկողություն է իրականացվել **մարդու, սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված և ընդհանուր բնույթի հանցագործությունների** դեպքերի վերաբերյալ նախապատրաստված և ավարտված 35,880 նյութերի նկատմամբ, որը 3,815-ով ավելի է, քան 2014թ. ընթացքում: Նշված նյութերից 16,161-ը նախապատրաստվել են **մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունների** դեպքերով, որը 1,773-ով ավելի է, քան 2014թ. ընթացքում, 12,683-ը՝ **սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործությունների** դեպքերով, որը 2,096-ով ավելի է, քան 2014թ. ընթացքում և 7,036-ը՝ **ընդհանուր բնույթի հանցագործությունների** դեպքերով, որը 54-ով պակաս է, քան 2014թ. ընթացքում:

2015թ. նախապատրաստված 35,880 նյութից 10,362-ով 28.8%-ով հարուցվել են քրեական գործեր: Ընդ որում, **մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունների** դեպքերով նախապատրաստված 16,161 նյութից 2,199-ով կամ 13.6%-ով է հարուցվել քրեական գործ, **սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործությունների** դեպքերով նախապատրաստված 12,683 նյութից 6,557-ով կամ 51.6%-ով, իսկ **ընդհանուր բնույթի հանցագործությունների** դեպքերով նախապատրաստված 7,036 նյութից՝ 1,606-ով կամ 22.8%-ով:

Քրեական գործի հարուցումը մերժված 23,971 նյութից 17,940-ով կամ 74.8%-ով (2014թ.՝ 21,143 նյութից 16,297-ով կամ 77.1%-ով) քրեական գործի հարուցումը մերժվել է արդարացնող հիմքով, իսկ 6,031-ով կամ 25.2%-ով՝ (2014թ.՝ 4,846, 22.9%) ոչ արդարացնող հիմքով: Ընդ որում, **մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունների** դեպքերով մերժված 13,546 նյութից քրեական գործի հարուցումն արդարացնող հիմքով մերժվել է 11,071-ով կամ 81.7%-ով (2014թ.՝ 11,921 նյութից 9,353-ով կամ 78.4%-ով), **սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված** հանցագործությունների դեպքերով մերժված 5,695 նյութից՝ 3,115-ով կամ 54.6%-ով (2014թ.՝ 4,035 նյութից՝ 2,699-ով կամ 66.9%-ով), իսկ **ընդհանուր բնույթի հանցագործությունների** դեպքերով մերժված 4,730 նյութից՝ 3,754-ով կամ 79.3%-ով (2014թ.՝ 5,187 նյութից՝ 4,245-ով կամ 81.8%-ով):

Նախապատրաստված նյութերով անցնող անձանցից 39-ը (2014թ.՝ 90) եղել են պաշտոնատար անձինք, 306-ը (2014թ.՝ 196)՝ անչափահաս, 892-ը (2014թ.՝ 507)՝ կին, 266-ը (2014թ.՝ 278)՝ նախկինում դատված, 59-ը (2014թ.՝ 47)՝ օտարերկրացի:

ՀՀ դատախազության ստորաբաժանումների կողմից ստուգվել է 23,971 (2014թ.՝ 21,229) մերժված նյութերով կայացված որոշումների օրինականությունը:

Ստուգման արդյունքում քրեական գործի հարուցումը մերժելու մասին 310 (2014թ.՝ 380) որոշում վերացվել է: Նշված 310 (2014թ.՝ 380) նյութից 141-ը (2014թ.՝ 208) նախապատրաստվել է նախաքննության, իսկ 169-ը (2014թ.՝ 172)՝ հետաքննության մարմինների կողմից:

2015թ. ընթացքում նախապատրաստված նյութերի նկատմամբ դատախազական հսկողություն իրականացնելիս դատախազների կողմից տրվել է 47 (2014թ.՝ 140) ցուցում:

2015թ. ընթացքում դատախազական հսկողություն է իրականացվել **մարդու, սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված և ընդհանուր բնույթի** հանցագործությունների դեպքերի վերաբերյալ հարուցված և վարույթը ավարտված 5,788 (2014թ.՝ 5,102) քրեական գործի նկատմամբ, այսինքն՝ աճը կազմել է 686 քրեական գործ: Նշված 5,788 (2014թ.՝ 5,102) քրեական գործից 1,999-ը (2014թ.՝ 1,725) քննվել է **մարդու դեմ ուղղված հանցագործությունների** դեպքերով, 2,408-ը (2014թ.՝ 2,128)՝ **սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված** հանցագործությունների դեպքերով, 1,381-ը (2014թ.՝ 1,249)՝ **ընդհանուր բնույթի հանցագործությունների** դեպքերով:

2015թ. ընթացքում ավարտված 5,788 (2014թ.՝ 5,102) քրեական գործից 2,144-ը (2014թ.՝ 1,794) կամ 37%-ը (2014թ.՝ 35.2%)՝ 2,726 (2014թ.՝ 2,263) անձանց վերաբերյալ ուղարկվել է դատարան, 3,585-ը (2014թ.՝ 3,264) կամ 61.9%-ը (2014թ.՝ 64%) կարճվել է, այդ թվում՝ 1,949-ը (2014թ.՝ 1,654)՝ արդարացնող, իսկ 1,636-ը (2014թ.՝ 1,610)՝ ոչ արդարացնող հիմքով, 59-ը (2014թ.՝ 44) կամ 1.1%-ն (2014թ.՝ 0.8%) ուղարկվել է դատարան՝ բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցներ կիրառելու միջնորդությամբ:

«Ձ դատախազության կողմից ստուգվել է 7,063 (2014թ.՝ 6,570) քրեական գործով վարույթը կարճելու մասին որոշման օրինականություն, որոնցից 426-ով (2014թ.՝ 356) քրեական գործով վարույթը կարճելու մասին որոշումները վերացվել են:

2015թ. ընթացքում 5,268 (2014թ.՝ 5,213) քրեական գործի վարույթ կասեցվել է, որոնցից՝ 4,724-ը (2014թ.՝ 1,654)՝ որպես մեղադրյալ ներգրավման ենթակա անձը հայտնի չլինելու, 491-ը (2014թ.՝ 1,654)՝ մեղադրյալի հետախուզման, 53-ը (2014թ.՝ 1,654)՝ այլ հիմքով:

«Ձ դատախազության կողմից ստուգվել է 11,543 (2014թ.՝ 9,910) քրեական գործով վարույթը կասեցնելու մասին որոշումների օրինականություն, որոնցից 375-ով (2014թ.՝ 373) որոշում է կայացվել վարույթը կասեցնելու մասին որոշումը վերացնելու մասին:

2015թ. ընթացքում քրեական գործերով դատախազների կողմից տրվել է 1,579 (2014թ.՝ 1,737) գրավոր ցուցում: Դրանց դեմ բերվել է 27 (2014թ.՝ 35) բողոք, որոնցից 2-ը (2014թ.՝ 1) բավարարվել է:

Քրեական գործերով տրված ցուցումները հիմնականում վերաբերել են նախաքննության լրիվությունը, բազմակողմանիությունը և օբյեկտիվությունը ապահովելուն ուղղված քննչական գործողություններ կատարելուն, մեղադրյալների արարքներին ճիշտ քրեաիրավական գնահատական տալուն, ինչպես նաև նախաքննության և հետաքննության մարմինների արդյունավետ համագործակցությունն ապահովելուն:

2015թ. ընթացքում 67 (2014թ.՝ 63) քրեական գործ դատախազի կողմից վերադարձվել է լրացուցիչ նախաքննության:

Մինչդատական վարույթում ընդունված որոշումներով դատարանի կողմից վերացվել է նյութերով քրեական գործերի հարուցումը մերժելու մասին 19 (2014թ.՝ 28) որոշում:

Դատարանների կողմից վերացվել է քրեական գործի վարույթը կարճելու 19 (2014թ.՝ 18) և կասեցնելու 2 (2014թ.՝ 3) որոշում:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում դատախազական հսկողության ոլորտների հետ կապված կատարվել է 8 ամփոփում: Դրանք են.

«Ուսումնասիրել և ամփոփել 2014 թվականի ընթացքում մարդու առևանգման և առևանգման փորձերի վերաբերյալ հաղորդումների ընդունման, նյութերի նախապատրաստման և քրեական գործերի նախաքննության վիճակը:»:

«Ուսումնասիրել և ամփոփել 2014թ. ընթացքում անչափահասների նկատմամբ դատախազական բնույթի հարկադրանքի միջոցների կիրառման պրակտիկան:»:

«Ուսումնասիրել և ամփոփել 2014թ. ընթացքում ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական վարչության այլընտրանքային պատիժների կատարման բաժանմունքներում ՀՀ քր. օր.-ի 70-րդ և 76-րդ հոդվածների համաձայն պատիժը պայմանականորեն չկիրառված և պատժից պայմանական վաղաժամկետ ազատված անձանց նկատմամբ դատարանի կողմից սահմանված վերահսկողության կատարման վիճակը:»:

«Ուսումնասիրել և ամփոփել 2014թ. ձմեռային զորակոչի կազմակերպման և անցկացման ընթացքում թույլ տրված խախտումների առթիվ ձեռնարկված դատախազական ներգործության արդյունքները, ինչպես նաև 2014թ. ձմեռային զորակոչի ընթացքում «Զինապարտության մասին», «Այլընտրանքային ծառայության մասին» և «Սահմանված կարգի խախտմամբ պարտադիր զինվորական ծառայություն չանցած քաղաքացիների մասին» ՀՀ օրենքների պահանջների կատարման և այդ ոլորտում կատարված դատախազական աշխատանքների վիճակը:»:

«Ուսումնասիրել և ամփոփել 2014 թվականի ընթացքում կալանավորման՝ որպես խափանման միջոցի կիրառման նկատմամբ իրականացված դատախազական հսկողության վիճակը:»:

«Ուսումնասիրել և ամփոփել 2014թ. ընթացքում ՀՀ քր. օր.-ի 112-րդ հոդվածով դատարաններ ուղարկված և դատարանների կողմից ՀՀ քր. օր.-ի 116-րդ հոդվածով վերաորակված քրեական գործերով դատական պրակտիկայի վիճակը:»:

«Ուսումնասիրել և ամփոփել 2014թ. և 2015թ. 1-ին կիսամյակի ընթացքում ՀՀ առողջապահության նախարարության հարկադիր բուժում իրականացնող բժշկական հաստատություններում, ՀՀ քր. օր.-ի 97-րդ, 99-րդ, 100-րդ և 101-րդ հոդվածների համաձայն, դատական ակտերով նշանակված բժշկական բնույթի հարկադրական միջոցների կիրառման կատարման վիճակը:»:

«Ուսումնասիրել և ամփոփել 2015թ. ամառային զորակոչի կազմակերպման և անցկացման ընթացքում թույլ տրված խախտումների առթիվ ձեռնարկված դատախազական ներգործության արդյունքները, ինչպես նաև 2015թ. ամառային զորակոչի ընթացքում «Զինապարտության մասին», «Այլընտրանքային ծառայության մասին» և «Սահմանված կարգի խախտմամբ պարտադիր զինվորական ծառայություն չանցած քաղաքացիների մասին» ՀՀ օրենքների կատարման և այդ ոլորտում կատարված դատախազական աշխատանքների վիճակը:»:

2015թ. ընթացքում դատախազների կողմից վարույթից հեռացվել է հետաքննություն և նախաքննություն իրականացնող 86 (2014թ.՝ 90) անձ, որոնցից 16-ը (2014թ.՝ 26) հետաքննության և նախաքննության ժամկետները խախտելու համար:

2015թ. ընթացքում արձանագրվել է նախաքննության և հետաքննության մարմինների աշխատակիցների կողմից թույլ տրված 225 (2014թ.՝ 135) իրավախախտում, որոնցից 27-ը (2014թ.՝ 26) կապված են եղել հանցագործությունների մասին հաղորդումների ընդունման, գրանցման, հաշվառման և ընթացքը լուծելու հետ, այդ թվում՝ 14-ը (2014թ.՝ 4)՝ նյութերով քրեական գործի հարուցումն անհիմն մերժելու, 1-ը (2014թ.՝ 1)՝ դեպքը չգրանցելու համար, 198-ը (2014թ.՝ 104)՝ հետաքննության և նախաքննության ընթացքի հետ, այդ թվում՝ 23-ը (2014թ.՝ 28)՝ հետաքննության և նախաքննության կատարման ժամկետները խախտելու համար:

2015թ. ընթացքում հետաքննություն և նախաքննություն իրականացնող անձանց կողմից թույլ տրված իրավախախտումների փաստերով ծառայողական քննություն անցկացնելու վերաբերյալ դատախազների կողմից ներկայացվել է 146 (2014թ.՝ 128) միջնորդություն, որոնցից 13-ը (2014թ.՝ 23) կապված են եղել հանցագործությունների մասին հաղորդումների ընդունման, գրանցման, հաշվառման և ընթացքը լուծելու հետ, 133-ը (2014թ.՝ 102)՝ հետաքննության և նախաքննության ընթացքի հետ:

Դատախազների կողմից ներկայացված միջնորդություններով անցկացված ծառայական քննությունների արդյունքում հետաքննություն և նախաքննություն իրականացնող 70 (2014թ.՝ 58) անձ ենթարկվել է կարգապահական տույժի, քրեական պատասխանատվության ենթարկված չկա (2014թ.՝ 1):

2015թ. ընթացքում քրեական գործերով և նյութերով պետական, տեղական ինքնակառավարման և այլ մարմիններին դատախազների կողմից ներկայացվել է 112 (2014թ.՝ 96) հաղորդում-միջնորդություն, որոնցից 83-ը (2014թ.՝ 41)՝ նախաքննության և հետաքննության ընթացքի, 8-ը (2014թ.՝ 6)՝ հանցագործությունների մասին հաղորդումների ընդունման, գրանցման, հաշվառման և ընթացքը լուծելու վերաբերյալ, 21-ը (2014թ.՝ 49)՝ այլ:

2015թ. ընթացքում արձանագրվել է անչափահասների կողմից կատարված (2014թ.՝ 389) հանցագործության 385 դեպք:

2) Կոռուպցիոն և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործությունների դեպքերի վերաբերյալ:

Եթե 2014թ. ընթացքում հանրապետությունում իրավասու մարմինների կողմից նախապատրաստվել է 1,980 կոռուպցիոն և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված նյութ, որոնցից 1,181-ով հարուցվել է քրեական գործ, ապա 2015թ. ընթացքում նախապատրաստվել է կոռուպցիոն և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված 2,118 նյութ, որոնցից 1,273-ով (2014թ.՝ 666) հարուցվել է քրեական գործ, որը նախորդ տարվա համեմատությամբ ավելի է 92-ով:

Նախորդ տարվա հարուցված քրեական գործերի թվաքանակի ավելացումը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ նախապատրաստվող նյութերում բարձր տեսակարար կշիռ են կազմում ՀՀ քրեական օրենսգրքի 193-րդ, 205-րդ և 215-րդ հոդվածների հատկանիշներով նախապատրաստված նյութերը, որոնցով հարուցվել են քրեական գործեր:

Հաշվետու ժամանակահատվածում 782 (2014թ.՝ 765) նյութով քրեական գործի հարուցումը մերժվել է, որոնցից 744-ը (2014թ.՝ 744)՝ արդարացման, իսկ 8-ը (2014թ.՝ 21)՝ ոչ արդարացման հիմքով՝ գերակշռությամբ պատճառված նյութական վնասները հատուցելու հիմքով:

Քրեական հետապնդում իրականացնող բոլոր մարմինների կողմից, նախորդ տարիներից փոխանցվածների հետ, 2015թ. ընթացքում քննվել է ընդամենը 2,148 (2014թ.՝ 2,075) քրեական գործ:

2015թ. ընթացքում հարուցված 568 (2014թ.՝ 666) կոռուպցիոն բնույթի քրեական գործերից 40-ը (2014թ.՝ 53) վերաբերել է ՀՀ քր. օր.-ի 179-րդ հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերով նախատեսված՝ պաշտոնեական դիրքի օգտագործմամբ կատարված հափշտակություններին, 100-ը (2014թ.՝ 86)՝ ՀՀ քր. օր.-ի 205-րդ հոդվածով նախատեսված՝ հարկերը, տուրքերը կամ պարտադիր այլ վճարումները վճարելուց չարամտորեն խուսափելուն, 33 (2014թ.՝ 31) քրեական գործ՝ ՀՀ քր. օր.-ի 214-րդ հոդվածով նախատեսված՝ առևտրային կամ այլ կազմակերպությունների ծառայողների կողմից լիազորությունները չարաշահելուն, 113-ը (2014թ.՝ 88)՝ ՀՀ քր. օր.-ի 308-րդ հոդվածով նախատեսված՝ պաշտոնեական լիազորությունները չարաշահելուն, 32-ը՝ (2014թ.՝ 44)՝ ՀՀ քր. օր.-ի 311-րդ հոդվածով՝ կաշառք ստանալուն, 1-ը (2014թ.՝ 7)՝ ՀՀ քր. օր.-ի 311¹-րդ հոդվածով՝ հանրային ծառայողի կողմից ապօրինի վարձատրություն ստանալուն, 71-ը (2014թ.՝ 42)՝ ՀՀ քր. օր.-ի 314-րդ հոդվածով նախատեսված՝ պաշտոնեական կեղծիքին և այլն:

ՀՀ քր. օր.-ի 205-րդ, 308-րդ և 314-րդ հոդվածների հատկանիշներով հարուցված քրեական գործերի թվաքանակի աճի պատճառները այդ բնույթի հանցագործությունների վերաբերյալ նախապատրաստվող նյութերի դատավարական ժամկետների պահպանման նկատմամբ դատախազական պատշաճ հսկողության արդյունք են:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ըստ էության ավարտվել է կոռուպցիոն և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված 641 (2014թ.՝ 524) գործ, 482 (2014թ.՝ 401) քրեական գործի վարույթ կարճվել է, 430-ը (2014թ.՝ 322)՝ արդարացման, 52-ը (2014թ.՝ 79)՝ ոչ արդարացման հիմքով:

Մեղադրական եզրակացությամբ դատարան է ուղարկվել 159 քրեական գործ 257 անձի նկատմամբ (2014թ.՝ 140 գործ, 224 անձ), որոնցից 58-ը (2014թ.՝ 51) գտնվել են նախնական կալանքի տակ:

Ընթացք տրված 492 (2014թ.՝ 456) քրեական գործով վարույթները կասեցվել են, որոնցից 64-ը (2014թ.՝ 4)՝ մեղադրյալի հետախուզման մեջ գտնվելու հիմքով, 428-ը (2014թ.՝ 11)՝ այլ հիմքով:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում նախորդ ժամանակահատվածից փոխանցված գործերի հետ անավարտ է մնացել 739 (2014թ.՝ 555) քրեական գործ, որոնցով 13 (2014թ.՝ 15) անձ գտնվում է կալանքի տակ:

Ոչ արդարացման հիմքով կարճված քրեական գործերով հանցագործություններով պատճառված նյութական վնասը կազմել է 12,937,513,000 (2014թ.՝ 1,436,226,000) դրամ, որից վերականգնվել է 1,178,134,000 (2014թ.՝ 849,681,000) դրամ կամ վերականգնումը կազմել է 9% (2014թ.՝ 60%):

Ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ կոռուպցիոն բնույթի հանցագործությունների բացահայտման ոչ բարձր աստիճանը և նախապատրաստված նյութերի քանակը շարունակում է պայմանավորված լինել այդ

բնույթի հանցագործությունների լատենտայնությամբ, ինչպես նաև բացահայտման ուղղությամբ իրավապահ մարմինների չհամագործակցված աշխատանքով:

Հաշվետու տարում նույնպես հրավիրվել են խորհրդակցություններ, ձեռնարկվել են անհրաժեշտ միջոցառումներ՝ կոռուպցիոն բնույթի երևույթների բացահայտման նպատակով խթանելու հասարակության ակտիվությունը, այդ բնագավառի աշխատանքները դարձնելու առավել թափանցիկ ու մատչելի:

ՀՀ դատախազությունը շարունակում է հետևել այն սկզբունքին, որ հանցագործությունների դեմ տարվող պայքարի ակտիվացումը, զուգակցված արդարացի պատիժների հետ, նախ և առաջ ենթադրում է գործերի խորացված, բազմակողմանի և օբյեկտիվ քննության ապահովում, հանցավոր դեպքերի և հանցագործության բոլոր մասնակիցների բացահայտում, առնչվող բոլոր հանցավոր արարքների հայտնաբերում, քննության նկատմամբ պահանջկոտության բարձրացում, կանխիչ աշխատանքների որակական մակարդակի ապահովում, ներգերատեսչական տարբեր ծառայությունների և իրավապահ բոլոր մարմինների համագործակցություն, ինչպես նաև հանցագործությունների կատարմանը նպաստող պատճառների բացահայտում ու ներգործության համարժեք կիրառում:

Իսիստ մտահոգիչ են այն դեպքերը, երբ որպես տնտեսվարող սուբյեկտներ և հարկային պարտավորություններից խուսափողներ պատասխանատվության են կանչվում դրածո անձինք, այլ ոչ թե իրական տնտեսվարողները: Նման դեպքերում կարևոր է բացահայտել և քրեական պատասխանատվության ենթարկել իրական կազմակերպիչներին, օժանդակողներին: Այս առումով դեռևս բավարար չեն օպերատիվ-հետախուզական և քննչական ծառայությունների համագործակցությունն ու բացահայտման հնարքների օգտագործումը:

Կոռուպցիոն բնույթի հանցագործությունների, հատկապես՝ կաշառքի գործերով շարունակում է մտահոգիչ մնալ այն, որ քննության ընթացքում հաղորդումներ և հայտարարություններ տված անձինք, երբեմն այս կամ այն պատճառաբանություններով և արտաքին ազդեցությունների հետևանքով, հրաժարվում են իրենց հայտարարություններից ու հանցանքը հաստատող ցուցմունքներից՝ իրենց հետագա վարքագծով փակուղու առաջ կանգնեցնելով քրեական հետապնդում իրականացնող մարմիններին:

Ուսումնասիրությամբ վեր են հանվել թերություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարության քննչական վարչությունում քննվող քրեական գործերով: Մասնավորապես՝ գրեթե բոլոր նյութերով չեն ապահովվում հանգամանքների հետազոտման բազմակողմանիությունը, լրիվությունն ու օբյեկտիվությունը, հայտնաբերված հանցագործության և դեպքերի մասին որոշ դեպքերում դատախազին հաղորդումներ չեն ուղարկվում, քրեական գործ հարուցելը մերժելու մասին որոշումներ կայացնելուց հետո, օրինականությունը ստուգելու համար դատախազին ուղարկվում են միայն որոշումները, առանց նախապատրաստված նյութերի, որոնք տրամադրվում են միայն դատախազի գրավոր պահանջից հետո: Այդ պատճառով նյութերի նախապատրաստման նկատմամբ դատավարական ղեկավարում իրականացնող դատախազը, նույնիսկ օրենքով սահմանված հիմքերի առկայության դեպքում, երբեմն զրկվում է ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 21-րդ հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված 7-օրյա ժամկետում հիշյալ որոշումը վերացնելու և քրեական գործ հարուցելու լիազորությունից, որի համար ՀՀ գլխավոր դատախազի կողմից

համապատասխան հրամանով հսկող դատախազներին տրվել է անհրաժեշտ ցուցում:

Քացի դրանից, քրեական գործերով կատարվող գործողությունները, որպես կանոն, չեն պլանավորվում, առանձին դեպքերում չի ապահովվում գործի հանգամանքների բազմակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ հետազոտում, ձգձգվում են նախաքննության ժամկետները, ինչը պայմանավորված է նաև քննիչների ծանրաբեռնվածությամբ:

Քրեական գործերի ուսումնասիրություններից պարզվել է, որ դատավարական ժամկետների ձգձգումների պատճառներ են հանդիսացել նաև գործերով նշանակված փորձաքննություններն ուշացումով, հաճախ նաև ամիսների տևողությամբ կատարելը, ՀՀ քր. օր.-ի 205-րդ հոդվածի հատկանիշներով նախապատրաստվող նյութերով ու քննվող քրեական գործերով նշանակված ստուգումներն ու վերստուգումները տևական ժամկետներով կատարելը:

3) Հարկապես կարևոր գործերով քննության ոլորտ

2015 թվականի ընթացքում հսկողություն է իրականացվել նախապատրաստված 598 (2014թ.՝ 611) նյութի, այդ թվում՝ մարդու դեմ ուղղված հանցագործություններով՝ 98 (2014թ.՝ 91), սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործություններով՝ 38 (2014թ.՝ 101), ընդհանուր բնույթի հանցագործություններով՝ 118 (2014թ.՝ 130), թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հանցագործություններով՝ 8 (2014թ.՝ 5), կոռուպցիոն հանցագործություններով՝ 336 (2014թ.՝ 284) նյութի նկատմամբ, իսկ 390 (2014թ.՝ 337) նյութով հարուցվել է քրեական գործ:

Ստուգվել է քրեական գործի հարուցումը մերժելու մասին 202 (2014թ.՝ 262) որոշման օրինականությունը: 181 (2014թ.՝ 215) նյութով քրեական գործի հարուցումը մերժվել է արդարացման, իսկ 21 նյութով (2014թ.՝ 47)՝ ոչ արդարացման հիմքով:

Նախապատրաստված նյութերով քրեական գործի հարուցումը մերժելու վերաբերյալ 14 (2014թ.՝ 26) որոշում անօրինական և անհիմն լինելու հիմքով վերացվել է, որոնցով հարուցվել են քրեական գործեր:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում հատկապես կարևոր գործերով քննության մասով ավարտված նյութերի նախապատրաստման նկատմամբ դատախազական հսկողություն և դատավարական ղեկավարում է իրականացվել 1,011 (2014թ.՝ 697) քրեական գործի, այդ թվում՝ մարդու դեմ ուղղված հանցագործություններով՝ 164 (2014թ.՝ 111), սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործություններով՝ 203 (2014թ.՝ 268), ընդհանուր բնույթի հանցագործություններով՝ 191 (2014թ.՝ 130), թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված հանցագործություններով՝ 20 (2014թ.՝ 15), կոռուպցիոն հանցագործություններով՝ 433 (2014թ.՝ 237) գործի նախաքննության նկատմամբ:

Ավարտվել է 471 (2014թ.՝ 339) քրեական գործի, այդ թվում՝ մարդու դեմ ուղղված հանցագործություններով՝ 50 (2014թ.՝ 43), սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործություններով՝ 81 (2014թ.՝ 99), ընդհանուր բնույթի հանցագործություններով՝ 84 (2014թ.՝ 42), թմրամիջոցների ապօրինի

շրջանառության հետ կապված հանցագործություններով՝ 1 (2014թ.՝ 3), կոռուպցիոն հանցագործություններով՝ 255 (2014թ.՝ 152) գործի նախաքննություն:

Մեղադրական եզրակացությամբ դատարան է ուղարկվել 122 (2014թ.՝ 79) քրեական գործ՝ 192 (2014թ.՝ 168) անձի նկատմամբ, որոնցից՝ մարդու դեմ ուղղված հանցագործություններով՝ 24 (2014թ.՝ 9) գործ՝ 38 (2014թ.՝ 12) անձի, սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործություններով՝ 21 (2014թ.՝ 29) գործ՝ 36 (2014թ.՝ 73) անձի, ընդհանուր բնույթի հանցագործություններով՝ 33 (2014թ.՝ 17) գործ՝ 59 (2014թ.՝ 37) անձի, թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված հանցագործություններով՝ 1 (2014թ.՝ 3) գործ՝ 6 (2014թ.՝ 6) անձի, կոռուպցիոն հանցագործություններով՝ 43 (2014թ.՝ 21) գործ՝ 53 (2014թ.՝ 40) անձի նկատմամբ:

Ստուգվել է քրեական գործի վարույթը կարճելու մասին 345 (2014թ.՝ 246) որոշման օրինականություն, այդ թվում՝ մարդու դեմ ուղղված հանցագործություններով՝ 26 (2014թ.՝ 34), սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործություններով՝ 58 (2014թ.՝ 65), ընդհանուր բնույթի հանցագործություններով՝ 50 (2014թ.՝ 22), կոռուպցիոն հանցագործություններով՝ 211 (2014թ.՝ 125):

Նշված քրեական գործերից 320-ը (2014թ.՝ 210) կարճվել է արդարացման, իսկ 25-ը՝ (2014թ.՝ 36) ոչ արդարացման հիմքով:

Վերացվել է քրեական գործի վարույթը կարճելու մասին 80 (2014թ.՝ 69) որոշում՝ թերի քննություն կատարելու պատճառաբանությամբ:

Ստուգվել է քրեական գործի վարույթը կասեցնելու մասին 124 (2014թ.՝ 43) որոշման օրինականություն, այդ թվում՝ մարդու դեմ ուղղված հանցագործություններով՝ 18 (2014թ.՝ 6), սեփականության և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործություններով՝ 21 (2014թ.՝ 13), ընդհանուր բնույթի հանցագործություններով՝ 53 (2014թ.՝ 8), կոռուպցիոն հանցագործություններով՝ 30 (2014թ.՝ 16), թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված հանցագործություններով՝ 2 (2014թ.՝ 0): Վերացվել է վարույթը կասեցնելու մասին 8 (2014թ.՝ 5) որոշում:

Նշված քրեական գործերից 76-ը (2014թ.՝ 27) կասեցվել է ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով, 44-ը՝ (2014թ.՝ 16)՝ 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով, 4-ը՝ այլ հիմքերով:

Վերացվել է վարույթը կասեցնելու մասին 8 որոշում և քրեական հետապնդում չիրականացնելու մասին 29 որոշում՝ թերի քննություն կատարելու պատճառաբանությամբ:

Դատախազների կողմից քրեական գործերով տրվել է 54 (2014թ.՝ 42) գրավոր ցուցում:

16 (2014թ.՝ 13) քրեական գործով չի հաստատվել մեղադրական եզրակացությունը՝ թերի քննություն կատարելու պատճառաբանությամբ: Լրացուցիչ քննություն կատարելուց հետո 12 (2014թ.՝ 9) գործ մեղադրական եզրակացությամբ ուղարկվել է դատարան, քրեական գործի վարույթ չի կարճվել (2014թ.՝ 2), 4 (2014թ.՝ 2) գործի նախաքննությունը շարունակվում է:

Դատարանների կողմից կայացված 2 (2014թ.՝ 3) որոշումով պարտավորեցվել է վերացնել նյութերով քրեական գործի հարուցումը մերժելու որոշումները: Որոշումներից 1-ով դատախազության կողմից բերված վճռաբեկ բողոքը

բավարարվել է, գործը վերադարձվել է նոր քննության, նյութերով քրեական գործի հարուցումը մերժելու մասին որոշումը մնացել է անփոփոխ: Դատարանի 2-րդ որոշման դեմ բերված բողոքի քննությունն ընթացքի մեջ է:

Դատարանների կողմից կայացված 3 որոշումով պարտավորեցվել է վերացնել քրեական գործի վարույթը կարճելու մասին որոշումները: Որոշումներից 2-ով դատախազության կողմից բերված վճռաբեկ բողոքները բավարարվել են, գործերը վերադարձվել են նոր քննության: 3-րդ գործի վարույթը լրացուցիչ քննություն կատարելուց հետո կրկին կարճվել է:

Քրեադատավարական խախտումներ թույլ տալու համար 8 (2014թ.՝ 2) քննիչ դատախազների որոշումներով հեռացվել է վարույթից:

2015թ. ընթացքում ավարտված քրեական գործերով պետությանը պատճառվել է 172,335,000 (2014թ.՝ 89,875,778) դրամի վնաս, որից վերականգնվել է 30,635,000 (2014թ.՝ 49,301,238) դրամ:

4) ՀՀ ազգային անվտանգության մարմիններում քննվող, թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված և կիբեռհանցագործությունների գործերի վերաբերյալ.

2015թ. ընթացքում ՀՀ ազգային անվտանգության մարմիններում քննվող, թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված և կիբեռհանցագործությունների գործերով հսկողություն է իրականացվել 236 (2014թ.՝ 192) նյութի նկատմամբ, որոնցից 44-ը (2014թ.՝ 45)՝ ՀՀ քննչական կոմիտեի համապատասխան ստորաբաժանումներում, 192-ը (2014թ.՝ 191)՝ ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ քննչական վարչությունում:

ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ քննչական վարչությունում նախապատրաստված 192 (2014թ.՝ 191) նյութից 190-ով (2014թ.՝ 185) հարուցվել է քրեական գործ, 2-ով (2014թ.՝ 6) մերժվել է քրեական գործի հարուցումը, որոնցից հանցակազմի կամ հանցադեպի բացակայության հիմքով՝ 2-ը (2014թ.՝ 4):

ՀՀ քննչական կոմիտեի համապատասխան ստորաբաժանումներում նախապատրաստված 44 (2014թ.՝ 45) նյութից 44-ով (2014թ.՝ 43) հարուցվել է քրեական գործ:

Նյութերով դատավարական ղեկավարումն իրականացնող դատախազների կողմից տրվել է 3 (2014թ.՝ 15) գրավոր ցուցում:

Հաշվետու ժամանակահատվածում դատախազական հսկողություն և դատավարական ղեկավարում է իրականացվել 483 (2014թ.՝ 394) քրեական գործով, որոնցից 371-ը (2014թ.՝ 285)՝ ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ քննչական, 104-ը (2014թ.՝ 77)՝ ՀՀ քննչական կոմիտեի ՀԿԳ ՔԳ վարչությունում, 8-ը (2014թ.՝ 30)՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության քննչական վարչություններում:

2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ անավարտ է 139 (2014թ.՝ 123) քրեական գործ, վարույթ է ընդունվել 248 (2014թ.՝ 213) քրեական գործ, որոնցից հարուցվել է 190-ը (2014թ.՝ 177), այլ մարմիններից ստացվել է 43-ը (2014թ.՝ 23), վերսկսվել է նախկինում վարույթը կասեցված կամ կարճված 13-ը (2014թ.՝ 7) և ընդամենն ավարտվել է 106 (2014թ.՝ 85) քրեական գործի վարույթ, որոնցից 93-ը (2014թ.՝ 70) մեղադրական եզրակացությամբ ուղարկվել է դատարաններ՝ ըստ էության քննելու,

12 (2014թ.՝ 15) քրեական գործի վարույթ կարճվել է, քննչական ենթակայության կարգով այլ մարմիններ է ուղարկվել 31-ը (2014թ.՝ 27), 29 (2014թ.՝ 15) քրեական գործի վարույթ միացվել է, իսկ 66 (2014թ.՝ 35) քրեական գործի վարույթ կասեցվել է, այդ թվում՝ մեղադրյալների քննությունից թաքնվելու հիմքով՝ 20-ը (2014թ.՝ 17), այլ հիմքերով՝ 10-ը (2014թ.՝ 1), իսկ հանցագործությունը չբացահայտվելու հիմքով՝ 36-ը (2014թ.՝ 17):

Վարույթը կարճված 12 (2014թ.՝ 15) քրեական գործից հանցակազմի բացակայության հիմքով կարճվել է 7-ը (2014թ.՝ 6), համաներման ակտով՝ 2 գործ 2 անձի նկատմամբ (2014թ.՝ 4 գործ, 5 անձ), հանցադեպի բացակայության հիմքով՝ 3-ը (2014թ.՝ 0):

ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ քննչական վարչությունում 2015թ. ընթացքում քննված քրեական գործերով դատախազական հսկողության և դատավարական ղեկավարման ընթացքում տրվել է 18 (2014թ.՝ 95) գրավոր ցուցում, որոնցից ոչ մեկը չի բողոքարկվել:

2016 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ ՀՀ քննչական կոմիտեի ՀԿԳ քննության գլխավոր վարչության վարույթում է գտնվել կիրեռհանցագործությունների վերաբերյալ 7 անավարտ քրեական գործ, իսկ 44 քրեական գործ կասեցվել է ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, այն է՝ քրեական գործով որպես մեղադրյալ ներգրավման ենթակա անձի հայտնի չլինելու հիմքով:

Հաշվետու ժամանակահատվածում դատավարական ղեկավարում և դատախազական հսկողություն է իրականացվել **թմրանյութերի ապօրինի շրջանառության և թմրանյութերի մաքսանենգության համակցության** դեպքերով 46 (2014թ.՝ 32) քրեական գործով՝ 56 (2014թ.՝ 43) անձի նկատմամբ, որոնցից 17 (2014թ.՝ 0) գործ 20 (2014թ.՝ 0) անձի նկատմամբ՝ ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ, 12 (2014թ.՝ 13) գործ 17 (2014թ.՝ 32) անձի նկատմամբ՝ ՀՀ քննչական կոմիտեի ՀԿԳ ՔԳՎ վարչությունում, 17 (2014թ.՝ 32) գործ 19 (2014թ.՝ 32) անձի նկատմամբ՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության քննչական վարչությունում:

Նշված քրեական գործերից 12-ը (2014թ.՝ 9) 26 (2014թ.՝ 22) անձի նկատմամբ մեղադրական եզրակացությամբ ուղարկվել է առաջին ատյանի դատարաններ՝ ըստ էության քննելու, որոնցից 2 (2014թ.՝ 2) գործ 5 (2014թ.՝ 5) անձի նկատմամբ՝ ԱԱԾ քննչական վարչությունում, 6 (2014թ.՝ 5) գործ 16 (2014թ.՝ 17) անձի նկատմամբ՝ ՀՀ քննչական կոմիտեի ՀԿԳ ՔԳ վարչությունում, իսկ 4 (2014թ.՝ 4) գործ 5 (2014թ.՝ 5) անձի նկատմամբ՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության քննչական վարչությունում քննված գործերից:

ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ քննչական վարչությունում քննված 1 քրեական գործով վարույթը կասեցվել է ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի հիմքով:

ՀՀ քննչական կոմիտեի ՀԿԳ ՔԳ վարչությունում քննված 4 (2014թ.՝ 3) գործի վարույթ կասեցվել է ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետով, 1-ը՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով:

ՀՀ ֆինանսների նախարարության քննչական վարչությունում քննված 2 քրեական գործով վարույթը կասեցվել է ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի հիմքով, իսկ 2 գործով վարույթը կարճվել է ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի հիմքով:

Դատարան ուղարկված 26 անձի նկատմամբ 12 քրեական գործից 9 (2014թ.՝ 4) գործով 13 (2014թ.՝ 4) անձի նկատմամբ կայացվել է մեղադրական դատավճիռ,

որոնցից 13-ը (2014թ.' 4) դատապարտվել է ազատազրկման, իսկ 13 անձի նկատմամբ 3 գործով դատաքննությունը փոխանցվել է 2016թ.:

26 (2014թ.' 19) անձի նկատմամբ 23 (2014թ.' 20) քրեական գործ նախաքննության փուլում է, որոնցից 13 (2014թ.' 0) գործ 15 (2014թ.' 0) անձի նկատմամբ՝ ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ քննչական վարչությունում, 1 (2014թ.' 6) գործ 1 (2014թ.' 13) անձի նկատմամբ՝ ՀՀ քննչական կոմիտեի ՀԿԳ ՔԳ վարչությունում, իսկ 9 (2014թ.' 14) գործ 10 (2014թ.' 6) անձի նկատմամբ՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության քննչական վարչությունում:

2015թ. ընթացքում **թմրամիջոցների, հոգեներզործուն նյութերի, դրանց համարժեքների ու պրեկուրսորների մաքսանենգ ճանապարհով փոխադրման, դրանց ձեռքբերման աղբյուրների ու փոխադրող անձանց** վերաբերյալ 12 քրեական գործ 26 անձի նկատմամբ մեղադրական եզրակացությամբ ուղարկվել է առաջին ատյանի դատարաններ՝ ըստ էության քննելու, որոնցից 2 գործ 5 անձի նկատմամբ՝ ԱԱԾ քննչական վարչությունում, 6 գործ 16 անձի նկատմամբ՝ ՀՀ քննչական կոմիտեի ՀԿԳ ՔԳ վարչությունում, իսկ 4 գործ 5 անձի նկատմամբ՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության քննչական վարչությունում քննված գործերով:

Դատարան ուղարկված 26 անձի նկատմամբ 12 քրեական գործից 13 անձի նկատմամբ 9 գործով կայացվել է մեղադրական դատավճիռ, որոնցից 13-ն էլ դատապարտվել են ազատազրկման, իսկ 13 անձի նկատմամբ 3 գործով դատաքննությունը փոխանցվել է 2016թ.:

2015թ. ընթացքում **հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտներն օրինականացնելու (փողերի լվացման)** վերաբերյալ քննվել է 18 քրեական գործ, որոնցից 16-ը հարուցվել է ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ քննչական վարչությունում, 1-ը՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության քննչական վարչությունում, 1-ը՝ ՀՀ քննչական կոմիտեի ՀԿԳ գլխավոր վարչությունում:

Հիշյալ 18 քրեական գործից 2015թ. ընթացքում հարուցվել է 4-ը, իսկ 14-ը փոխանցվել է 2014թ.-ից:

2015թ. ընթացքում քննված 18 քրեական գործից կասեցվել է 4 գործի վարույթ, 6 անձի նկատմամբ 3 քրեական գործ մեղադրական եզրակացությամբ ուղարկվել է ընդհանուր իրավասության դատարան, որոնց դատաքննությունը շարունակվում է, իսկ 11 գործ գտնվում է նախաքննության փուլում, որոնք փոխանցվել են 2016թ.:

2015թ. ընթացքում ՀՀ ԿԱ ԱԱԾ քննչական վարչությունում մինչդատական վարույթում ավարտված նյութերով, ընթացիկ և ավարտված քրեական գործերով, ինչպես նաև դատարանում քննված և ավարտված քրեական գործերով պատճառված նյութական վնասը կազմում է 681,757,090 (2014թ.' 67,525,907,092) դրամ, որից վերականգնվել է 192,982,794 (2014թ.' 612,921,562) դրամ:

Պետությանն ընդհանուր առմամբ պատճառվել է 681,614,590 (2014թ.' 569,737,376) դրամի գույքային վնաս, որից վերականգնվել է 192,840,294 (2014թ.' 483,954,479) դրամ, իսկ չվերականգնված մասով համապատասխան միջոցներ են ձեռնարկվում պետությանը պատճառված վնասը վերականգնելու ուղղությամբ:

Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց գույքին պատճառված վնասը կազմում է 1,842,590 (2014թ.' 6,182,859,716) դրամ, որից վերականգնվել է 1,842,590 (2014թ.' 128,967,083) դրամ:

5) ՀՀ ոստիկանության ՔԳՎ, ՀՀ քննչական կոմիտեի, ՀՀ ՖՆ քննչական վարչության և ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության կողմից նախապատրաստվող նյութերի և քրեական գործերի նախաքննության օրինականության նկատմամբ հսկողություն

2015 թվականի ընթացքում ՀՀ գլխավոր դատախազության ավագ դատախազը հսկողություն և դատավարական ղեկավարում է իրականացրել ՀՀ ոստիկանության ՔԳՎ, ՀՀ քննչական կոմիտեի, ՀՀ ՖՆ քննչական վարչության և ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության կողմից նախապատրաստվող նյութերի և քրեական գործերի նախաքննության օրինականության նկատմամբ, որոնք առավելապես վերաբերել են ՀՀ օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանության մարմինների ղեկավար աշխատողների, պետական հատուկ ծառայություն իրականացնող անձանց՝ իրենց պաշտոնական դիրքի հետ կապված՝ նրանց կամ հանցակցությամբ կատարած ենթադրյալ հանցագործություններին: Այսինքն, դրանք առնչվում են ոչ թե ընդհանուր հանցատեսակներին, այլ դրանց սուբյեկտներին, որպիսի պայմաններում հանցագործությունների շարժընթացում և կառուցվածքում արձանագրված փոփոխությունների համընդհանուր պատճառների վերլուծությունն արտահայտվում է ՀՀ հատուկ քննչական ծառայությունում նախապատրաստված նյութերի և քննված քրեական գործերի վիճակագրական տվյալներով:

10 (2014թ.՝ 31) նյութի նախապատրաստման նկատմամբ իրականացվել է դատախազական հսկողություն և վերահսկողություն, որոնցից 8-ով քրեական գործի հարուցումը մերժվել է և ստուգվել է որոշման օրինականությունը, 2-ով հարուցվել է քրեական գործ:

2015 թվականի ընթացքում դատախազական հսկողություն և վերահսկողություն է իրականացվել 65 քրեական գործով (2014թ.՝ 34), որոնցից 3-ը (2014թ.՝ 9) հարուցվել է ընթացիկ տարում, այլ մարմիններից ստացվել է 62-ը (2014թ.՝ 25): 65 քրեական գործից ավարտվել է 18-ը, որից կարճվել է 16-ը, կասեցվել է 6-ը, ուղարկվել է ըստ ենթակայության 2-ը, միացվել է 1-ը, անավարտ է մնացել 38-ը:

Անմիջական դատավարական ղեկավարման և դատախազական հսկողության տակ գտնվող գործերով 2 կարճման որոշման դեմ բողոք չի բերվել (2014թ.՝ 2, 2-ն էլ մերժվել են):

Անմիջական դատավարական ղեկավարման և դատախազական հսկողության տակ չգտնվող գործերով վերացվել է քրեական գործի վարույթը կարճելու մասին 8 (2014թ.՝ 11) որոշում, միաժամանակ քրեական հետապնդում չիրականացնելու մասին՝ 2 և քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին՝ 5 որոշում:

2015թ. ընթացքում 1 (2014թ.՝ 2) քրեական գործով վարույթը կասեցվել է ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով (հայտնի չէ անձը, որը գործով պետք է ներգրավվի որպես մեղադրյալ) և 5 քրեական գործով՝ 2-րդ կետով (մեղադրյալը թաքնվել է քննությունից կամ դատից, կամ նրա գտնվելու վայրն այլ պատճառներով պարզված չէ) նախադեսված հիմքերով, որոնցից՝ սեփականության դեմ ուղղված հանցագործություններով՝ 4 (2014թ.՝ 1), կոռուպցիոն բնույթի հանցագործություններով՝ 2 (2014թ.՝ 1) գործ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ըստ ենթակայության ուղարկվել է 2 (2014թ.՝ 20) քրեական գործ:

Նույն ժամանակահատվածում անավարտ է մնացել 38 քրեական գործ:

2015թ. ընթացքում քրեական գործերի հանգամանքների բազմակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ հետազոտումն ապահովելու նպատակով տրվել է 20 գրավոր ցուցում, որոնց դեմ բողոք չի ներկայացվել:

2015թ. ընթացքում 1 քրեական գործով միջնորդություն է ներկայացվել նախաքննությունն իրականացնող քննիչի նկատմամբ ծառայողական քննություն անցկացնելու մասին՝ քննիչի կողմից հետաքննության և նախաքննության օրինականության նկատմամբ հսկողություն իրականացնող դատախազի ցուցումի պահանջները ժամանակին չկատարելու պատճառաբանությամբ: Ծառայողական քննության արդյունքում համապատասխան քննիչի նկատմամբ կարգապահական տույժ չի կիրառվել, այլ բավարարվել են քննարկմամբ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրվել է ՀՀ զինված ուժերում մահվան ելքով դեպքերի վերաբերյալ 9 (2014թ.՝ 39) հաղորդում, որոնք քննարկվել և զեկուցվել են ՀՀ գլխավոր դատախազին, իսկ անհրաժեշտության դեպքում պահանջվել և ուսումնասիրվել են նշված դեպքերի վերաբերյալ նախապատրաստվող նյութերն ու քրեական գործերը:

2015թ. ընթացքում Երևան քաղաքի դատախազությունից, մարզերի ու Երևան քաղաքի վարչական շրջանների դատախազություններից ստացվել է 21 (2014թ.՝ 23) միջնորդություն՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 21-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված կարգով քրեական գործ հարուցելը մերժելու, քրեական հետապնդում չիրականացնելու, քրեական գործով վարույթը կարճելու և (կամ) քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշումները վերացնելու նպատակահարմարության հարցը քննարկելու խնդրանքով: Դրանք ուսումնասիրվել են, զեկուցվել, և ՀՀ գլխավոր դատախազը կայացրել է համապատասխան որոշումները վերացնելու վերաբերյալ 16 (2014թ.՝ 17) որոշում, իսկ միջնորդություններից 5-ը (2014թ.՝ 6) վերադարձվել է՝ վերացումը ոչ նպատակահարմար լինելու պատճառով:

Հանցագործությունների բացահայտմանը խոչընդոտող թերություններն ու բացթողումները վերացնելու համար ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության, ՀՀ ոստիկանության ՔԳՎ, ՀՀ քննչական կոմիտեի և ՀՀ ՖՆ /ՊԵԿ/ քննչական վարչության առջև նորից խնդիր է դրվել՝

- շարունակել նախաքննության արդյունավետությունը բարձրացնելուն ուղղված աշխատանքները,

- բարելավել քրեական գործերի քննության որակը, պարզել արարքի որակման համար կարևոր նշանակություն ունեցող բոլոր հանգամանքները, բացառել օրենքի խախտմամբ ապացույցների ձեռքբերումը,

- շարունակել հետևողականություն դրսևորել նյութերի նախապատրաստման, քրեական գործերի նախաքննության՝ օրենքով սահմանված ժամկետների պահպանման նկատմամբ, բացառել դրանց անհարկի ձգձգումները,

- քրեական գործերի քննության ընթացքում պարզել յուրաքանչյուր հանցագործություն ծնող պատճառներն ու դրան նպաստող պայմանները և ձեռնարկել համարժեք միջոցներ դրանց վերացման ուղղությամբ, միջնորդագրերի

կիրառմամբ համապատասխան մարմինների ղեկավարների ուշադրությունը հրավիրել այդպիսիք վերացնելու անհրաժեշտության վրա,

- կոռուպցիոն հանցագործությունների բացահայտման և նախականիման գործում ձեռնարկել կոնկրետ գործնական միջոցառումներ՝ քննչական ու օպերատիվ-հետախուզական մարմինների ջանքերը միավորելու, այդ բնագավառում նրանց գործունեությունը նպատակային դարձնելու համար,

- ստացված օպերատիվ տվյալների իրացման ժամանակ ուշադրություն դարձնել դրանց հավաստիությանը:

Դատախազական հսկողությունը պատշաճ և արդյունավետ կերպով իրականացնելու նպատակով յուրաքանչյուր քրեական գործով կազմված քննության պլաններում պարբերաբար ստուգվել է կալանավորված անձանց և նրանց մասնակցությամբ նախատեսված քննչական գործողությունների կատարման հաճախականությունը, որի արդյունքում դրանք, որպես կանոն, կատարվել են առանց ձգձգումների, հնարավորինս ողջամիտ ժամկետներում:

Ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ ողջամիտ ժամկետներում նախաքննությանը և դատական քննությանը խոչընդոտող հանգամանք շարունակում է մնալ ստորև շարադրվածը, մասնավորապես՝ բազմաթիվ մեղադրյալներ, նախաքննության ընթացքում իրենց մեղսագրվող արարքների վերաբերյալ տալով խոստովանական ցուցմունքներ, անգամ ներկայացնելով հետաքննական և քննչական մարմիններին մինչ այդ անհայտ փաստական հանգամանքներ, նախաքննության հետագա ընթացքում կամ դատարանում, քրեական պատասխանատվությունից խուսափելու, ավելի մեղմ պատժի դատապարտվելու ակնկալիքով, հրաժարվում են իրենց նախաքննական ցուցմունքներից՝ ակնհայտ մտացածին պատճառաբանություններ ներկայացնելով այն մասին, որ դրանք տվել են իրենց նկատմամբ կիրառված բռնության արդյունքում:

Նման դեպքերում ՀՀ հատուկ քննչական ծառայությունում նախապատրաստվում են նյութեր կամ քննվում քրեական գործեր, որի հետևանքով միաժամանակ ծանրաբեռնվում են ծառայության քննիչները, իսկ մեղադրյալների վերաբերյալ քրեական գործերի ընթացքն արհեստականորեն ձգձգվում է՝ մինչև բռնության փաստարկների վերաբերյալ վերջնական որոշման կայացումն ու դրանով պայմանավորված ապացույցների թույլատրելիության հարցի պարզումը: Ուստի ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության քննիչների ծանրաբեռնվածությունը թեթևացնելու և մեղադրյալների վերաբերյալ քննվող քրեական գործերի քննության ձգձգում թույլ չտալու համար նպատակահարմար է բռնության վերաբերյալ տեղեկություն հայտնաձև անձից հաղորդում ընդունել՝ նախազգուշացնելով ՀՀ քր. օր.-ի 333-րդ հոդվածով նախատեսված քրեական պատասխանատվության մասին և հաղորդումն ուղարկել ըստ ենթակայության:

2015 թվականի ընթացքում 2 քրեական գործ ուղարկվել է դատարան, համապատասխանաբար՝ ըստ մեղադրանքի՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 205-րդ հոդվածի 1-ին մասով և ՀՀ քրեական օրենսգրքի 215-րդ հոդվածի 1-ին մասով: Երկու քրեական գործի նկատմամբ պաշտպանվել է մեղադրանքը: Առաջին դեպքում որպես պատիժ նշանակվել է տուգանք և կիրառվել է համաներման ակտ, որով անձն ազատվել է պատժից: Երկրորդ դեպքում որպես պատիժ նշանակվել է տուգանք և

լրացուցիչ պատիժ՝ գույքի բռնագրավում: 2 քրեական գործով կիրառվել է դատական քննության արագացված կարգը:

3. Մեղադրանքի պաշտպանության և դատական ակտերի բողոքարկման ոլորտ

2015թ. ընթացքում ընդհանուր իրավասության դատարան է ուղարկվել 2,492 գործ՝ 3,142 անձի վերաբերյալ (2014թ.՝ 2,523 գործ՝ 3,010 անձ):

ՀՀ մարզերի, Երևան քաղաքի և Երևան քաղաքի վարչական շրջանների դատախազությունների դատախազների մասնակցությամբ 2015թ. ընթացքում դատարաններում քննվել և ավարտվել է 2,174 քրեական գործ՝ 2,678 անձի (2014թ.՝ 1,990 գործ, 2,461 անձ) նկատմամբ: Նշված քրեական գործերից 1,831-ով դատապարտվել է 2,256 անձ (2014թ.՝ 1,725 գործ, 2,154 անձ):

49 քրեական գործով 52 անձի (2014թ.՝ 47 գործով, 47 անձ) նկատմամբ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 464-րդ հոդվածի կարգով կիրառվել է բժշկական բնույթի հարկադրական միջոց:

60 քրեական գործով 77 անձ (2014թ.՝ 46 գործով, 59 անձ) արդարացվել է:

221 քրեական գործ 279 անձի նկատմամբ կարճվել է (2014թ.՝ 164 գործ, 189 անձ), որից 5-ը՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-3 կետերով, 2-րդ մասով, 229 գործ՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդված 1-ին մասի 5-րդ կետով, 6 գործ՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդված 1-ին մասի 13-րդ կետով, 7 գործ՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 37-րդ հոդվածով, 17-ը՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով, 15-ը՝ այլ հիմքով:

13 (2014թ.՝ 8) գործով 14 (2014թ.՝ 12) անչափահասի նկատմամբ դատարանների կողմից կիրառվել են դաստիարակչական բնույթի հարկադրական միջոցներ:

Դատապարտված անձանցից 82-ը (2014թ.՝ 91) եղել է անչափահաս, 211-ը (2014թ.՝ 165)՝ կին, 295-ը (2014թ.՝ 343)՝ նախկինում դատված, 16-ը (2014թ.՝ 42)՝ օտարերկրացի:

2015թ.-ին 2014թ.-ի համեմատությամբ դատապարտված կանանց թիվն աճել է 1.7%-ով, նախկինում դատապարտված անձանց թիվը նվազել է 2.3%-ով:

2015թ. ընթացքում դատապարտված անչափահասների թիվը 2014թ. համեմատությամբ նվազել է 9-ով կամ 0.6%-ով:

Հաշվետու ժամանակահատվածում դատարաններում քննված քրեական գործերով հանցագործությամբ պատճառված վնասն ընդհանուր առմամբ կազմել է 1,176,748,690 (2014թ.՝ 3,696,548,387) դրամ, որից 324,200,228 (2014թ.՝ 1,007,025,234) դրամը՝ պետությանը, 168,818,819 (2014թ.՝ 245,091,641) դրամը՝ իրավաբանական անձանց, 683,729,643 (2014թ.՝ 2,444,431,512) դրամը՝ ֆիզիկական անձանց:

Դատական քննությամբ ավարտված գործերով վերականգնվել է ընդամենը 443,034,104 (2014թ.՝ 997,207,621) դրամ, որից 184,181,836 (2014թ.՝ 514,677,812) դրամը՝ պետությանը, 94,113,342 (2014թ.՝ 45,719,613) դրամը՝ իրավաբանական անձանց և 164,738,926 (2014թ.՝ 436,810,196) դրամը՝ ֆիզիկական անձանց պատճառված վնասներից:

2015թ. ընթացքում դատարաններում քննված և ավարտված 2.174 (2014թ.՝ 1.990) քրեական գործից 832-ը (2014թ.՝ 641) կամ 38.2% եղել է ոչ մեծ ծանրության՝

989 (2014թ.՝ 721) անձի նկատմամբ, 861-ը՝ (2014թ.՝ 740) կամ 39.6% միջին ծանրության՝ 1,079 (2014թ.՝ 985) անձի նկատմամբ, 444-ը (2014թ.՝ 553) կամ 20.4%-ը՝ ծանր՝ 569 (2014թ.՝ 693) անձի նկատմամբ և 37-ը (2014թ.՝ 56) կամ 1.7%-ը՝ առանձնապես ծանր՝ 41 (2014թ.՝ 62) անձի նկատմամբ:

2015թ.-ին՝ 2014թ.-ի համեմատությամբ, ոչ մեծ ծանրության հանցագործությունների համար դատապարտված անձանց թիվն աճել է 9.2%-ով, միջին ծանրության հանցագործությունների համար դատապարտվածներինը՝ 0.1%-ով: Միաժամանակ ծանր հանցագործությունների համար դատապարտված անձանց թիվը նվազել է 6.8%-ով, իսկ առանձնապես ծանր հանցագործությունների համար դատապարտված անձանց թիվը՝ 1.3%-ով:

Այսպիսով, 2015թ.-ին՝ 2014թ.-ի համեմատությամբ, ոչ մեծ և միջին ծանրության հանցագործությունների համար դատապարտված անձանց թիվն աճել է 9.3%-ով, ծանր և առանձնապես ծանր հանցագործությունների համար դատապարտված անձանց թիվը նվազել է 8.1%-ով:

Դատապարտված 2,256 անձից 851-ի նկատմամբ պատիժ է նշանակվել ազատազրկում, որը կազմում է դատապարտվածների 37.7%-ը (2014թ. 2,154 անձից 1,110-ը (51.5%)), այսինքն՝ դատապարտվածների մեջ ազատազրկման դատապարտվածների թիվը 2015թ. ընթացքում նախորդ տարվա համեմատությամբ նվազել է 13.8%-ով:

Յմահ ազատազրկման որևէ մեկը չի դատապարտվել (2014թ.՝ 0 անձ):

Ընդհանուր դատապարտվածների մեջ կալանքի է դատապարտվել 73 (2014թ.՝ 76) անձ, այսինքն՝ կալանքի դատապարտված անձանց քանակը, ընդհանուր դատապարտված անձանց մեջ կազմում է 3.2%, իսկ տուգանքի՝ 760 (2014թ.՝ 553) անձ, այսինքն՝ տուգանքի դատապարտված անձանց քանակը, ընդհանուր դատապարտված անձանց մեջ կազմում է 33.6%:

570 (2014թ.՝ 415) անձի նկատմամբ նշանակված պատիժը ՀՀ քր. օր.-ի 70-րդ հոդվածի կարգով պայմանականորեն չի կիրառվել: Այսինքն, հաշվետու ժամանակահատվածում 2014թ. համեմատությամբ ՀՀ քր. օր.-ի 70-րդ հոդվածի կարգով պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու դեպքերի տեսակարար քանակը ավելացել է 156-ով կամ 6%-ով:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ավարտված 2,174 գործից 8 քրեական գործով մեղադրողները դատարանում հրաժարվել են մեղադրանքից և այդ հիմքով 8 անձի նկատմամբ դատարանը կայացրել է արդարացման դատավճիռ, որոնք կազմում են մեղադրվող անձանց 0.4%-ը (2014թ.՝ նույն հիմքով 1,990 գործից 6 քրեական գործով արդարացվել է 6 անձ (0.3%)), այսինքն՝ մեղադրողների կողմից մեղադրանքից հրաժարվելու դեպքերը հաշվետու տարում կարելի է գրանցել, որ մնացել է նույնը կամ աճել է 0.1%-ով:

Դատարանների կողմից ազատազրկման հետ չկապված պատիժների է դատապարտվել նախնական կալանքի տակ գտնվող 47 (2014թ.՝ 57) անձ, որոնք ազատ են արձակվել դատական նիստերի դահլիճից:

Դատարանների կողմից նախնական կալանքի տակ չգտնվող 305 (2014թ.՝ 323) անձ դատապարտվել է ազատազրկման:

Դատարանները 4 (2014թ.՝ 6) անձի նկատմամբ պատիժ նշանակելիս կիրառել են ՀՀ քր. օր.-ի 64-րդ հոդվածը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում դատարաններում քննված 585 գործով կիրառվել է դատական քննության արագացված կարգ, որը կազմում է քննված գործերի 32%-ը (2014թ.՝ 724 գործ, 36.3%), այսինքն՝ 2014թ. համեմատ արագացված դատական քննության կարգի կիրառմամբ ավարտված քրեական գործերի տեսակարար կշիռը նվազել է 4.3%-ով:

Ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ դատարաններում քննված քրեական գործերով մեղադրողները հիմնականում առարկել են դատական քննության արագացված կարգ կիրառելու դեմ, որը պայմանավորված է եղել մեղադրյալների կողմից առաջադրված մեղադրանքում մեղավոր չճանաչելու, վերջիններիս հանցակիցների բացահայտված չլինելու, հանցագործությամբ պատճառված գույքային վնասը չվերականգնելու, մեղադրյալների անչափահաս լինելու և այլ հանգամանքներով:

2015թ. դատական քննության ընթացքում առաջադրված մեղադրանքը խստացնելու կամ մեղմացնելու առումով մեղադրողները միջնորդություններ են ներկայացրել 21 քրեական գործով՝ 25 անձի (2014թ.՝ 19 գործ, 19 անձ) վերաբերյալ, որից 19 գործով՝ 23 անձի նկատմամբ, որոշում է կայացվել մեղմացման առումով առաջադրված մեղադրանքը փոփոխելու մասին, իսկ 2 գործով՝ 2 անձի նկատմամբ, որոշում է կայացվել խստացման առումով առաջադրված մեղադրանքը փոփոխելու մասին:

Ինչպես վերը նշվեց, 2015թ. ընթացքում 60 քրեական գործով արդարացվել է 77 անձ: Նրանք կազմում են մեղադրվող անձանց 2.9%-ը: Հիշյալ անձանցից 26-ը մեղադրվել է ոչ մեծ ծանրության, 30-ը՝ միջին ծանրության, 19-ը՝ ծանր և 2-ը՝ առանձնապես ծանր հանցագործություններ կատարելու մեջ (2014թ.՝ 46 գործ, 59 անձ (2.4%)), այսինքն՝ 2014թ. համեմատությամբ 2015թ. արդարացված անձանց ընդհանուր տեսակարար թիվն աճել է 0.5%-ով:

Արդարացման դատավճիռների դեմ մեղադրողների կողմից ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարան է ներկայացվել 60 (2014թ.՝ 42) բողոք, որոնցից բավարարվել է 5-ը (2014թ.՝ 7), մերժվել՝ 31-ը (2014թ.՝ 27), 24-ի (2014թ.՝ 8) քննությունն ընթացքի մեջ է:

Արդարացման դատավճիռներն ուժի մեջ թողնելու վերաբերյալ որոշումների դեմ բերվել է 14 (2014թ.՝ 6) վճռաբեկ բողոք, որոնցից 7-ով (2014թ.՝ 4) որոշում է կայացվել վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը մերժելու մասին, 4-ով (2014թ.՝ 0) որոշում է կայացվել բողոքը վարույթ ընդունելու մասին, 3-ի (2014թ.՝ 2) քննությունն ընթացքի մեջ է:

Հաշվետու ժամանակահատվածում դատարանների կողմից 221 քրեական գործ՝ 279 անձի վերաբերյալ կարճվել է (2014թ.՝ 164 գործ, 189 անձ), որոնցից 5-ը՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-3-րդ կետերով, 2-րդ մասով, 229 գործ՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետով, 6-ը՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 13-րդ կետով, 7-ը՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 37-րդ հոդվածով, 17-ը՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով, 15-ը՝ այլ հիմքով:

Հաշվետու ժամանակահատվածում 4 քրեական գործով 4 անձի վերաբերյալ վարույթը կասեցվել է ամբաստանյալի կողմից դատական քննությունից խուսափելու հիմքով, որոնք չեն բողոքարկվել:

2015թ. ընթացքում քննված քրեական գործերով 570 անձի նկատմամբ կիրառվել է ՀՀ քր. օր.-ի 70-րդ հոդվածը և պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվել, ինչը կազմում է դատապարտված անձանց 25.3%: (2014թ.՝ 415 անձ կամ 19.3%): Դատապարտված անձանցից 153-ը մեղադրվել է ոչ մեծ ծանրության, 257-ը՝ միջին ծանրության, 160-ը՝ ծանր հանցագործություն կատարելու մեջ: Այսինքն, եթե 2014թ. դատապարտված 2.154 անձից ՀՀ քր. օր.-ի 70-րդ հոդվածի կիրառմամբ նշանակված պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվել 415 անձի նկատմամբ, ապա 2015թ. դատապարտված 2.256 անձից ՀՀ քր. օր.-ի 70-րդ հոդվածի կիրառմամբ նշանակված պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվել 570 անձի նկատմամբ:

Հիշյալ գործերով դատարանները և մեղադրողները հիմնականում հաշվի են առել հանցագործության բնույթը, վտանգավորության աստիճանը, մեղադրյալի կողմից պատճառված վնասի հատուցումը, նրա խնամքին անչափահաս երեխաներ լինելու հանգամանքը, կատարված հանցագործության մեջ ունեցած դերը:

570 (2014թ.՝ 415) անձից 267 (2014թ.՝ 209) կամ 46.8% (2014թ.՝ 50.3%) ամբաստանյալի նկատմամբ պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվել մեղադրողների միջնորդության հիման վրա: Այսինքն՝ 2014 թվականի համեմատությամբ 2015 թվականին մեղադրողների կողմից պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու վերաբերյալ միջնորդությունների թիվը նվազել է 3.5%-ով:

Մեղադրողների կողմից 110 (2014թ.՝ 88) ամբաստանյալի նկատմամբ ՀՀ քր. օր.-ի 70-րդ հոդվածի կիրառման անթույլատրելիության հիմքով բերվել են վերաքննիչ բողոքներ, որոնցից 86-ը (2014թ.՝ 64) մերժվել է, 9-ը (2014թ.՝ 7) բավարարվել է, 15 (2014թ.՝ 17) բողոքի քննությունն ընթացքի մեջ է:

Դատախազների կողմից ՀՀ քր. օր.-ի 70-րդ հոդվածի կիրառման դեմ ներկայացվել է 19 (2014թ.՝ 4) վճռաբեկ բողոք, որոնցից 1-ը բավարարվել է, 13-ով որոշում է կայացվել վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը մերժելու մասին, իսկ 4-ի քննությունն ընթացքի մեջ է:

Հաշվետու ժամանակահատվածում 4 անձի նկատմամբ պատիժ նշանակելիս կիրառվել է ՀՀ քր. օր.-ի 64-րդ հոդվածը, որը կազմում է ընդհանուր դատապարտվածների 0.1%-ը (2014թ.՝ 6 (0.2%)), այսինքն՝ կիրառումը մնացել է նույնը:

Պատիժ նշանակելիս 3 անձի նկատմամբ դատարանները ՀՀ քր. օր.-ի 64-րդ հոդվածը կիրառել են սեփական նախաձեռնությամբ, իսկ 1-ի նկատմամբ՝ մեղադրողի միջնորդությամբ: 3 (2014թ.՝ 3) գործով 3 (2014թ.՝ 3) անձի վերաբերյալ մեղադրողների կողմից բերվել են վերաքննիչ բողոքներ, որոնք մերժվել են:

2015թ. ընթացքում մեղադրողների կողմից դատարանների կայացրած դատավճիռների դեմ բերվել է ընդամենը 286 (2014թ.՝ 310) վերաքննիչ բողոք, որոնցից 1-ը (2014թ.՝ 3) հետ է վերցվել, 2-ով (2014թ.՝ 3) դեռևս լուծված չէ վարույթ ընդունելու հարցը: Բերված բողոքներից 60-ը (2014թ.՝ 42) կամ 20.9%-ը եղել են արդարացման, 172-ը (2014թ.՝ 192) կամ 60.1%-ը՝ պատժի մեղմության, 3-ը (2014թ.՝ 6) կամ 1%-ը՝ պատժի խստության դեմ, 18-ը (2014թ.՝ 19) կամ 6.2%-ը՝ արարքի վերադրակման դեմ, 32-ը (2014թ.՝ 49) կամ 11.1%-ը՝ այլ հիմքով:

Մեղադրողների կողմից բերված բողոքներից 51-ը (2014թ.՝ 59) կամ 17.8%-ը բավարարվել է, 170-ը (2014թ.՝ 189) կամ 59.4%-ը մերժվել է, 2-ով (2014թ.՝ 3) կամ

0.7%-ով կայացվել է այլ որոշում, 60-ով (2014թ.՝ 54) կամ 21%-ով ամփոփման պահին բողոքի քննարկումն ընթացքի մեջ է եղել:

2015թ. ընթացքում ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալի կողմից դատական ակտերի դեմ բերվել է 66 վճռաբեկ բողոք, որոնցից գործն ըստ էության լուծող դատական ակտերի դեմ՝ 56 վճռաբեկ բողոք: Ներկայացված բողոքներից 19-ով լուծված չէ վարույթ ընդունելու հարցը, 32-ով որոշում է կայացվել վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը մերժելու մասին: Ներկայացված բողոքներից 15-ը ընդունվել է վարույթ, որոնցից 5-ը բավարարվել է, 10-ի քննությունն ընթացքի մեջ է: Բերված բողոքներից 14-ը կամ 33.3%-ը եղել են արդարացման, 15-ը կամ 35.7%-ը՝ պատժի մեղմության դեմ, 5-ը կամ 12%-ը՝ արարքի վերադրակման դեմ, 6-ը կամ 14.2%-ը՝ այլ հիմքով:

1) Կոռուպցիոն և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործություններ

2015թ. ընթացքում դատարաններում քննվել է կոռուպցիոն և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված ընդամենը 131 քրեական գործ 201 անձի (2014թ. 94 գործ, 126 անձ) նկատմամբ, որոնցից դատապարտվել է 120 քրեական գործով 188 անձ (2014թ.՝ 75 գործ, 99 անձ), կամ 37 գործով և 75 անձով ավելի:

Ընդ որում, դրանցից 54 քրեական գործով 89 անձի (2014թ.՝ 37 գործ, 48 անձ) նկատմամբ կիրառվել է դատական քննության արագացված կարգ:

Դատապարտված 120 անձից 89-ը կամ դատապարտված անձանց 74%-ը (2014թ.՝ 99-ից 57-ը կամ 58%-ը) եղել է պաշտոնատար անձ:

Դատապարտված անձանցից 50-ը (2014թ.՝ 59) ենթարկվել է ազատազրկման ձևով պատժի, 89-ը (2014թ.՝ 32)՝ տուգանքի, մյուսները՝ այլ պատիժների: Ազատազրկումը կազմում է 42% (2014թ.՝ 60%):

Դատաքննության արդյունքներով 22 (2014թ.՝ 36) անձ պատժից ազատվել է՝ համաներման ակտի կիրառմամբ, իսկ 5 գործով 6 անձի (2014թ.՝ 7 գործ, 10 անձ) նկատմամբ կայացվել է արդարացման դատավճիռ:

2015թ. ընթացքում 4 քրեական գործով 4 անձ նախնական կալանքից ազատվել է դատապարտվելով ազատազրկման հետ կապ չունեցող պատժի (2014թ.՝ 2 գործ, 2 անձ), իսկ նախնական կալանքի տակ չգտնվող 14 (2014թ.՝ 21) անձ դատապարտվել է ազատազրկման:

Կոռուպցիոն և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործությունների համար դատապարտված անձանցից 1-ը (2014թ.՝ 2) եղել է նախկինում դատապարտված կոռուպցիոն բնույթի հանցագործություն կատարելու համար, իսկ 6-ը (2014թ.՝ 2)՝ այլ բնույթի:

Կոռուպցիոն և տնտեսական գործունեության դեմ ուղղված հանցագործություններով դատարաններում քննված բոլոր քրեական գործերով պատճառվել է ընդհանուր հաշվով 224,800,000 (2014թ.՝ 207,963,000) դրամի վնաս, որից պետությանը պատճառված վնասը կազմել է 214,280,000 (2014թ.՝ 185,999,000) դրամ: Պետությանը պատճառված նյութական վնասից վերականգնվել է 148,614,000 (2014թ.՝ 111,393,000) դրամ կամ 69%-ը (2014թ.՝ 60%):

2) Հարկապես կարևոր գործերով քննության վերաբերյալ

2015 թվականի ընթացքում դատարան է ուղարկվել 122 (2014թ.՝ 93) քրեական գործ, որոնք ընդունվել են վարույթ: Նույն ժամանակաընթացքում ավարտվել է 54 (2014թ.՝ 42) գործի դատաքննություն 87 (2014թ.՝ 72) անձի նկատմամբ, այդ թվում՝ ՀՀ քր. օր-ի 109-րդ հոդվածով՝ 1 գործ 1 անձ, 131-րդ հոդվածով՝ 1 գործ 1 անձ, 175-րդ հոդվածով՝ 1 գործ 1 անձ, 177-րդ հոդվածով՝ 6 գործ 11 անձ, 178-րդ հոդվածով՝ 8 գործ 11 անձ, 179-րդ հոդվածով՝ 5 գործ 5 անձ, 182-րդ հոդվածով՝ 2 գործ 5 անձ, 242-րդ հոդվածով՝ 1 գործ 1 անձ, 258-րդ հոդվածով՝ 2 գործ 5 անձ, 268-րդ հոդվածով՝ 1 գործ 1 անձ, 308-րդ հոդվածով՝ 4 գործ 7 անձ, 309-րդ հոդվածով՝ 1 գործ 1 անձ, 311-րդ հոդվածով՝ 6 գործ 7 անձ, 312-րդ հոդվածով՝ 1 գործ 7 անձ և այլն:

45 (2014թ.՝ 54) անձ դատապարտվել է ազատազրկման, որոնցից 4-ը (2014թ.՝ 12) պատժից ազատվել է համաներման ակտի կիրառման հիմքով, 22-ը (2014թ.՝ 13) դատապարտվել է տուգանքի, 10 (2014թ.՝ 1) անձի նկատմամբ պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվել, բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցներ որևէ մեկի նկատմամբ չի կիրառվել (2014թ.՝ 1), 3 (2014թ.՝ 1) գործով 4 (2014թ.՝ 2) անձ արդարացվել է, 1 (2014թ.՝ 3) գործով 6 անձի (2014թ.՝ 3) նկատմամբ գործի վարույթը կարճվել է, որոնցից 0-ն (2014թ.՝ 1)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետի, 0-ն (2014թ.՝ 1)՝ 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի, 1-ը (2014թ.՝ 1)՝ 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 13-րդ կետի և 5-ը (2014թ.՝ 0)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 37-րդ հոդվածի հիմքով:

22 (2014թ.՝ 12) գործով 32 (2014թ.՝ 16) անձի նկատմամբ դատարանում կիրառվել է դատական քննության արագացված կարգ, որոնցով կայացվել են մեղադրական դատավճիռներ:

32 (2014թ.՝ 30) գործով դատախազներն առարկել են դատական քննության արագացված կարգ կիրառելու դեմ: Դատախազները դատական քննության արագացված կարգի դեմ հիմնականում առարկել են այն դեպքերում, երբ մեղադրյալները չեն համաձայնել մեղադրանքի հետ կամ չեն հատուցել պատճառված վնասը:

Արարքին անհամաչափ մեղմ պատիժ նշանակելու դեպքերով դատախազների կողմից ներկայացվել է 17 (2014թ.՝ 3) վերաքննիչ բողոք, որոնցից 3-ը (2014թ.՝ 1) բավարարվել է, 11-ը (2014թ.՝ 1)՝ մերժվել, 3-ը (2014թ.՝ 1) քննարկման ընթացքում է:

Դատարանի կողմից արարքի վերադրական դեպքեր չեն եղել (2014թ.՝ 1):

Դատարանների կողմից 1 (2014թ.՝ 3) գործով 6 (2014թ.՝ 3) անձի նկատմամբ գործի վարույթը կարճվել է, որոնցից 0-ն (2014թ.՝ 1)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետի, 0-ն (2014թ.՝ 1)՝ 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի, 1-ը (2014թ.՝ 1)՝ 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 13-րդ կետի և 5-ը՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 37-րդ հոդվածի հիմքով:

Կայացված որոշումները չեն բողոքարկվել: Վարույթը կասեցնելու որոշում դատարանի կողմից չի կայացվել:

Դատախազների կողմից քրեական գործերով գործն ըստ էության լուծող դատական ակտերի դեմ բերվել է 17 (2014թ.՝ 7) վերաքննիչ բողոք: Բողոքներից 3-ը

(2014թ.՝ 1) բավարարվել է, 11-ը (2014թ.՝ 4)՝ մերժվել, 3-ի (2014թ.՝ 1) քննությունն ընթացքում է:

Դատախազության կողմից քրեական գործերով գործն ըստ էության լուծող դատական ակտերի դեմ բերվել է 7 (2014թ.՝ 1) վճռաբեկ բողոք, որոնցից բավարարվել է 2-ը (2014թ.՝ 1):

3) ՀՀ ազգային անվտանգության մարմիններում քննվող, թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված և կիրեռահանցագործությունների գործերի վերաբերյալ

ՀՀ ազգային անվտանգության մարմիններում քննվող, թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության հետ կապված և կիրեռահանցագործությունների գործերով 2015թ. ընթացքում դատարաններում մեղադրանք է պաշտպանվել 45 քրեական գործով 58 անձի (2014թ.՝ 73 գործ, 97 անձ) նկատմամբ: 58 անձից 23-ը (2014թ.՝ 53) եղել է նախնական կալանքի տակ:

45 գործով 58 անձից 7 գործով 7-ը եղել է կին (2014թ.՝ 8 գործ, 8 անձ), 7 գործով 8-ը (2014թ.՝ 19 գործ, 19 անձ)՝ նախկինում դատապարտված, 14 գործով 14-ը՝ (2014թ.՝ 17 գործ, 17 անձ) օտարերկրացի:

Միջին ծանրության հանցագործություններով մեղադրանքը պաշտպանվել է 38 գործով 48 անձի նկատմամբ (2014թ.՝ 23 գործ, 30 անձ), որոնցից 6 գործով 6-ը եղել է կին ամբաստանյալ, 6 գործով 7 անձ եղել է նախկինում դատապարտված, 10 գործով 10 անձ՝ օտարերկրացի:

Դատապարտվել են ազատազրկման՝ միջին ծանրության հանցագործություններով՝ 24 անձ, տուգանքի՝ 22 անձ, պատիժը ՀՀ քր. օր.-ի 70-րդ հոդվածով պայմանականորեն չի կիրառվել 1 անձի նկատմամբ:

Ծանր հանցագործություններով մեղադրանքը պաշտպանվել է 7 գործով 8 անձի նկատմամբ (2014թ.՝ 49 գործ, 66 անձ), որոնցից 1 գործով 1-ը եղել է կին ամբաստանյալ, 1 գործով 1 անձ եղել է նախկինում դատապարտված, 4 գործով 4 անձ՝ օտարերկրացի:

Դատապարտվել են ազատազրկման ծանր հանցագործություններով՝ 7 անձ, համաներման ակտի կիրառմամբ ծանր հանցագործություններով պատժից ազատվել է 1-ը:

Դատարանում քննված 45 քրեական գործով 58 անձից ազատազրկման ձևով պատիժ է նշանակվել 31 (2014թ.՝ 60) անձի նկատմամբ, տուգանք՝ 22-ի (2014թ.՝ 29), ՀՀ քր. օր.-ի 70-րդ հոդվածի կիրառմամբ պայմանականորեն պատիժը չի կիրառվել 1-ի (2014թ.՝ 5) նկատմամբ, համաներման կիրառմամբ նշանակված պատիժներից ազատվել է 1-ը (2014թ.՝ 6):

2015թ. ընթացքում ընդհանուր իրավասության դատարաններում արագացված դատական քննության կարգով քննվել է 24 գործ 29 անձի (2014թ.՝ 32 գործ, 41 անձ) նկատմամբ:

Վերաքննության կարգով ծանր հանցագործություններով բողոքարկվել է 5 (2014թ.՝ 3) դատական ակտ՝ պատժի մեղմության դեմ, որոնցից 3-ը բավարարվել է, իսկ 2-ը՝ մերժվել:

Վճռաբեկության կարգով բերվել է 3 (2014թ.՝ 0) բողոք:

4. Պետական շահերի պաշտպանության ոլորտ

Պետական շահերի պաշտպանության ոլորտում հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարվել է 313 (2014թ.՝ 234) ուսումնասիրություն, հայտնաբերվել է 244 (2014թ.՝ 339) իրավախախտում, պետության շահերին հասցրած վնասը կամովին վերականգնելու մասին նախազգուշացվել է 103 (2014թ.՝ 72) անձ, ուսումնասիրությունների ընթացքում պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելու նպատակով նախապատրաստվել է 291 (2014թ.՝ 313) նյութ, որոնցով հարուցվել է 35 հայց (2014թ.՝ 39), կամովին պետություն է վերականգնվել 21,028,199 (2014թ.՝ 82,209,750) դրամ, հարուցվել է 56 (2014թ.՝ 63) քրեական գործ:

2015թ. ընթացքում դատախազության կողմից պետական շահերի պաշտպանության վերաբերյալ հարուցվել է 60 (2014թ.՝ 70) քրեական գործ, որոնցից ավարտվել է 19 (2014թ.՝ 14) գործի քննություն՝ դատարան է ուղարկվել 9 (2014թ.՝ 8), կարճվել է 10 (2014թ.՝ 6) քրեական գործ, մինչդատական վարույթի ընթացքում վերականգնվել է 13,560,833 (2014թ.՝ 17,276,700) դրամ, իսկ դատաքննության ընթացքում՝ 735,811 (2014թ.՝ 4,530,900) դրամ գումար:

2015թ. ընթացքում դատախազության մարմինները հարուցել են 71 հայց՝ 722,185,358 դրամի (2014թ.՝ 78 հայց, 1,926,599,479 դրամ) բռնագանձման պահանջով:

Դատարաններում քննվել է 55 (2014թ.՝ 166) հայց, որոնցից բավարարվել է 1,357,402,223 (2014թ.՝ 746,299,476) դրամի հայցապահանջով 44 (2014թ.՝ 147) հայց, մերժվել է 4 (2014թ.՝ 7) հայց, կարճվել՝ 7 (2014թ.՝ 12) գործի վարույթ: Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջաններում բավարարված հայցերով փաստացի վերականգնվել է 25,425,340 (2014թ.՝ 83,294,393) դրամ:

2015թ. ընթացքում բերվել է 7 (2014թ.՝ 10) վերաքննիչ բողոք, որոնցից բավարարվել է 2-ը (2014թ.՝ 4), 2 (2014թ.՝ 3) բողոք մերժվել է, իսկ 3-ը (2014թ.՝ 3) դեռևս չեն քննարկվել:

2015թ. ընթացքում ՀՀ Վճռաբեկ դատարան ներկայացված 6 (2014թ.՝ 9) վճռաբեկ բողոքից վերադարձվել է 4-ը (2014թ.՝ 8), իսկ 2 (2014թ.՝ 1) վճռաբեկ բողոք դեռևս չի քննարկվել:

2015թ. ընթացքում պետական շահերին վնաս պատճառելու վերաբերյալ գործերով բերած վճռաբեկ բողոքների գումարը կազմել է 22,518,000 (2014թ.՝ 30,882,000) դրամ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում և հետագայում ևս հարուցված հայցադիմումների, դրանցով կայացված դատական ակտերի դեմ բողոքարկումների, հայցագնի, վերականգնված գումարների վիճակագրական տվյալները նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանների համեմատությամբ նվազել են և շարունակելու են նվազել՝ այլ պետական մարմինների փոխարեն հայց հարուցելու, վերաքննիչ կամ վճռաբեկ բողոք բերելու՝ նախկինում ձևավորված պրակտիկայից հրաժարվելու արդյունքում:

Միաժամանակ խորացվել են դատախազության մարմինների ուսումնասիրությունները՝ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության, դրա նկատմամբ իրականացված հսկողության և վերահսկողության արդյունքներով պետական շահերի պաշտպանության հայց հարուցելու հիմքերի

հայտնաբերման և դատախազական ներգործության միջոցներ ձեռնարկելու ուղղությամբ:

Ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ պետական մարմիններում կամ դրանց ստորաբաժանումներում, որպես կանոն, բավարար հսկողություն չի իրականացվում պետական գնումների գործընթացում բյուջետային միջոցների նպատակային, արդյունավետ և խնայողաբար ծախսման նկատմամբ, անհրաժեշտ ու բավարար միջոցներ չեն ձեռնարկվում պատճառված վնասների վերականգնման ուղղությամբ:

Բացի այդ, պետական մարմինների ներքին աուդիտի ստորաբաժանումների, արտագերատեսչական տեսչական մարմինների կողմից իրականացվող ստուգումներն մի շարք դեպքերում կրում են ձևական, նկարագրական բնույթ. որոշ դեպքերում իրականացված ստուգումները թեև ձևով ու բովանդակությամբ համապատասխանում են ներկայացվող պահանջներին, սակայն արձանագրված խախտումներին և շեղումներին պատշաճ իրավական գնահատական չի տրվում և միջոցներ չեն ձեռնարկվում պետությանը պատճառված վնասների վերականգնման ուղղությամբ:

Արդյունքում պետությանը պատճառված վնասների վերականգնման, ինչպես նաև մեղավոր անձանց քրեական պատասխանատվության ենթարկելու խնդիրներ են առաջանում՝ հայցային վաղեմության ժամկետները լրանալու, պարտապան ընկերությունների լուծարման, սնանկության, ինչպես նաև քրեական պատասխանատվության ենթարկելու վաղեմության ժամկետներն անցնելու հետևանքով:

5. Պարիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ հսկողության ոլորտ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական հիմնարկներում կատարվել է 90 (2014թ.՝ 90) հանցագործություն 90 (2014թ.՝ 69) անձի կողմից, այդ թվում՝ թմրամիջոցների և հոգեներգործուն նյութերի ապօրինի շրջանառության 69 (2014թ.՝ 55) դեպք, 7-ը (2014թ.՝ 13)՝ ինքնասպանության փորձի, 3-ը (2014թ.՝ 9)՝ ծեծի, ՔԿՀ-ից փախուստի դեպք չի գրանցվել (2014թ.՝ 1), 1-ը (2014թ.՝ 1)՝ ՔԿՀ-ից փախուստի փորձի, 1-ը (2014թ.՝ 1)՝ խուլիգանության, 4-ը (2014թ.՝ 1)՝ ՔԿՀ-ի ծառայողի գործունեությանը խոչընդոտելու և այլն:

Մեղադրյալներից 40-ը (2014թ.՝ 48) դատապարտյալներ են, 35-ը (2014թ.՝ 19)՝ քաղաքացիներ, 3-ը՝ ՔԿՀ ծառայողներ, իսկ 12 դեպքով կատարող անձը պարզված չէ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում հոգեբուժական հաստատություններում հանցագործությունների դեպքեր չեն գրանցվել (2014թ.՝ 0):

Ազատագրված վայրերում 2015թ. ՀՀ ԱՆ «Աբովյան» ՔԿՀ-ում արձանագրվել է անչափահասի կողմից ՀՀ քր. օր.-ի 316-րդ հոդվածով նախատեսված հանցագործության 1 (2014թ.՝ 0) դեպք:

Արձանագրված վիճակագրական տվյալների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ, չնայած հաշվետու ժամանակաշրջանում քրեակատարողական հիմնարկներում կատարված հանցագործությունների քանակը մնացել է նույնը՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ, սակայն քրեակատարողական համակարգում ձևավորված հանցավորության վիճակը, դրա կառուցվածքն ու շարժընթացը որոշակի փոփոխությունների են ենթարկվել:

Աճել են թմրամիջոցների և հոգեներգործուն միջոցների ապօրինի շրջանառության դեպքերը՝ մասնավորապես, նախորդ տարվա ընթացքում արձանագրված 55 դեպքի դիմաց 2015թ. գրանցվել է այդ բնույթի 69 դեպք, այսինքն՝ դրանք աճել են 14-ով կամ գրեթե 25.4%-ով:

Թմրամիջոցների և հոգեներգործուն միջոցների ապօրինի շրջանառության դեպքերի աճի պայմաններում պահպանվել է նշված դեպքերի տեսակարար մեծ կշիռը քրեակատարողական հիմնարկներում ձևավորված հանցավորության ընդհանուր հաշվեկշռում: Վերոգրյալի վկայությունն այն է, որ 2015թ. ընթացքում գրանցված այդ բնույթի 69 դեպքը կազմում է գրանցված 90 դեպքի գրեթե 76.7%-ը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում 7-ով նվազել են (14-7) ինքնասպանության փորձի դեպքերը:

Նվազել են նաև ծեծի և թեթև մարմնական վնասվածք պատճառելու դեպքերը՝ համապատասխանաբար 7-ով և 1-ով:

Նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ 1-ով աճել է ՔԿՀ-ի աշխատանքներ են խոչընդոտելու դեպքերը (1-2):

Արձանագրվել են դեպքեր, որոնք 2014 թվականին չեն եղել, մասնավորապես՝ արձանագրվել է շորթման և սպառողների կյանքի ու անվտանգության պահանջներին չհամապատասխանող իրեր արտադրելու 1-ական դեպք, հոգեմետ նյութեր հափշտակելու և իշխանության ներկայացուցչի նկատմամբ բռնություն գործադրելու 2-ական դեպք:

2015թ. ընթացքում ծանր և առանձնապես ծանր այլ հանցագործությունների դեպքեր չեն գրանցվել:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում արձանագրվել է քրեակատարողական հիմնարկների աշխատակիցների կողմից կատարված հանցագործության 3 (2014թ.՝ 2) դեպք: Դեպքերն առնչվում են հիմնարկների աշխատակիցների կողմից ծառայողական պարտականությունների կատարմանը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում նվազել են ՔԿՀ-ներում արձանագրված մահվան դեպքերը: Նախորդ տարվա 38 դեպքի դիմաց արձանագրվել է 28-ը, այսինքն՝ դրանք նվազել են 10-ով կամ մոտ 26.3%-ով:

2015թ. ընթացքում ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական համակարգում հանցավորության արդյունքների վերլուծությունն ու նախորդ տարվա արդյունքների հետ դրանց համադրումը վկայում են, որ որոշ ՔԿՀ-ներում շարունակվում են բավարար աշխատանքներ չկատարվել թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեպքերի հայտնաբերման ուղղությամբ: Դրա հետ մեկտեղ, դեռևս ցածր է ու անբավարար արձանագրված դեպքերի բացահայտման վիճակն ու այդ բնագավառում նախաքննական և օպերատիվ-հետախուզական մարմինների համագործակցության արդյունավետությունը, ինչի հետևանքով արձանագրված այդ բնույթի որոշ դեպքեր մնում են չբացահայտված:

Դրա վկայությունն է այն հանգամանքը, որ, ինչպես նախորդ տարիներին, այնպես էլ հաշվետու ժամանակաշրջանում, արձանագրված թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության, առավելապես՝ դրանց իրացման բազմաթիվ դեպքեր մնում են չբացահայտված և դրանցով ակտիվ քննություն չի կատարվում ու օպերատիվ-հետախուզական միջոցներ չեն ձեռնարկվում՝ հանցագործության բոլոր մասնակիցներին բացահայտելու և քրեական պատասխանատվության ենթարկելու ուղղությամբ:

Ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ հատկապես քրեակատարողական հիմնարկներում կատարվող հետաքննությունն առնչվում է մի շարք հիմնախնդիրների, այն առանձին դեպքերում նաև իրականացվում է թերություններով ու բացթողումներով: Մասնավորապես, արձանագրված դեպքերով կատարված հետաքննությունը սովորաբար սահմանափակվում է ՔԿՀ-ի տարածքում և դեպքին առնչվող դատապարտյալների ու ՔԿՀ-ի աշխատակիցների մասնակցությամբ գործողություններ կատարելով: Ընդ որում, բավականին ցածր է դատապարտյալների մասնակցությամբ կատարված գործողությունների արդյունավետությունը, քանի որ վերջիններս սովորաբար կամ հրաժարվում են դրանց մասնակցելուց, կամ էլ ուղղակի բացատրություններ չեն տալիս:

Որպես կանոն, նույն դատապարտյալները հրաժարվում են որպես ընթերակա առանձին քննչական գործողությունների կատարմանը մասնակցելուց, որի հետևանքով հետաքննիչների կողմից այդպիսի առանձին գործողություններ կատարվում են ՀՀ Կառավարության 2006թ. օգոստոսի 3-ի «Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության քրեակատարողական ծառայության կալանավորվածներին պահելու վայրերի և ուղղիչ հիմնարկների ներքին կանոնակարգը հաստատելու մասին» N 1543-Ն որոշմամբ հաստատված պահանջների համաձայն: Արդյունքում, առանձին գործողություններ (դեպքի վայրի զննությունը, նմուշներ ստանալը) և դրանց արդյունքում ձեռք բերված ապացույցները վիճարկվում են պաշտպանական կողմի կողմից:

Միաժամանակ, ուսումնասիրությունները կրկին վկայում են, որ ՔԿՀ-ների պետերը, որպես կանոն, չեն մասնակցում հետաքննությանը, հետաքննիչներին չեն տալիս ցուցումներ:

2015թ. ընթացքում ՔԿՀ-ներից ազատվել է թվով 1,427 անձ, որից 726-ը՝ պատիժը լրիվ կրելու, 153-ը (2014թ. 224)՝ պայմանական-վաղաժամկետ, 211-ը՝ խափանման միջոց կալանքը փոխելու, 10-ը հիվանդության պատճառով, 13-ը՝ համաներմամբ, 303-ը՝ դատարանի դահլիճից, 9-ը՝ ներման կարգով: Մեկ դատավճռի ի կատար ածումը հետաձգվել է մինչև դատապարտյալի երեխայի 3 տարեկան դառնալը, իսկ 1-ը՝ մինչև դատապարտյալի առողջանալը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում տարբեր հիվանդություններից մահացել է 38 դատապարտյալ: Արձանագրված մահվան դեպքերից 5-ով հարուցվել է քրեական գործ ՀՀ քր. օր.-ի 110-րդ հոդվածի 1-ին մասի հատկանիշներով, իսկ 1 դեպքով ՀՀ քր. օր.-ի 104-րդ հոդվածի 1-ին մասի հատկանիշներով:

2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ազատազրկման վայրերում պատիժ է կրել 123 (2015թ.՝ 146) կին: 2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ անազատության մեջ է գտնվել 3 (2015թ.՝ 4) անչափահաս դատապարտյալ տղա:

2015թ. ընթացքում այլ պետությունների ազատազրկման վայրերից ՀՀ ազատազրկման վայրեր հետագա պատիժը կրելու համար տեղափոխվել է 6 դատապարտյալ, իսկ ՀՀ ազատազրկման վայրերից Իրանի Իսլամական Հանրապետության ազատազրկման վայրեր հետագա պատիժը կրելու համար տեղափոխվել է 23 (2014թ.՝ 38-ը) դատապարտյալ, Թուրքիայի Հանրապետություն՝ 1 կալանավորված անձ, ԱՄՆ՝ 1 կալանավորված անձ, Շվեդիայի Թագավորություն՝ 1 կալանավորված անձ, Քուվեյթի պետություն՝ 1 կալանավորված անձ: Ընդհանուր առմամբ 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական հիմնարկներում պահվել է 142 օտարերկրյա քաղաքացի:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում պատժի կրումից պայմանական վաղաժամկետ ազատվելու կամ պատժի չկրած մասն ավելի մեղմ պատժատեսակով փոխարինելու հարցերով միջգերատեսչական անկախ հանձնաժողովների քննարկմանը ՔԿՀ-ների կողմից ներկայացվել է ընդհանուր թվով 677 (2014թ.՝ 673) միջնորդություն, որոնցից 32-ը (2014թ.՝ 11) պատժի չկրած մասն ավելի մեղմ պատժատեսակով փոխարինելու վերաբերյալ: Հանձնաժողովի կողմից հավանություն է տրվել 177 (2014թ.՝ 204) միջնորդության, որոնցից 12-ը (2014թ.՝ 4)՝ պատժի չկրած մասն ավելի մեղմ պատժատեսակով փոխարինելու վերաբերյալ: Ներկայացված միջնորդություններից 166-ը (2014թ.՝ 184) բավարարվել է դատարանի կողմից: Բավարարված միջնորդություններից 13-ով (2014թ.՝ 3) դատապարտյալի պատժի չկրած մասը փոխարինվել է ավելի մեղմ պատժատեսակով: Վերը նշված միջնորդությունների քննարկման արդյունքում կայացված որոշումների դեմ հաշվետու ժամանակաշրջանում դատախազների կողմից բերվել է 35 (2014թ.՝ 32) վերաքննիչ բողոք, որոնցից բավարարվել է 10-ը (2014թ.՝ 1): Բերվել է 1 վճռաբեկ բողոք, որը վերադարձվել է:

Առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարաններում քննվել է բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների փոփոխման կամ վերացման 120 (2014թ.՝ 70) միջնորդություն, որոնցից բավարարվել է 39-ը (2014թ.՝ 56): 14 (2014թ.՝ 14) միջնորդության վերաբերյալ կայացված որոշումների դեմ դատախազների կողմից բերվել է 5 (2014թ.՝ 8) վերաքննիչ բողոք:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՀՀ դատախազության իրավասու ստորաբաժանումների և դատախազների կողմից կատարվել է ոլորտին վերաբերող 1,391 (2014թ.՝ 1,400) ստուգում: Կատարված ստուգումներն իրականացվել են.

1) 362-ը (2014թ.՝ 208)՝ քրեակատարողական հիմնարկներում, կատարված ստուգումների արդյունքներով հարուցվել է 5 (2014թ.՝ 9) քրեական գործ, ինչպես նաև հայտնաբերված խախտումների վերաբերյալ համապատասխան հաղորդումներ են ուղարկվել ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական վարչության պետին, որոնց հիման վրա նշանակվել են ծառայողական քննություններ և քրեակատարողական հիմնարկների խախտումներ թույլ տված 7 (2014թ.՝ 25) աշխատակից ենթարկվել է կարգապահական տույժերի, իսկ ՔԿՀ-ների ծառայողների շրջանում կազմակերպվել են քննարկումներ, և հիմնարկների անձնակազմները հրահանգավորվել են հետագա ծառայության ընթացքում պատշաճ կարգով ու ժամանակին կատարելու իրենց պարտականությունները, հայտնաբերված խախտումների վերաբերյալ ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական վարչության պետին ուղարկվել են համապատասխան հաղորդումներ:

2) 937-ը (2014թ.՝ 1,028)՝ ՁՊՎ-ներում՝ խախտումներ չեն հայտնաբերվել (2014թ.՝ 9):

3) 85-ը (2014թ.՝ 163)՝ ՀՀ ԱՆ ՔԿՎ այլընտրանքային պատիժների կատարման ստորաբաժանումներում, որոնց հիման վրա նշանակվել են ծառայողական քննություններ և իրենց պարտականություններում թերացած 11 (2014թ.՝ 15) աշխատակից ենթարկվել է կարգապահական պատասխանատվության:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում իրավասու դատախազների կողմից կայացված 19 (2014թ.՝ 5) որոշումով կասեցվել է օրենսդրությանը հակասող ակտերի գործողությունը և դրանք վերանայելու միջնորդագրեր են ներկայացվել ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական վարչություն, որի արդյունքում ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական ծառայության կենտրոնական մարմնում գործող տեղաբաշխման հանձնաժողովի բոլոր որոշումները վերանայվել են:

ՀՀ գլխավոր դատախազության 2015թ. 1-ին և 2-րդ կիսամյակների աշխատանքային ծրագրերի համապատասխանաբար վեցերորդ և չորրորդ կետերի համաձայն՝ ուսումնասիրվել և ամփոփվել է 2014 թվականի ընթացքում ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական վարչության այլընտրանքային պատիժների կատարման բաժանմունքներում ՀՀ քր. օր.-ի 70-րդ և 76-րդ հոդվածների համաձայն՝ պատիժը պայմանականորեն չկատարած և պատժից պայմանական վաղաժամկետ ազատված անձանց նկատմամբ դատարանների կողմից սահմանված վերահսկողության վիճակը, ինչպես նաև 2014թ. և 2015 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում ՀՀ առողջապահության նախարարության ոլորտում հարկադիր բուժում իրականացնող բժշկական հաստատություններում ՀՀ քր. օր.-ի 97-րդ, 99-րդ, 100-րդ և 101-րդ հոդվածների համաձայն՝ դատական ակտերով նշանակված բժշկական բնույթի հարկադրական միջոցների կիրառման կատարման վիճակը:

Նշված ոլորտներում կատարվող աշխատանքների արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով կատարված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների վերաբերյալ համապատասխան հաղորդումներ են ուղարկվել ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական վարչության պետին:

Հաղորդումների հիման վրա նշանակվել են ծառայողական քննություններ, որոնց արդյունքում քրեակատարողական հիմնարկների խախտումներ թույլ տված

աշխատակիցները ենթարկվել են կարգապահական տույժերի, իսկ ՔԿՀ-ների ծառայողների շրջանում կազմակերպվել են քննարկումներ և հիմնարկների անձնակազմները հրահանգավորվել են հետագա ծառայության ընթացքում պատշաճ կարգով և ժամանակին կատարելու իրենց պարտականությունները:

ԱՄՓՈՓ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում՝

1) ՀՀ դատախազությունը դատավարական ղեկավարում և դատախազական հսկողություն է իրականացվել 38,136 (2014թ.՝ 34,373) նյութի նախապատրաստման, 19,141 (2014թ.՝ 19,675) քրեական գործի հետաքննության և նախաքննության նկատմամբ.

2) դատախազների կողմից վերացվել է հետաքննության և նախաքննության մարմինների կողմից կայացված 1,427 (2014թ.՝ 1,413) որոշում:

3) քրեական գործերով և նյութերով հետաքննության և նախաքննության մարմիններին տրվել է 1,945 (2014թ.՝ 2,287) գրավոր ցուցում:

4) մինչդատական վարույթում դատախազների կողմից դատարան է ներկայացվել և դատախազների մասնակցությամբ քննվել է 171 (2014թ.՝ 169) միջնորդություն (որպես խափանման միջոց կիրառվել են կալանքը, խուզարկության և դատավարական հարկադրանքի այլ միջոցներ):

5) դատարանում մեղադրանքը պաշտպանվել է 2,282 (2014թ.՝ 1,932) քրեական գործով:

6) դատախազության կողմից քրեական գործերով դատական ակտերի՝ դատավճիռների, վճիռների և որոշումների դեմ բերվել է 306 (2014թ.՝ 308) վերաքննիչ և 97 (2014թ.՝ 97) վճռաբեկ բողոք: Ընդ որում, 306 (2014թ.՝ 308) վերաքննիչ բողոքից բավարարվել է 56-ը (2014թ.՝ 59), իսկ 97 (2014թ.՝ 97) վճռաբեկ բողոքից՝ 12-ը (2014թ.՝ 11):

7) ՀՀ դատախազության կողմից պետական շահերի պաշտպանության մասով հարուցվել է 125 (2014թ.՝ 227) հայց, որոնցից դատարանի կողմից քննության է առնվել 55-ը (2014թ.՝ 166), բավարարվել է 44-ը (2014թ.՝ 147): Կատարվել է 2,208 (2014թ.՝ 2,033) ստուգում, ուսումնասիրություն, ամփոփում: Ներկայացվել է 387 (2014թ.՝ 437) նախազգուշացում, հաղորդում, միջնորդագիր և միջնորդություններ:

8) ՀՀ դատախազությունում ստացվել և ընթացք է տրվել 11,471 (2014թ.՝ 12,993) դիմումի, բողոքի:

6. Վերահսկողական-տեսչական գործունեության ոլորտ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում վերլուծվել են ՀՀ գլխավոր դատախազության 2015 թվականի 1-ին և 2-րդ կիսամյակների աշխատանքի ծրագրով նախատեսված, ընդհանուր առմամբ՝ 13 կետի (2014թ.՝ 16) պահանջների կատարման վերաբերյալ ՀՀ գլխավոր դատախազության կառուցվածքային ստորաբաժանումների (այսուհետ՝ կառուցվածքային ստորաբաժանում) և ՀՀ զինվորական դատախազության կողմից տրված տեղեկանքները (զեկուցագրերը) և ապահովվել է դրանց հետագա քննարկումը ՀՀ գլխավոր դատախազին և ՀՀ գլխավոր դատախազի՝ ոլորտը համակարգող տեղակալներին առընթեր օպերատիվ խորհրդակցություններում, ՀՀ դատախազության կոլեգիայի նիստերում, այդ կապակցությամբ ՀՀ գլխավոր դատախազին ներկայացվել են համապատասխան եզրակացություններ:

Վերլուծվել և ամփոփվել են ՀՀ գլխավոր դատախազության 2015 թվականի 1-ին և 2-րդ կիսամյակների աշխատանքի ծրագրերի վերաբերյալ կառուցվածքային ստորաբաժանումներից ստացված 15 (2014թ.՝ 15) կարծիք և առաջարկություն, որոնք հաշվի առնելով, մշակվել են ՀՀ գլխավոր դատախազության 2015թ. 2-րդ կիսամյակի աշխատանքի ծրագիրը՝ 6 և 2016թ. 1-ին կիսամյակի աշխատանքի ծրագիրը՝ 7 կետերից:

Ուսումնասիրվել, վերլուծվել և ամփոփվել է դատախազություններից, կառուցվածքային ստորաբաժանումներից և առանձին դատախազներից ստացված՝ 2014 թվականի տարեկան աշխատանքների արդյունքների հաշվետվության վերաբերյալ 31 (2014թ.՝ 31) զեկուցագիր:

Ուսումնասիրվել, ամփոփվել և վերլուծվել է 2014թ. տարեկան աշխատանքների վերաբերյալ դատախազությունների կողմից ներկայացված օպերատիվ խորհրդակցության 32 (2014թ.՝ 19) արձանագրություն:

Ամփոփվել է դատախազություններից և կառուցվածքային ստորաբաժանումներից ստացված՝ դատախազների միջև պարտականությունների բաշխման 4 (2014թ.՝ 12) կարգադրություն:

Վերահսկողական-տեսչական գործունեության ոլորտում կազմվել է ՀՀ գլխավոր դատախազի և նրա տեղակալների 1 (2014թ.՝ 7) կարգադրություն և 2 (2014թ.՝ 2) հանձնարարական:

Դատախազների կողմից ծառայողական պարտականությունների կատարման և վարքագծի կանոնների պահպանման, ինչպես նաև օրենքի պահանջների կատարման վիճակը պարզելու նպատակով ՀՀ գլխավոր դատախազի և նրա տեղակալների հանձնարարությամբ և նախաձեռնությամբ իրականացվել է 3 կարգապահական վարույթ՝ 3 դատախազի (2014թ.՝ 3 կարգապահական վարույթ՝ 4 դատախազի նկատմամբ) նկատմամբ:

Ավարտված կարգապահական վարույթների արդյունքներով **2 դատախազի** նկատմամբ կարգապահական վարույթը դադարեցվել է, **1 դատախազի** նկատմամբ ՀՀ գլխավոր դատախազին առընթեր էթիկայի հանձնաժողովի կողմից համաձայնություն և դրական եզրակացություն է տրվել ու նշանակվել է «դասային աստիճանի իջեցում՝ մեկ աստիճանով» տեսակի կարգապահական տույժը:

2015թ. ընթացքում քաղաքացիների դիմում-բողոքների և առանձին սուուգումների արդյունքներով իրականացվել է 25 ծառայողական քննություն՝ 30

դատախազի նկատմամբ (2014թ.՝ 19 ծառայողական քննություն՝ 28 դատախազի նկատմամբ):

«Վճարավոր դատախազի հանձնարարությամբ կարգապահական վարույթի և ծառայողական ուսումնասիրության արդյունքները քննարկվել են ոլորտը համակարգող «Վճարավոր դատախազի տեղակալի մոտ անցկացված օպերատիվ խորհրդակցություններում, որոնց ընթացքում ընդունված որոշումներով դատախազները խիստ նախազգուշացվել են և միաժամանակ նրանց ուշադրությունը հրավիրվել է արձանագրված թերությունների, բացթողումների ու խախտումների վրա՝ անհրաժեշտ հետևություններ անելու և այսուհետ դրանք բացառելու համար:

2015թ. վերահսկողության է վերցվել «Վճարավոր դատախազի և նրա տեղակալների կողմից հսկողության վերցված 832 (2014թ.՝ 2,849) դիմում-բողոք և գրագրություն, որոնց արդյունքներով կազմվել է 0 (2014թ.՝ 1) տեղեկատվական նամակ:

Ի կատարումն «Ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 28.03.2007թ. N 324-Ն հրամանի և այդ կապակցությամբ տրված՝ «Վճարավոր դատախազի 27.12.2013թ. N 122 հրամանի պահանջների, «Վճարավոր դատախազության կառուցվածքային ստորաբաժանումներից և «Վճարավոր դատախազության կազմում գտնվող դատախազություններից ընդունվել, ստուգվել, վերլուծվել և ամփոփվել է 2014 թվականի տարեկանի համար՝ 31, 2015թ. 1-ին եռամսյակի համար՝ 31, 2015թ. 1-ին կիսամյակի համար՝ 31, 2015թ. ինն ամսվա համար՝ 31, ընդամենը՝ 124 (2014թ.՝ 151) հաշվետվություն՝ համապատասխան ժամանակաշրջաններում «Վճարավոր դատախազության պետական բյուջեի՝ «Ծրագրերի իրականացումը բնութագրող տարեկան արդյունքային ցուցանիշներում» նշված դատախազական լիազորությունների և գործունեության կազմակերպման 14 ոլորտում կատարված աշխատանքների վերաբերյալ, որոնց հիման վրա կազմվել է «Վճարավոր դատախազության «Ծրագրերի իրականացումը բնութագրող տարեկան արդյունքային ցուցանիշների մասին» հաշվետվությունում ընդգրկվելիք համապատասխանաբար՝ 2014թ. տարեկան, 2015թ. 1-ին եռամսյակի, 2015թ. 1-ին կիսամյակի և 2015թ. ինն ամիսների համար 4 ամփոփ կատարողական ցուցակ (2014թ.՝ 4) և ուղարկվել «Վճարավոր դատախազության աշխատակազմի ֆինանսատնտեսական վարչություն՝ ֆինանսական ցուցանիշներին միացնելու և «Վճարավոր դատախազություն ուղարկելու համար, ինչը շարունակվելու է նաև առաջիկայում:

7. Միջազգային-իրավական օգնության ոլորտ

Հայաստանի Հանրապետության դատախազության գործունեությունը միջազգային-իրավական համագործակցության ոլորտում իրականացվել է հետևյալ հիմնական ուղղություններով՝ երկկողմ ու բազմակողմ միջազգային պայմանագրերին համապատասխան (ինչպես նաև փոխադարձության հիման վրա) քրեական գործերով իրավական օգնություն, ներառյալ՝ քրեական գործերով իրավական օգնություն ցույց տալու մասին հարցումներ, քրեական հետապնդման ենթարկելու նպատակով անձանց հանձնում, քրեական գործերով վարույթների փոխանցում:

Քրեական գործերով իրավական օգնություն հայցելու և տրամադրելու գործընթացում խստորեն պահպանվում են ոլորտը կարգավորող միջազգային պայմանագրերի, ինչպես նաև ներպետական օրենսդրության դրույթները:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում միջազգային-իրավական օգնության ոլորտում ՀՀ դատախազության կողմից քննարկվել և ընթացք է տրվել այս ոլորտին վերաբերող 7,140 փաստաթղթի (2014թ.՝ 6,296), որոնցից 3,428-ը (2014թ.՝ 3,256) կազմում են ստացված, իսկ 3,712-ը (2014թ.՝ 3,040)՝ ուղարկված հարցումները:

1) Քրեական գործերով փոխադարձ իրավական օգնության մասին հարցումներ.

2015թ. ընթացքում ԱՊՀ մասնակից պետությունների դատախազություններ ուղարկվել է քրեական գործերով իրավական օգնություն ցույց տալու մասին 213 (2014թ.՝ 145), իսկ այլ օտարերկրյա պետություններ՝ 170 (2014թ.՝ 126) միջնորդություն, ընդամենն ուղարկվել է 383 (2014թ.՝ 271) միջնորդություն:

Հաշվետու ժամանակահատվածում քրեական գործերով իրավական օգնություն ցույց տալու մասին ԱՊՀ պետությունների իրավասու մարմիններից ստացվել է 205 (2014թ.՝ 94), իսկ այլ օտարերկրյա պետություններից՝ 19 (2014թ.՝ 28) միջնորդություն, ընդհանուր առմամբ ստացվել է 224 (2014թ.՝ 122) միջնորդություն:

2) Քրեական հետապնդման նպատակով անձանց հանձնման մասին միջնորդություններ.

Իրականացվել է Հայաստանի Հանրապետության իրավասու մարմինների կողմից հետախուզվող և օտարերկրյա պետություններում հայտնաբերված անձանց հանձնելու մասին 72 (2014թ.՝ 91) միջնորդության նախապատրաստման և ուղարկման կազմակերպումը, որոնցից 64-ն ուղարկվել է ԱՊՀ մասնակից-պետությունների, իսկ 8-ը՝ այլ օտարերկրյա պետությունների իրավասու մարմիններին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ներկայացված 72 հանձնման միջնորդությունից 21-ը բավարարվել է, 4-ը՝ մերժվել, 47-ը քննարկման փուլում է, բավարարվել է նաև նախկինում ներկայացված ևս 3-ը:

Ստացված 18 (2014թ.՝ 22) միջնորդությունից բավարարվել է 5-ը, հիմնականում քաղաքացիության հիմքով մերժվել է 3 միջնորդություն, 7-ն ուղարկվել է ՀՀ արդարադատության նախարարություն, իսկ 3-ը քննարկման փուլում է:

Ստացվել են ՀՀ-ում հայտնաբերված՝ այլ երկրների կողմից հետախուզվող 85 անձի վերաբերյալ հաղորդումներ, որոնց կապակցությամբ ձեռնարկվել են ոլորտը կարգավորող միջազգային պայմանագրերով և ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված միջոցներ:

3) Քրեական գործերով վարույթների փոխանցում (ստացված և ուղարկված քրեական գործեր և նյութեր).

Քրեական հետապնդում իրականացնելու հանձնարարությամբ այլ պետությունների իրավապահ մարմիններին ուղարկվել է 7 (2014թ.՝ 16) քրեական գործ և նյութեր, որոնցից 6-ն ուղարկվել է ԱՊՀ իրավասու մարմիններին, իսկ 1-ը՝ այլ օտարերկրյա պետությունների իրավասու մարմիններին:

Այլ պետության տարածքում կատարված հանցագործության համար քրեական հետապնդում իրականացնելու միջնորդությամբ օտարերկրյա պետությունների իրավասու մարմիններից ստացվել է 11 (2014թ.՝ 17) քրեական գործ և նախապատրաստված նյութեր:

4) Համագործակցություն այլ պետությունների դատախազությունների, միջազգային կազմակերպությունների հետ, մասնակցություն միջազգային և տարածաշրջանային միջոցառումներին ու երկկողմ հանդիպումներին.

Կայացել են այլ պետությունների դատախազությունների, միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչների ու պատվիրակությունների հետ ՀՀ գլխավոր դատախազի և գլխավոր դատախազի տեղակալների հանդիպումները:

ԱՊՀ մասնակից պետությունների գլխավոր դատախազների Կոորդինացիոն Խորհրդի հետ համագործակցության ընթացքում Խորհրդի քարտուղարությունից ստացվել է 58 փաստաթուղթ: Ստացված փաստաթղթերն ուսումնասիրվել են, ներկայացվել են կարծիքներ և առաջարկություններ, կազմվել են տեղեկատվական նամակներ և ուղարկվել դատախազության այլ ստորաբաժանումներ:

ԱՊՀ մասնակից պետությունների գլխավոր դատախազների Կոորդինացիոն Խորհրդի հերթական նիստին մասնակցելու նպատակով 2015 թվականի օգոստոսի 26-ից 29-ը կազմակերպվել է ՀՀ գլխավոր դատախազի գլխավորած պատվիրակության այցը ք. Աստանա (Ղազախստանի Հանրապետություն), որտեղ ՀՀ գլխավոր դատախազը նաև երկկողմ հանդիպումներ է ունեցել Բելառուսի, Ղազախստանի, Ղրղզստանի, Ուզբեկստանի և Հնդկաստանի Հանրապետությունների գլխավոր դատախազների ու ԱՊՀ անդամ-պետությունների գլխավոր դատախազների կոորդինացիոն խորհրդի քարտուղարի հետ:

Դատախազների միջազգային ասոցիացիայի 7-րդ տարածաշրջանային կոնֆերանսին մասնակցելու նպատակով 2015 թվականի նոյեմբերի 9-ից 12-ը կազմակերպվել է ՀՀ գլխավոր դատախազի գլխավորած պատվիրակության այցը ք. Սոչի (Ռուսաստանի Դաշնություն), որտեղ ՀՀ գլխավոր դատախազը նաև երկկողմ հանդիպումներ է ունեցել Ռուսաստանի Դաշնության, Կիպրոսի Հանրապետության, Չեխիայի Հանրապետության և Իրանի Իսլամական Հանրապետության գլխավոր դատախազների, Եվրոպայի խորհրդի Մարդու իրավունքների և օրենքի գերակայության գլխավոր տնօրինության ղեկավարի գլխավորած պատվիրակության ու Դատախազների միջազգային ասոցիացիայի նախագահի և գլխավոր քարտուղարի հետ:

Այցի ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության գլխավոր դատախազները ստորագրել են 2015-2017թթ. ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազության և Ռուսաստանի Դաշնության գլխավոր դատախազության միջև համագործակցության ծրագիրը, ինչպես նաև պայմանավորվել են Ռուսաստանի Դաշնության դատախազության

ակադեմիայում Հայաստանի Հանրապետության դատախազների վերապատրաստում անցկացնելու վերաբերյալ:

25.08.2015թ. կազմակերպվել է ՀՀ գլխավոր դատախազի գլխավորած պատվիրակության այցը Վրաստան, որտեղ ՀՀ գլխավոր դատախազը երկկողմ հանդիպում է ունեցել Վրաստանի գլխավոր դատախազի հետ:

Հանդիպումների ընթացքում ձեռք են բերվել հետագա համագործակցության վերաբերյալ պայմանավորվածություններ:

Կազմակերպվել է նաև ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալի 2015 թվականի հունվարի 22-ի այցը Ժնև (Շվեյցարիայի Համադաշնություն)՝ ՄԱԿ-ի Համընդհանուր պարբերական դիտարկման Հայաստանի Հանրապետության երկրորդ ազգային զեկույցը ներկայացնելու նպատակով:

Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազության միջազգային-իրավական կապերի բաժինը մասնակցել է նաև այլ պետություններում կազմակերպված միջոցառումներին, մասնավորապես՝

«Հայաստանի Հանրապետության և Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության միջև հանձնման մասին» պայմանագրի նախագծի շուրջ բանակցություններին (2015թ. սեպտեմբերի 16-ից 18-ը, Պեկին),

ՄԱԿ-ի՝ «Կոռուպցիայի դեմ» կոնվենցիայի 3-րդ և 4-րդ գլուխների իրականացման մոնիտորինգի շրջանակներում 2015 թվականի հոկտեմբերի 5-7-ը Ալբանիայի Հանրապետություն փորձագիտական այցին,

2015 թվականի նոյեմբերի 19-ից 20-ը ք. Ստրասբուրգ (Ֆրանսիա) քաղաքում կայացած Եվրոպական դատախազների խորհրդատվական խորհրդի (CCPE) 10-րդ լիազումար նիստին:

Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազությունը շարունակում է զարգացնել համագործակցությունը Եվրոպայի Խորհրդի, ՄԱԿ-ի, ԵԱՀԿ-ի համապատասխան ներկայացուցիչների, ԱՊՀ մասնակից պետությունների գլխավոր դատախազների Կոորդինացիոն խորհրդի քարտուղարության, Դատախազների Միջազգային Ասոցիացիայի ու Հայաստանի Հանրապետությունում դիվանագիտական ներկայացուցչությունների հետ:

8. Իրավական ապահովման ոլորտ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում իրավական ապահովման ոլորտում ՀՀ դատախազության կողմից դատախազության գործունեությանը վերաբերող իրավական ակտերի և իրավակիրառ պրակտիկայի վերլուծությունների հիման վրա մշակվել են դատախազության գործունեությանը վերաբերող իրավական ակտերի նախագծեր, որոնց նպատակն է կատարելագործել ՀՀ օրենսդրությունը և բարելավել ՀՀ դատախազության գործունեությունը, ամփոփվել են դատախազության գործունեությանը վերաբերող իրավական ակտերի նախագծերի վերաբերյալ ներկայացված կարծիքները, գլխավոր դատախազին կամ նրա տեղակալին ներկայացվել են դատախազության գործունեությանը վերաբերող իրավական ակտերի նախագծերի վերաբերյալ ամփոփ կարծիքներ:

Մասնավորապես, հաշվետու ժամանակաշրջանում իրավաստեղծ գործունեության ոլորտում իրականացվել են իրավական ակտերի մշակման և լրամշակման աշխատանքներ: Լրամշակվել է շուրջ 18 (2014թ.՝ 26) իրավական ակտ: Արդյունքում ներկայացվել է 5 (2014թ.՝ 3) օրենսդրական նախաձեռնություն՝ շուրջ 6 (2014թ.՝ 4) օրենքի նախագիծ:

Մշակվել է ՀՀ գլխավոր դատախազի և նրա տեղակալների 76 (2014թ.՝ 95) հրաման:

2015թ. ստացվել են օրենքի 193 (2014թ.՝ 149), կառավարության որոշման 36 (2014թ.՝ 38), վարչապետի որոշման նախագիծ 5 (2014թ.՝ 2), ինչպես նաև միջպետական համաձայնագրի 10 (2014թ.՝ 0) նախագիծ, որոնք ուսումնասիրվել են և դրանց վերաբերյալ ներկայացվել են համապատասխան կարծիքներ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՀՀ դատախազությունը շարունակել է իրականացնել.

1) ՀՀ Նախագահի 2012 թվականի հունիսի 30-ի «Իրավական և դատական բարեփոխումների 2012-2016 թվականների ռազմավարական ծրագիրը և ծրագրից բխող միջոցառումների ցանկը հաստատելու մասին» N ՆԿ-96-Ա կարգադրությամբ հաստատված հավելվածներով ՀՀ դատախազության մասով նախատեսված միջոցառումները,

2) ՀՀ Նախագահի 2014թ. ապրիլի 23-ի «Եվրոպական հարևանության քաղաքականության Հայաստանի Հանրապետություն - Եվրոպական միություն գործողությունների ծրագրի կատարումն ապահովող 2014-2015 թվականների միջոցառումների ցանկը հաստատելու մասին» ՆԿ-53-Ա կարգադրությամբ հաստատված հավելվածով ՀՀ դատախազության մասով նախատեսված միջոցառումները,

3) ՀՀ Կառավարության 2012թ. դեկտեմբերի 27-ի «Հայաստանի Հանրապետությունում երեխայի իրավունքների պաշտպանության 2013-2016 թվականների ռազմավարական ծրագիրը և երեխայի իրավունքների պաշտպանության 2013-2016 թվականների ռազմավարական ծրագրի միջոցառումների ժամանակացույցը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության 2003 թվականի դեկտեմբերի 15-ի N 1745-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 1694-Ն որոշմամբ հաստատված հավելվածով՝ ՀՀ դատախազության մասով նախատեսված միջոցառումները:

4) ՀՀ Նախագահի 2012 թվականի հոկտեմբերի 29-ի «Մարդու իրավունքների պաշտպանության ազգային ռազմավարությունը հաստատելու մասին» ՆԿ-159-Ն կարգադրության՝ ՀՀ Կառավարության կողմից 2014 թվականի փետրվարի 27-ին ընդունված «Մարդու իրավունքների պաշտպանության ազգային ռազմավարությունից բխող միջոցառումների ծրագիրը հաստատելու մասին» 303-Ն որոշմամբ նախատեսված միջոցառումների ծրագրով ՀՀ դատախազության մասով նախատեսված միջոցառումները:

2015 թվականի ընթացքում ՀՀ դատախազությունն աջակցել է դատախազության աշխատողների ուսուցման և որակավորման բարձրացման գործընթացի արդյունավետության բարելավմանը: Դատախազները ներգրավված են դատախազների վերապատրաստման, ինչպես նաև դատախազների թեկնածությունների ցուցակում ընդգրկված անձանց մասնագիտական պատրաստման դասընթացներին՝ Արդարադատության ակադեմիայում դասախոսելով մի շարք առարկաներ:

Հայաստանի Հանրապետության դատախազության կողմից շարունակվել է «Օրինականություն» գիտագործնական և ուսումնամեթոդական հանդեսի հրատարակման աշխատանքների կազմակերպումը: 2015 թվականին հրատարակվել է «Օրինականություն» գիտագործնական և ուսումնամեթոդական հանդեսի 6 (2014թ.՝ 5) համար, որոնցից մեկը եղել է **Հատուկ թողարկում**՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին:

ՀՀ դատախազության միատեսակ և միասնական գործունեությունն ապահովելու նպատակով ՀՀ գլխավոր դատախազության կառուցվածքային ստորաբաժանումներին և դատախազություններին ուղարկվել է 29 (2014թ.՝ 11) շրջաբերական, որոնք վերաբերել են ՀՀ դատախազության գործունեությանն առնչվող իրավական ակտերում կատարված փոփոխություններին, լրացումներին, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի իրավական դիրքորոշումներին, ՀՀ կառավարության կողմից ընդունված որոշումներին և այլ իրավական ակտերին:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՀՀ դատախազությունը ՀՀ օրենսդրության կատարելագործման հարցերով ակտիվորեն համագործակցել է այլ գերատեսչությունների ու կազմակերպությունների հետ: Դրանցից են.

1) ՀՀ դատախազության ներկայացուցիչն ընդգրկված է «ՀՀ քրեական օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքում լրացումներ կատարելու մասին» և «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքների նախագծերի քննարկման նպատակով ստեղծված աշխատանքային խմբի կազմում և հաշվետու ժամանակահատվածում իր ակտիվ մասնակցությունն է ունեցել աշխատանքային խմբի գործունեությանը՝ մասնակցելով դրա շուրջ մեկ տասնյակ նիստերին:

2) ՀՀ դատախազության ներկայացուցիչն ընդգրկված է «Զինված ընդհարման դեպքում մշակութային արժեքների պաշտպանության մասին» Հաագայի 1954 թվականի կոնվենցիայի հարցերով փորձագետների միջգերատեսչական մշտական աշխատանքային խմբում և հաշվետու ժամանակահատվածում բազմիցս մասնակցել է աշխատանքային խմբի նիստերին:

3) ՀՀ դատախազության ներկայացուցիչն ընդգրկված է ՀՀ արդարադատության նախարարության և ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի հետ համատեղ իրականացվող՝ «Երեխաների համար արդարադատության մատչելիության բարելավում Հայաստանում» ծրագրի շրջանակներում ձևավորված «Անչափահասների արդարադատության» խորհրդի կազմում:

Դատախազության բարեփոխումների և եվրաինտեգրման գործընթացի շրջանակներում հաշվետու ժամանակաշրջանում ՀՀ դատախազությունը համագործակցել է նաև այլ պետությունների դատախազությունների հետ: Այդ կապակցությամբ հատկանշական են

1) մասնակցել են միջազգային համագործակցության, եվրաինտեգրման, մարդու իրավունքների պաշտպանության, քրեական դատավարության և քրեական օրենսգրքերի հայեցակարգերի ու նախագծերի քննարկման և այլ թեմաներով կազմակերպված 23 հանդիպումների, սեմինար-խորհրդակցությունների, քննարկումների, դասընթացների:

2) ՀՀ դատախազության ներկայացուցիչը 2015թ. հուլիսի 16-18-ը Բելգիայի Թագավորություն մեկնող պատվիրակության կազմում մասնակցել է Արդարադատության, ազատության և անվտանգության հարցերով Հայաստան-ԵՄ համագործակցության ենթակոմիտեի 6-րդ նիստին:

3) ՀՀ դատախազության ներկայացուցիչը 2015 թվականի օգոստոսի 31-ից սեպտեմբերի 4-ը մասնակցել է ԱՄՆ պաշտպանության դեպարտամենտի «Չանգվածային ոչնչացման զենքի տարածմանը հակազդելու» միջազգային ծրագրի շրջանակներում Երևանում կազմակերպված «Չանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման հակազդման վերաբերյալ իրազեկում» թեմայով դասընթացին:

Ակտիվ է եղել համագործակցությունը նաև ԱՊՀ անդամ-պետությունների գործադիր կոմիտեի, ԱՊՀ անդամ-պետությունների կոորդինացիոն խորհրդի, Եվրոպայի խորհրդի երևանյան գրասենյակի, ինչպես նաև մի շարք միջազգային կազմակերպությունների և զարգացման ծրագրերի («Թրանսփարենսի ինթերնեյշնլ» ՀԿ, Երևանում ժողովրդավարության զարգացման ծրագիր, ԵՄ թվինինգ ծրագիր և այլն) հետ:

Նախատեսվում է ՀՀ գլխավոր դատախազի հրամանները և մյուս իրավական ակտերն ինկորպորացնել և ստեղծել դրանց էլեկտրոնային շտեմարանը:

9. ՀՀ զինվորական դափախագության գործունեության ոլորտ

1) Հեփաքնության և նախաքնության օրինականության նկափամբ հսկողության ոլորտ

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՀՀ զինվորական դատախագության գործունեության ոլորտում՝ ՀՀ ԶՈւ-ի և այլ զորքերի զորամասերում արձանագրվել է 3,825 (2014թ.՝ 3,728) դեաք: Աճ է արձանագրվել 97 դեաքով կամ 2.6%-ով: Արձանագրված դեաքերից 2,492-ը (2014թ.՝ 2,578) կամ 65.1%-ը (2014թ.՝ 69.2%) եղել են պատահարներ-զանցանքներ, 1,323-ը (2014թ.՝ 1,150) կամ 34.6%-ը (2014թ.՝ 30.8%)՝ հանցագործություններ, այդ թվում՝ 794-ը (2014թ.՝ 746) կամ 60%-ը (2014թ.՝ 64.9%)՝ զինվորական, 529-ը (2014թ.՝ 404) կամ 40%-ը (2014թ.՝ 35.1%)՝ այլ ընդհանուր, 10 դեաքի կամ 0.3%-ի հանգամանքները ամփոփումների պահին դեռևս պարզված չեն եղել: Նախորդ տարվա համեմատ պատահարները նվազել են 86 դեաքով կամ 3.3%-ով, հանցագործություններն աճել 173-ով կամ 15%-ով:

Ընդ որում, զինվորական հանցագործություններն աճել են 48-ով կամ 6.4%-ով, իսկ այլ հանցագործությունները՝ 125-ով կամ 30.9%-ով: Եթե 2014թ. ընթացքում արձանագրված 1,150 հանցագործություններից 187-ը կամ 16.3% են եղել ծանր և առանձնապես ծանր, որոնցից 116-ը՝ ծանր, իսկ 71-ը՝ առանձնապես ծանր, ապա 2015թ. արձանագրված 1,323 հանցագործություններից ծանր և առանձնապես ծանր հանցագործություններ են եղել 273-ը, կամ 20.6%-ը, որոնցից 118-ը՝ ծանր, 155-ը՝ առանձնապես ծանր: Այսինքն, նախորդ տարվա համեմատ ծանր հանցագործություններն աճել են 2-ով կամ 1.7%-ով, իսկ առանձնապես ծանր հանցագործությունները՝ 84-ով կամ 100%-ով:

2015թ. ընթացքում արձանագրվել է զինվորական ծառայության հետ կապված մահվան 46 (2014թ.՝ 40) դեաք, որի հետևանքով մահացել է 57 (2014թ.՝ 44) զինծառայող: Մահվան դեաքերն ունեն հետևյալ պատկերը.

Հակառակորդի կողմից սպանություն՝ 38 (2014թ.՝ 26), սպանություն՝ 1 (2014թ.՝ 2), ականի պայթյունից՝ 1 (2014թ.՝ 2), զենքի հետ վարման կանոնների խախտման հետևանքով՝ 0 (2014թ.՝ 1), ինքնասպանություն և ինքնասպանության հասցնելու՝ 6 (2014թ.՝ 3), հիվանդություններից՝ 2 (2014թ.՝ 4), ավտովթարից՝ 2 (2014թ.՝ 1), դժբախտ պատահարից 4 (2014թ.՝ 5), մարտական հերթապահության կանոնները խախտելուց՝ 3 (2014թ.՝ 0):

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ծանրության տարբեր աստիճանի մարմնական վնասվածքներ է ստացել 1,594 (2014թ.՝ 1,330) զինծառայող, այսինքն աճ է արձանագրվել 264-ով, կամ 19.8%-ով: 75 (2014թ.՝ 58) զինծառայող ստացել է ծանր մարմնական վնասվածք, 1,514-ը (2014թ.՝ 1,272)՝ միջին ծանրության և թեթև, 5-ի (2014թ.՝ 5) մարմնական վնասվածքների ծանրության աստիճանը ամփոփումների պահին դեռևս պարզված չի եղել:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում 1,594 (2014թ.՝ 1,330) մարմնական վնասվածքից 573-ը (2014թ.՝ 423) կամ 35.9%-ը (2014թ.՝ 31.8%) պատճառով է հանցագործության հետևանքով:

Կատարված ուսումնասիրությունների և վերլուծությունների արդյունքում պարզվել է, որ ինչպես նախորդ տարիներին, այնպես էլ հաշվետու

ժամանակաշրջանում զինվորական հանցագործությունների մեջ գերակշռում են ենթակայության կարգի և զինծառայողների կանոնադրային փոխհարաբերությունների դեմ ուղղված հանցագործությունները (<< քր. օր.-ի 356-360-րդ հ.հ.): Եթե 2014թ. ընթացքում արձանագրվել է նման հանցագործության 381 դեպք, ապա 2015թ. դրանց թիվը կազմել է 383:

Ինչպես նախորդ տարիներին, այնպես էլ հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացված վերլուծությունները ցույց են տալիս, որ զինվորական ծառայության սահմանված կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունների պատճառներ շարունակում են հանդիսանալ՝

- զինծառայողների մոտ տարբեր բնույթի՝ ընտանեկան, անձնական, կենցաղային խնդիրների առկայությունը,

- ծառայության պայմաններին չհարմարվելն ու անտարբեր վերաբերմունքը ծառայության նկատմամբ,

- զինծառայողների նկատմամբ համաճառայակիցների, կրտսեր ու ավագ սպայական կազմի ներկայացուցիչների կողմից դրսևորվող ոչ կանոնադրային վարքագծի դրսևորումները, որոնք հաճախ հանգեցնում են, իբրև բողոքի նշան, զորամասը կամ ծառայության վայրը լքելուն և այլն:

Ինչպես նախորդ տարիներին, այնպես էլ հաշվետու ժամանակահատվածում զինվորական ենթակայության կարգի և զինծառայողների կանոնադրային փոխհարաբերությունների դեմ ուղղված հանցագործությունների վերլուծությունները և հարուցված քրեական գործերի, նյութերի ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ այս հանցատեսակի կատարման պատճառներ են շարունակում հանդիսանալ՝

- զինծառայողների հետ տարվող դաստիարակչական աշխատանքներում առկա բացթողումները, զինվորական կանոնադրքերի պահանջների վատ իմացությունը, ծառայությունը դրանց համապատասխան կազմակերպելու մշակույթի բացակայությունը, հատկապես զորակոչին հաջորդած ժամանակաշրջանում զորակոչիկների միջանձնային հարաբերություններում վտանգավոր ու անխուսափելի դրսևորումների կանխարգելմանն ուղղված անբավարար աշխատանքը,

- զորամասերում առանձին հեղինակությունների առկայությունը և կրտսեր հրամանատարական կազմի կողմից նրանց հակակշռելու և սեփական հեղինակությամբ նրանց ազդեցությունը չեզոքացնելու անկարողությունը,

- համաճառայակիցների և կրտսեր ու ավագ սպայական կազմի հետ փոխհարաբերություններում զինծառայողների կողմից սադրիչ վարքագծի տարաբնույթ դրսևորումները,

- առանձին զինծառայողների ինքնահաստատվելու, սեփական անձի ենթադրյալ առավելություններն ընդգծելու ցանկությունն ու դրանով պայմանավորված՝ շրջապատի անխուսափելի հակազդեցությունը և այլն:

Ընդհանուր առմամբ բավականին աճել է հանցավորության մակարդակը սպաների շրջանում. եթե 2014թ. ընթացքում արձանագրվել է սպաների կողմից կատարված հանցագործության 230 դեպք, ապա 2015թ.՝ 315, այսինքն՝ աճ է արձանագրվել 85-ով կամ 36.9%-ով:

Անդրադառնալով զինվորական հանցագործությունների կատարման մեջ մեղադրվող զինծառայողներին՝ պետք է փաստել, որ 2015 թվականին առավել շատ հանցագործություններ կատարվել են ժամկետային զինծառայողների կողմից՝ 644

(2014թ.՝ 626), սպաների կողմից՝ 315 (2014թ.՝ 236), պայմանագրային զինծառայողների կողմից՝ 255 (2014թ.՝ 202) և ենթասպաների կողմից՝ 37 (2014թ.՝ 42): Այլ ընդհանուր հանցագործություններ են կատարվել նաև հակառակորդի կողմից՝ 152 (2014թ.՝ 61), քաղաքացիական անձանց կողմից՝ 71 (2014թ.՝ 82):

Վերլուծությունը ցույց է տվել, որ 2015թ. արձանագրված՝ զինվորական հանցագործությունների կատարման մեջ մեղադրվող զինծառայողների թվաքանակում սպաների կողմից կատարված հանցագործությունների տեսակարար կշիռը կազմում է 25.2% (2014թ.՝ 21.3%), ենթասպաներինը՝ 2.9% (2014թ.՝ 3.8%), պայմանագրային զինծառայողներինը՝ 20.4% (2014թ.՝ 18.3%) ժամկետային զինծառայողներինը՝ 51.5% (2014թ.՝ 56.6%):

2015թ. ընթացքում ՀՀ զինվորական դատախազության դատախազների հսկողությամբ նախապատրաստվել է 5,339 (2014թ.՝ 4,336) նյութ, որոնցից 3,084-ը (2014թ.՝ 1,249)՝ քննչական, 2,255-ը (2014թ.՝ 3,087)՝ ՌՈ ստորաբաժանումների և զորամասերի կողմից:

Քննչական ստորաբաժանումների կողմից նախապատրաստված 3,084 նյութից 2,540-ով (2014թ.՝ 768) հարուցվել է քրեական գործ, 514-ը (2014թ.՝ 450)՝ մերժվել է, որոնցից 386-ը (2014թ.՝ 300)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 2-րդ կետերով, 122-ը (2014թ.՝ 149)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-13-րդ կետերով, 6-ը (2014թ.՝ 1)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 37-րդ հոդվածի 2-րդ մասով, 8 (2014թ.՝ 4) նյութ ուղարկվել է ըստ ենթակայության, 13 (2014թ.՝ 26) նյութ միացվել է այլ նյութերի, իսկ 9 (2014թ.՝ 1) նյութ փոխանցվել է 2016.:

Մերժված 514 (2014թ.՝ 450) նյութի օրինականությունն ստուգվել է:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՀՀ ՊՆ ՌՈ մարմինների և զորամասերի կողմից նախապատրաստված և ընթացք տրված 3,225 (2014թ.՝ 3,087) նյութից 2,240-ով (2014թ.՝ 2,308) մերժվել է քր. գործի հարուցումը: Դրանցից 2,204-ը (2014թ.՝ 2,277)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 2-րդ կետերի, 36-ը (2014թ.՝ 31)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-13-րդ կետերի հիմքերով, 970-ն (2014թ.՝ 768) ուղարկվել է ըստ ենթակայության, 15 (2014թ.՝ 11) նյութ փոխանցվել է 2016թ.:

Հետաքննության մարմինների կողմից նախապատրաստված նյութերով կայացված 2240 մերժման որոշումից 8-ը (2014թ.՝ 8) վերացվել է, հարուցվել է քրեական գործ: Դրանցից 1-ը (2014թ.՝ 1) մեղադրական եզրակացությամբ ուղարկվել է դատարան, 2-ի (2014թ.՝ 5) վարույթը կարճվել է, 1-ի (2014թ.-0) վարույթը կասեցվել է, 0 (2014թ.՝ 1) ուղարկվել է ըստ ենթակայության, 4 (2014թ.՝ 1) քրեական գործի նախաքննությունն ընթացքի մեջ է:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՀՀ զինվորական դատախազության դատախազների կողմից դատախազական հսկողություն և դատավարական ղեկավարում է իրականացվել ՀՀ ՔԿ ՁԲԳՎ բաժինների վարույթում քննվող 4,780 (2014թ.՝ 2,279) քրեական գործի նկատմամբ, այդ թվում՝ 4-ը (2014թ.՝ 12)՝ կրկնակի: Դրանցից 640-ը (2014թ.՝ 299) փոխանցվել է նախորդ տարվանից, 2,946-ը (2014թ.՝ 1,260) հարուցվել է հաշվետու տարում, որոնցից 2,753-ը (2014թ.՝ 989)՝ քննչական մարմնի, 7-ը (2014թ.՝ 8)՝ հետաքննչական մարմնի, 186-ը (2014թ.՝ 263)՝ կայազորների զինվորական դատախազների կողմից, 203-ը (2014թ.՝ 491) ստացվել է այլ մարմիններից, 19-ը (2014թ.՝ 29) անջատվել է այլ քրեական գործերից, 970-ով

(2014թ.' 197) վերսկսվել է նախաքննությունը, 2-ը (2014թ.' 3) դատախազի կողմից վերադարձվել է լրացուցիչ նախաքննության:

2,199 (2014թ.' 1,286) քրեական գործի նախաքննությունն ավարտվել է: Ավարտված քրեական գործերից 666-ը՝ 1,003 անձի նկատմամբ (2014թ.' 776 գործ, 1156 անձ) մեղադրական եզրակացությամբ, 5 գործ 5 անձի (2014թ.' 9) նկատմամբ բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցներ կիրառելու որոշմամբ ուղարկվել է դատարան:

1,528 (2014թ.' 501) քրեական գործի վարույթը կարճվել է: Դրանցից 482-ը (2014թ.' 216)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին և 2-րդ կետերի, այդ թվում՝ 16-ը (2014թ.' 20) 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի և 466-ը (2014թ.' 196)՝ 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի հիմքով, 256-ը (2014թ.' 224)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-13-րդ կետերի հիմքով և 789-ը (2014թ.' 61)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 37-րդ հոդվածի 1-ին մասով:

2015թ. 1,496 (2014թ.' 154) քրեական գործի վարույթը կասեցվել է, որոնցից 70-ը (2014թ.' 64)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով, 1,283-ը (2014թ.' 35)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով, 143-ը (2014թ.' 55)՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ և 5-րդ կետերով: 77 (2014թ.' 67) քրեական գործ ուղարկվել է ըստ ենթակայության, 98-ը (2014թ.' 125) միացվել է այլ քրեական գործերի, 905-ը (2014թ.' 640) փոխանցվել է 2016թ.:

2015թ. ընթացքում դատախազների կողմից վերացվել է քրեական գործի վարույթը կարճելու 6 (2014թ.' 9) որոշում և քրեական գործի վարույթը կասեցնելու 6 (2014թ.' 25) որոշում:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում դատախազների կողմից քրեական գործերով տրվել է 203 (2014թ.' 296) գրավոր ցուցում: Դրանցից ոչ մեկի դեմ, ինչպես 2014 թվականին, բողոք չի բերվել:

2015թ. քրեական գործերով և նյութերով ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 200-րդ հոդվածի կարգով՝ հանցանքի կատարմանը նպաստող հանգամանքները վերացնելու ուղղությամբ միջոցներ ձեռնարկելու մասին, դատախազների կողմից 148 (2014թ.' 118) միջնորդագիր է ներկայացվել համապատասխան պաշտոնատար անձանց:

Բացի այդ, քրեական գործերով և նյութերով դատախազների կողմից պետական և այլ մարմիններին ներկայացվել են 26 (2014թ.' 46) միջնորդություն և հաղորդում:

2015թ. ընթացքում դատախազների կողմից լրացուցիչ նախաքննության է վերադարձվել 2 (2014թ.' 3) քրեական գործ՝ մեղադրական եզրակացությունը չհաստատելու պատճառով: Մեղադրական եզրակացությունը չհաստատված 2 (2014թ.' 3) քրեական գործից 2-ն (2014թ.' 3) ավարտվել է, որոնցից 1-ն (2014թ.' 2) ուղարկվել է դատարան, իսկ 1-ի (2014թ.' 1) վարույթը կարճվել է:

Հաշվետու ժամանակահատվածում, հետաքննության և նախաքննության բնագավառի աշխատանքների հետ կապված, կատարվել են 533 (2014թ.' 517) ուսումնասիրություն, ստուգում և ամփոփում:

Հանցագործությունների բացահայտման, կորած գույքի հայտնաբերման, հանցագործությունների մեջ մեղադրվող անձանց հայտնաբերելու, հետախուզում իրականացնելու և այլ հարցերով տեղեկություններ ստանալու նպատակով ՕՀ միջոցառումներ իրականացնելու վերաբերյալ կատարված վերլուծություններով պարզվել է, որ շարունակում է դեռևս պահանջվող մակարդակի վրա չլինել

դատախազների, քննչական և օպերատիվ-հետախուզական աշխատողների համագործակցությունը հանցագործությունների բացահայտման բնագավառում: Հետաքննական մարմինները, չբացահայտված հանցագործությունների վերաբերյալ նյութեր նախապատրաստելուց և նախաքննական մարմին կամ դատախազություն ուղարկելուց հետո, ոչ միշտ են ակտիվորեն մասնակցում հանցագործությունների բացահայտմանը, իսկ քննչական մարմիններն այդպիսի փաստերով հարուցված քրեական գործերով նախաքննության ընթացքում լիարժեք չեն համագործակցում օպերատիվ ծառայությունների հետ, տրված հանձնարարությունները երբեմն լինում են մակերեսային և կրում ձևական բնույթ: Զինվորական դատախազության դատախազները այդ գործերով դատախազական հսկողություն իրականացնելու ընթացքում պարբերաբար ուսումնասիրել են քրեական գործերի նյութերը, տվել գրավոր ցուցումներ՝ կատարվելիք գործողությունների անհրաժեշտության, դրանց հաջորդականության և առանձին գործողությունների մարտավարության ու մեթոդիկայի հարցերի վերաբերյալ: Չնայած ցուցումների պահանջներն ըստ էության կատարվել են, սակայն կատարված գործողությունները և ձեռնարկված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումները պահանջված արդյունքները չեն տվել, և հանցագործությունները մնացել են չբացահայտված:

2015թ. հետաքննություն կամ նախաքննություն իրականացնող անձանց կողմից թույլ տրված իրավախախտումների փաստերով ծառայողական քննություն անցկացնելու վերաբերյալ դատախազների կողմից ներկայացվել է 8 (2014թ.՝ 7) միջնորդություն, որոնց հիման վրա անցկացված ծառայողական քննության արդյունքներով հետաքննության կամ նախաքննության մարմինների 8 (2014թ.՝ 0) աշխատակից ենթարկվել է կարգապահական տույժի:

2015թ. նախաքննության կատարման ընթացքում 3 (2014թ.՝ 5) քննիչ հեռացվել է վարույթից:

2015թ. ՀՀ զինվորական դատախազության սպասարկման տարածքում արձանագրվել է անչափահասների կողմից կատարված հանցագործության 3 (2014թ.՝ 2) դեպք, որոնցով հարուցվել են քրեական գործեր և մեղադրական եզրակացությամբ ուղարկվել դատարան:

Ինչպես նախորդ տարիներին, այնպես էլ 2015թ. ընթացքում, քրեական գործերի նախաքննության ժամկետների երկարացման պատճառները հիմնականում կապված են եղել տարբեր, իսկ երբեմն էլ նույն քրեական գործով 1-ից ավելի փորձաքննություններ նշանակելու և դրանց եզրակացությունները երկամսյա ժամկետում չստանալու հետ: Դրանք հիմնականում շարունակել են մնալ դատահոգեբուժական, ռազմաթշկական, դատաձգաբանական, ինչպես նաև համալիր ու հանձնաժողովային փորձաքննությունները: Մասնավորապես, եթե դատաձգաբանական փորձաքննությունները կապված են լինում հրազենային մարմնական վնասվածքներ պատճառելու հանգամանքների ստուգման հետ, կասեցվում են մինչև դատաթշկական փորձաքննությունների եզրակացություններն ստանալը:

Մինչև քրեական գործերի նախաքննության ժամկետը երկարացնելը քրեական գործի մինչդատական վարույթի նկատմամբ հսկողություն իրականացնող դատախազը, պարտադիր կարգով, մեկ անգամ ևս ուսումնասիրում է գործի նյութերը, չհիմնավորված ձգձգումների դեպքում նախաքննության մարմինն ցուցումներ է տալիս դրանք վերացնելու և հետագայում թույլ չտալու վերաբերյալ:

Չնայած ժամկետների երկարացումները հիմնականում ունեցել են օբյեկտիվ պատճառներ, սակայն քրեական գործերը ճիշտ պլանավորելու, աշխատանքը ճիշտ կազմակերպելու, փորձաքննությունները ժամանակին նշանակելու, քննության համաչափությունը պահպանելու դեպքում դրանց մի մասից հնարավոր կլիներ խուսափել: Յուրաքանչյուր քրեական գործով ժամկետ երկարացնելիս, պարտադիր կարգով, նախաքննական մարմնի ուշադրությունը հրավիրվում է այդ հանգամանքի վրա:

Հատուկ ուշադրություն է դարձվում կալանավորված անձանց հետ կամ նրանց մասնակցությամբ քննչական գործողությունները առանց ձգձգելու կատարելու անհրաժեշտության և կալանավորական գործերով նախաքննությունը ժամանակին ավարտելու ու կալանքի տակ պահելու ժամկետներն առանց բավարար հիմքերի երկարացնելու անթույլատրելիությանը:

2015թ. ընթացքում քննչական մարմինների վարույթում քննված քրեական գործերով և նախապատրաստված նյութերով հիմնավորվել են հանցագործություններով պետությանը 471,864,192 (2014թ.' 78,819,078) դրամի վնասի պատճառման փաստերը, որից մինչդատական վարույթում վերականգնվել է 466,220,986 (2014թ.' 25,860,932) դրամը:

2) Մեղադրանքի պաշտպանության և դատական ակտերի բողոքարկման ոլորտ

2015թ. ընթացքում զինծառայողների կողմից կամ նրանց մասնակցությամբ կատարված հանցագործությունների վերաբերյալ ՀՀ զինվորական դատախազության դատախազների կողմից մեղադրական եզրակացությամբ ընդհանուր իրավասության դատարաններ է ուղարկվել 666 քրեական գործ, 1,004 անձի (2014թ.' 776 գործ, 1,156 անձ) վերաբերյալ: Դատարան ուղարկված բոլոր գործերն էլ ընդունվել են վարույթ:

Նախորդ տարվանից փոխանցված քրեական գործերի հետ մեկտեղ ընդհանուր առմամբ 670 քրեական գործ 952 անձի (2014թ.' 713 գործ, 1,045 անձ) վերաբերյալ քննվել է դատարանում, որոնցից 651 քրեական գործի դատաքննությունն ավարտվել է դատավճռի կայացմամբ, դատապարտվել է 926 անձ (2014թ.' 695 գործ, 1,015 անձ):

Դատարանների որոշումներով 6 քրեական գործ 10 անձի (2014թ.' 12 գործ, 18 անձ) վերաբերյալ կարճվել է: Բացի այդ, 3 (2014թ.' 55) անձ պատժի կրումից ազատվել է համաներման ակտի կիրառմամբ: 5 (2014թ.' 1) քրեական գործով 6 (2014թ.' 2) անձի վերաբերյալ և 2 (2014թ.' 3) առանձին քրեական գործով 2 (2014թ.' 3) անձի մասով կայացվել է արդարացման դատավճիռ, իսկ 8 (2014թ.' 5) քրեական գործով 8 (2014թ.' 5) անձի նկատմամբ կիրառվել են բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցներ:

Դատապարտված 926 (2014թ.' 1015) անձից 870-ը (2014թ.' 986) եղել է զինծառայող: Դատապարտված զինծառայողներից 208-ը (2014թ.' 194) եղել է սպա, 662-ը (2014թ.' 792)՝ պայմանագրային և ժամկետային զինծառայող: Նախորդ տարվա համեմատությամբ 116-ով նվազել է դատապարտված զինծառայողների թիվը: Զինծառայողների հետ մեկտեղ դատապարտվել է նաև 56 (2014թ.' 29)

քաղաքացիական անձ, այդ թվում՝ 3 կին, 1 անչափահաս (2014թ.՝ 8 կին, 1 անչափահաս):

Դատապարտված 926 (2014թ.՝ 1,015) անձից 125-ը (2014թ.՝ 183) դատապարտվել է ազատազրկման, որոնցից 3 (2014թ.՝ 0) անձի նկատմամբ կիրառվել է ՀՀ քր. օր.-ի 64-րդ հոդվածը, 69-ը (2014թ.՝ 103) դատապարտվել է կալանքի, 48-ը (2014թ.՝ 107)՝ կարգապահական գումարտակում պահելու, 72-ը (2014թ.՝ 69)՝ տուգանքի, 74-ը (2014թ.՝ 74)՝ զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակման, ՀՀ քր. օր.-ի 70-րդ հոդվածի կիրառմամբ պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվել 538 (2014թ.՝ 479) անձի նկատմամբ: Դատապարտվածներից 12 (2014թ.՝ 15) անձ նախնական կալանքից ազատվել է այլ պատժի նշանակմամբ, իսկ ազատազրկման է դատապարտվել նախնական կալանքի տակ չգտնվող 43 (2014թ.՝ 66) անձ:

Դատավճռի կայացմամբ ավարտված 926 (2014թ.՝ 1,015) անձի վերաբերյալ 651 (2014թ.՝ 695) քրեական գործից 529 (2014թ.՝ 573) կամ 81.2% (2014թ.՝ 82.4%) քրեական գործով 743 (2014թ.՝ 805) անձի նկատմամբ կիրառվել է դատաքննության արագացված կարգ: 138 (2014թ.՝ 116) քրեական գործով 186 (2014թ.՝ 186) անձի վերաբերյալ մեղադրողներն առարկել են դատաքննության արագացված կարգի դեմ, որը պայմանավորված է եղել ամբաստանյալների կողմից մեղադրանքը չընդունելու, պաշտպանից հրաժարվելու, ինչպես նաև առանձնապես ծանր հանցագործություն կատարած լինելու և օրենքով սահմանված 10 տարուց ավելի պատիժ սահմանելու հանգամանքներով:

Մեղադրողների կողմից 2015թ. մեղադրանքը լրացնելու կամ փոփոխելու, մեղադրանքը մեղմացնելու կամ խստացնելու և նոր մեղադրանք առաջադրելու համար դատական քննությունը հետաձգելու վերաբերյալ ներկայացվել է 1 (2014թ.՝ 21) միջնորդություն 1 (2014թ.՝ 29) անձի վերաբերյալ, որը դատարանի կողմից բավարարվել է:

2015թ. 5 քրեական գործով 6 անձի (2014թ. 4 գործ, 5 անձ) վերաբերյալ և 2 քրեական գործով 2 անձի մասով, առանց մեղադրողի միջնորդության, դատարանի նախաձեռնությամբ կայացվել է արդարացման դատավճիռ ՀՀ քր. դատ օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով: Բոլոր գործերով բերվել են վերաքննիչ բողոքներ, որոնցից 1-ը բավարարվել է, 2-ը՝ մերժվել, 5-ը ընթացքի մեջ է:

Դատարանների որոշումներով 6 (2014թ.՝ 12) քրեական գործ 10 (2014թ.՝ 18) անձի վերաբերյալ կարճվել է, այդ թվում՝ 5 (2014թ.՝ 7) անձի վերաբերյալ՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետով, 1 (2014թ.՝ 2) անձի վերաբերյալ՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 13-րդ կետով, 1 (2014թ.՝ 1) անձի վերաբերյալ՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 37-րդ հոդվածով, 1 (2014թ.՝ 1) անձի վերաբերյալ՝ վաղեմության ժամկետն անցնելու հիմքով, 2 (2014թ.՝ 7) անձի վերաբերյալ՝ այլ հիմքերով:

Նշված որոշումներից 1 (2014թ.՝ 3) գործ 1 (2014թ.՝ 5) անձի վերաբերյալ բողոքարկվել է, բողոքը մերժվել է:

Դատարանների կողմից 1 (2014թ.՝ 1) գործով 1 (2014թ.՝ 1) անձի վերաբերյալ կայացվել է վարույթը կասեցնելու որոշում՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով: Որոշումը չի բողոքարկվել:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում մեղադրողների կողմից 137 (2014թ.՝ 291) քրեական գործով 167 (2014թ.՝ 298) անձի վերաբերյալ բերվել է վերաքննիչ բողոք:

Դրանցից 12-ը (2014թ.՝ 30) բավարարվել է, 88-ը (2014թ.՝ 230)՝ մերժվել, 33-ի (2014թ.՝ 24) քննությունը չի ավարտվել, 4-ով (2014թ.՝ 7) լուծված չէ վարույթ ընդունելու հարցը: Բերված բողոքներից 111-ը (2014թ.՝ 265) բերվել է պատժի մեղմության դեմ, 10-ը (2014թ.՝ 2)՝ արդարացման, 1-ը (2014թ.՝ 1)՝ պատժի խստության, 3-ը (2014թ.՝ 5)՝ մեղադրանքի վերադրակման, 12-ը (2014թ.՝ 18)՝ այլ հիմքով:

ՀՀ զինվորական դատախազի կողմից 12 (2014թ.՝ 13) քրեական գործով բերվել է վճռաբեկ բողոք, որոնցից 3-ը (2014թ.՝ 10) հետ է վերադարձվել, 1-ը (2014թ.՝ 2)՝ բավարարվել, 1-ով կայացվել է այլ որոշում, 7-ով (2014թ.՝ 1) լուծված չէ վարույթ ընդունելու հարցը:

ՀՀ զինվորական դատախազության համակարգում հիմնականում ապահովվել է դատարաններում մեղադրողների կողմից քրեական գործերով մեղադրանքի պաշտպանության պատշաճ որակը, նույն հանցատեսակներով փաստական հանգամանքներով միանման զինվորական հանցագործությունների վերաբերյալ քրեական գործերով մեղադրողները հանդես են եկել հիմնականում միատեսակ միջնորդություններով, ինչը նպաստել է միասնական պատժողական քաղաքականության իրականացմանը և համապատասխան պրակտիկայի ձևավորմանը:

3) Պետական շահերի պաշտպանության ոլորտ

ՀՀ զինվորական դատախազության դատախազների կողմից 2015թ. ընթացքում իրականացվել է պետական շահերի պաշտպանության ոլորտում 660 (2014թ.՝ 590) ուսումնասիրություն: Իրականացված ուսումնասիրությունների արդյունքում հայտնաբերվել է պետության գույքային շահերի 401 (2014թ.՝ 401) խախտում, պետությանը պատճառված վնասը կամովին հատուցելու անհրաժեշտության մասին 320 (2014թ.՝ 180) նախազգուշացում է արվել, ուղարկվել է 138 (2014թ.՝ 160) հաղորդում:

Իրականացված ուսումնասիրություններով արձանագրվել է պետությանը պատճառված 1,201,646,014 (2014թ.՝ 2,234,491,618) դրամի վնաս, որից փաստացի վերականգնվել է 605,068,721 (2014թ.՝ 616,357,392) դրամի վնաս:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՀՀ զինվորական դատախազության կողմից իրականացված ուսումնասիրությունների արդյունքներով նախապատրաստվել և քննչական մարմիններին է փոխանցվել 177 (2014թ.՝ 158) նյութ, հարուցվել է պետական շահերի պաշտպանության 2 հայց՝ 554,394 դրամ (2014թ.՝ 1 հայց, 267,445 դրամ) բռնագանձելու պահանջի մասին:

Պետական շահերի պաշտպանության հարցադրումներով իրականացված ուսումնասիրությունների արդյունքներով նախապատրաստված նյութերով քննչական մարմինների կողմից հարուցվել է 95 (2014թ.՝ 67) քրեական գործ:

Նախապատրաստված նյութերով և հարուցված քրեական գործերով արձանագրվել է պետությանը պատճառված 498,467,164 (2014թ.՝ 1,898,583,828) դրամի վնաս, որից 128,774,903 (2014թ.՝ 131,929,262) դրամը վերականգնվել է մինչդատական վարույթի ընթացքում, 40,000 (2014թ.՝ 996,250) դրամը՝ դատական

քննության ընթացքում: Դատական ակտն ուժի մեջ մտնելուց հետո վերականգնում չի եղել (2014թ.՝ 412,000):

Նախապատրաստված 177 (2014թ.՝ 158) նյութից 81-ով (2014թ.՝ 91) քրեական գործի հարուցումը մերժվել է ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի հիմքով:

Հարուցված 95 (2014թ.՝ 67) քրեական գործից 13-ը (2014թ.՝ 12) մեղադրական եզրակացությամբ 9 (2014թ.՝ 17) անձի վերաբերյալ ուղարկվել է դատարան, որից 6 (2014թ.՝ 10) քրեական գործով 7 (2014թ.՝ 13) անձի վերաբերյալ կայացվել են մեղադրական դատավճիռներ, 2 (2014թ.՝ 8) անձի նկատմամբ նշանակվել է տուգանք, 2 (2014թ.՝ 4) անձի նկատմամբ՝ զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակում, 3 (2014թ.՝ 1) անձի նկատմամբ՝ ազատազրկում՝ ՀՀ քր. օր.-ի 70-րդ հոդվածի կիրառմամբ պատիժը պայմանականորեն չի կիրառվել, 7 (2014թ.՝ 2) քրեական գործ գտնվում է դատաքննության փուլում, 21 (2014թ.՝ 9) քրեական գործերով որոշում է կայացվել քրեական գործի վարույթը կարճելու մասին, որից 17 (2014թ.՝ 7) քրեական գործ՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով, 4 (2014թ.՝ 1) քրեական գործ՝ ՀՀ քր. դատ. օր.-ի 37-րդ հոդվածով, 0 (2014թ.՝ 1) քրեական գործ՝ համաներման ակտի կիրառմամբ, 61 (2014թ.՝ 46) քրեական գործով նախաքննությունը շարունակվում է:

4) Պատիժների ու հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ հսկողության ոլորտ

ՀՀ զինվորական դատախազության մարմինների կողմից 2015թ. ընթացքում կայազորային կարգապահական մեկուսարաններում կատարվել են 84 (2014թ.՝ 146) ստուգում և ուսումնասիրություն:

Այլընտրանքային պատիժների կատարման ստորաբաժանումներում կատարվել է 6 (2014թ.՝ 5) ուսումնասիրություն, որոնց ընթացքում խախտումներ չեն արձանագրվել:

Դատական ակտերի հարկադիր կատարման ստորաբաժանումներում իրականացվել է 4 (2014թ.՝ 5) ուսումնասիրություն: Խախտումներ չեն արձանագրվել:

2015թ. ընթացքում ՀՀ զինվորական դատախազության ավագ դատախազը դատապարտյալներին պատիժը կրելուց ազատելու գործերով դատարաններում մասնակցել է 36 (2014թ.՝ 32) միջնորդության քննությանը, որոնցից 34-ը (2014թ.՝ 29) վերաբերել են պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելու վերաբերյալ գործերին, 1-ը (2014թ.՝ 1)՝ պատժի կրումից հիվանդության պատճառով ազատելու վերաբերյալ գործին, 1-ի (2014թ.՝ 2) վերաբերյալ միջնորդությունների քննարկումը դատարանի կողմից կասեցվել է՝ դատավճիռը բողոքարկվելու պատճառով:

2015թ. ընթացքում դատարանի որոշմամբ 8 (2014թ.՝ 5) անձի նկատմամբ նշանակվել են բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցներ:

10. ՀՀ դատախազության պետական ծառայության ոլորտ

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՀՀ դատախազության աշխատակազմն իր համապատասխան կառուցվածքային և տարածքային ստորաբաժանումների պետական ծառայողների միջոցով իրականացրել է իր գործառույթներից բխող, իրեն վերապահված պարտականությունները. այն է՝ դատախազության ստորաբաժանումներում ստացվող փաստաթղթերի ներքին մուտքի և ելքի աշխատանքների կազմակերպում, վարել է գերատեսչական մարմիններից ստացված միջնորդությունների, քաղաքացիների դիմումների, քաղաքացիական գործերի և նյութերի, գրագրությունների, հսկողության տակ վերցված փաստաթղթերի, հարուցված քրեական գործերի գործավարությունը, հետևել է հսկողության վերցված փաստաթղթերի ժամանակին կատարմանը, օժանդակել է ՀՀ դատախազության կոլեգիայի նիստերի նախապատրաստական ու կազմակերպական աշխատանքների իրականացմանը, աջակցել է «Օրինականություն» գիտագործնական հանդեսի ժամանակին լույսընծայման աշխատանքներին, ինչպես նաև կազմակերպել է քաղաքացիների ընդունելություն: Այսպես,

1) Քաղաքացիների ընդունելության և դիմումների քննարկման ոլորտում ֆիզիկական անձանց, իրավաբանական անձ հանդիսացող կազմակերպությունների աշխատակիցների **կատարած** հանցագործությունների, պետության շահերի, օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ մարդու և քաղաքացու իրավունքների ու ազատությունների, օրինականության խախտումների մասին դիմումների, բողոքների և առաջարկությունների (այսուհետ՝ դիմում), պետական մարմինների պաշտոնատար անձանց գրագրության սահմանված ժամկետներում արդյունավետ քննարկման, ինչպես նաև ՀՀ դատախազությունում քաղաքացիների և այլ անձանց ընդունելության հետ կապված աշխատանքները կազմակերպել է՝ հիմք ընդունելով ՀՀ Սահմանադրության 27.1 հոդվածի դրույթը, և ղեկավարվել «Դատախազության մասին», «Քաղաքացիների առաջարկությունները, դիմումներն ու բողոքները քննարկելու մասին», «Մարդու իրավունքների պաշտպանի մասին», «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքներով, ՀՀ գլխավոր դատախազի 2008 թվականի հունիսի 20-ի «Հայաստանի Հանրապետության դատախազության կանոնակարգը հաստատելու մասին» N 59 հրամանով հաստատված կանոնակարգով և իրավական այլ ակտերով:

2015թ. ՀՀ դատախազությունում ստացվել է 11,471 (2014թ.՝ 12,993) դիմում-բողոք, որոնցից 2,607-ը (2014թ.՝ 3,245) եղել է կրկնակի, 582-ը (2014թ.՝ 713) բավարարվել է, 1,039-ը (2014թ.՝ 972) մերժվել է, 6,672-ը (2014թ.՝ 5,813) ուղարկվել է այլ մարմին, 17 (2014թ.՝ 16) անանուն դիմում թողնվել է առանց քննարկման, 163-ը (2014թ.՝ 120) մնացել է անավարտ, 11-ը (2014թ.՝ 26) վերադարձվել է հեղինակներին, 112-ը (2014թ.՝ 95) թողնվել է առանց պատասխանի, 27-ը (2014թ.՝ 38) թողնվել է առանց լուծման, 91-ի (2014թ.՝ 112) թղթակցությունը դադարեցվել է, 2,668-ին (2014թ.՝ 2,655) տրվել է պարզաբանում, 85-ի (2014թ.՝ 119) քննարկման արդյունքում հարուցվել է քրեական գործ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում միայն այս ոլորտում ՀՀ գլխավոր դատախազությունում մուտքագրվել է 196 (2014թ. 366) քաղաքացուց ստացված 221

(2014թ. 447) դիմում, որոնցից 5-ը կամ 2.2%-ը (2014թ.' 27 կամ 6%)՝ կրկնակի, իսկ 20-ը կամ 9%-ը (2014թ.' 54 կամ 12%)՝ կրկնօրինակ դիմում: Նշված 221 դիմումից 35-ը կամ 15.8%-ը (2014թ.' 41 կամ 9.2%) բավարարվել է, 2-ը կամ 0.9%-ը (2014թ.' 5 կամ 1.1%) մերժվել է, 15 կամ 6.8% դիմում (2014թ.' 12 կամ 2.7%) թողնվել է առանց պատասխանի, որոնցից 2-ը կամ 0.9%-ը դիմում (2014թ.' 3 կամ 0.7%) թողնվել է առանց լուծման՝ տրամաբանությունից ու իմաստից զուրկ լինելու և այլ պատճառով, 108 կամ 48.9% դիմումի (2014թ.' 121 կամ 27.1%) տրվել է պարզաբանում, 25 կամ 11.3% դիմում (2014թ.' 39 կամ 8.7%) ուղարկվել է այլ մարմիններ՝ ընթացքը լուծելու համար, 34 կամ 15.4% դիմում (2014թ.' 223 կամ 49.9%) ուղարկվել է դատախազության այլ ստորաբաժանում՝ դիմումում նշված փաստարկները ստուգելու կամ ներկայացված բողոքը օրենքով սահմանված կարգով քննարկելու համար:

Դիմողի անունը, ազգանունը, հասցեն և ստորագրությունը նշված չլինելու պատճառով անհետևանք թողնված, դիմումատուին վերադարձված, անընթեռնելի լինելու պատճառով անպատասխան թողնված, դատախազության գործունեությանը միջամտելու պատճառով լուծում չստացած, թղթակցությունը դադարեցված, ինչպես նաև անավարտ դիմումներ չկան:

2015 թվականի ընթացքում ՀՀ գլխավոր դատախազությունում կազմակերպվել է քաղաքացիների 147 ընդունելություն (2014թ.' 110 և 2013թ. 196), այդ թվում՝

Ընդունելություններից 117-ով ներկայացվել են դատախազության գործունեության շրջանակներում լուծվող այլ բնույթի խնդիրներ, մասնավորապես՝ քաղաքացիների ընդունելության կարգի հարցերով, իսկ 30-ով ներկայացվել են դատախազության գործունեությանը չվերաբերող խնդիրներ (քաղաքացիական գործերով դատական ակտերից բողոքներ, վարչական մարմնի կողմից կայացված ակտի դեմ բողոքներ, սոցիալական բնույթի խնդիրներ և այլն):

1) ՀՀ գլխավոր դատախազի և ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալների մոտ կազմակերպվել է 9 (2014թ.' 13) ընդունելություն, որոնցից 4-ը (2014թ.' 12)՝ ՀՀ գլխավոր դատախազի, իսկ 5-ը (2014թ.' 1)՝ ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալների մոտ:

2) 18 ընդունելություն (2014թ.' 15) կազմակերպվել է ՀՀ գլխավոր դատախազության վարչությունների և բաժինների պետերի, վարչությունների պետերի տեղակալների մոտ:

3) 14 ընդունելություն (2014թ.' 19) կազմակերպվել է ՀՀ գլխավոր դատախազության վարչությունների և բաժինների դատախազների մոտ:

4) 106 քաղաքացի (2014թ.' 62) ընդունվել է ՀՀ դատախազության աշխատակազմի քաղաքացիների ընդունելության և դիմումների քննարկման բաժնում:

Ընդունելության ներկայացած քաղաքացիների կողմից բարձրացված հարցերի վերաբերյալ տրվել են պատշաճ պարզաբանումներ, անհրաժեշտության դեպքում կազմակերպվել են ընդունելություններ դատավարական հսկողություն իրականացնող դատախազների և նրանց վերադասների մոտ, դիմումներն ուղարկվել են դատախազության կառուցվածքային ստորաբաժանումներ կամ այլ մարմին՝ ըստ ենթակայության ընթացքը լուծելու և քաղաքացիներին պատասխանելու համար:

2) Անձնակազմի կառավարման ոլորտում ապահովվել է «Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքի՝ դատախազության անձնակազմին և նրա գործունեության երաշխիքներին վերաբերող պահանջների, ինչպես նաև անձնակազմի հարցերով՝ ՀՀ գլխավոր դատախազի հրամանների, ցուցումների և կարգադրությունների կատարումը:

ՀՀ դատախազությունը 24.12.2015թ.-ի դրությամբ ունեցել է 337 (2014թ.՝ 337) հաստիքային միավոր: 2015 թվականի ընթացքում դատախազության համակարգում աշխատանքի է ընդունվել 25 (2014թ.՝ 64) դատախազ: 64 դատախազ տեղափոխվել է տարբեր պաշտոնների: Համակարգից ազատվել է 29 (2014թ.՝ 47) դատախազ:

24.12.2015թ.-ի դրությամբ թափուր է 25 (2014թ.՝ 22) հաստիք:

2015 թվականի ընթացքում 24 (2014թ.՝ 79) հավակնորդ ընդգրկվել է դատախազների թեկնածությունների ցուցակում, որոնցից 4-ը (2014թ.՝ 10)՝ նաև դատախազների ծառայողական առաջխաղացման ցուցակում: Դատախազների թեկնածությունների ցուցակում ընդգրկվածներից 11-ն (2014թ.՝ 15) ուղարկվել են «Արդարադատության ակադեմիա» ՊՈԱԿ՝ ուսումնառության ծրագիր անցնելու նպատակով:

Դատախազների թեկնածությունների ցուցակում ընդգրկվելու համար դիմել է 98 (2014թ.՝ 237) անձ, որոնցից 24-ի (2014թ.՝ 84) վերաբերյալ տրվել է դրական եզրակացություն: 65 (2014թ.՝ 64) թեկնածուի վերաբերյալ տրվել է բացասական եզրակացություն, 4 (2014թ.՝ 23) թեկնածու չի ներկայացել հանձնաժողովի նիստերին, իսկ 5-ին (2014թ.՝ 3) փաստաթղթային ստուգման արդյունքում չի թույլատրվել մասնակցելու հավակնորդների ստուգմանը:

Գումարվել է ՀՀ գլխավոր դատախազին առընթեր որակավորման հանձնաժողովի 14 (2014թ.՝ 21) նիստ: Լսվել է 50 (2014թ.՝ 78) գնահատագիր, 9 (2014թ.՝ 215) թեկնածուի տեղեկանք:

Որակավորման հանձնաժողովի նիստին ներկայացած դատախազների նկատմամբ կայացվել է զբաղեցրած պաշտոնին համապատասխանելու վերաբերյալ որոշում, որոնցից 42-ի նկատմամբ նաև դատախազների ծառայողական առաջխաղացման ցուցակում ընդգրկելու վերաբերյալ, իսկ 1-ի նկատմամբ որոշում է կայացվել ուղարկել լրացուցիչ վերապատրաստման:

«Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքի 60-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ ՀՀ գլխավոր դատախազի հաստատմանն է ներկայացվել 2015 թվականի ընթացքում «Արդարադատության ակադեմիա» ՊՈԱԿ-ում վերապատրաստման ենթակա դատախազների ցուցակը և հաշվետու ժամանակահատվածում վերապատրաստվել է 283 (2014թ.՝ 268) դատախազ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՀՀ գլխավոր դատախազի և նրա տեղակալների կողմից տրվել է 1,399 անհատական հրաման, որոնցից 409-ը՝ արձակուրդ տրամադրելու, 695-ը՝ գործուղման վերաբերյալ, ինչպես նաև դասային աստիճանի շնորհման, խրախուսման, տույժի և դրամական օգնության 295 հրաման:

2015թ. տրվել է խրախուսման վերաբերյալ 61 հրաման:

ՀՀ գլխավոր դատախազի հրամաններով խրախուսվել է այլ մարմինների 91 (2014թ.՝ 73) աշխատակից:

ՀՀ դատախազության աշխատակազմի ղեկավարի հրամաններով խրախուսվել է 38 (2014թ.՝ 43) աշխատակից:

Հաշվետու ժամանակահատվածում կասեցվել է 1 (2014թ.' 1) դատախազի լիազորությունները:

Կարգապահական տույժի է ենթարկվել 1 (2014թ.' 4) դատախազ և 3 (2014թ.' 1) պետական ծառայող:

ՀՀ դատախազությունից կենսաթոշակների նշանակման հանձնաժողովին է ներկայացվել 16 (2014թ.' 50) դատախազի կենսաթոշակ նշանակելու վերաբերյալ դիմում, որոնցից 7-ի (2014թ.' 43) վերաբերյալ տրվել է դրական եզրակացություն, իսկ 8-ի՝ (2014թ.' 7) բացասական:

Կազմակերպվել է տարբեր բուհերի 43 (2014թ.' 56) ուսանողի արտադրական պրակտիկայի անցկացումը ՀՀ դատախազության ստորաբաժանումներում:

3) Ֆինանսական և հաշվապահական հաշվառման, գնումների և նյութաբեխնիկական ապահովման, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների սպասարկման և անվտանգության ապահովման ոլորտներում աշխատանքներ են իրականացվել «Հայաստանի Հանրապետության 2015 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքին և «Հայաստանի Հանրապետության 2015 թվականի պետական բյուջեի կատարումն ապահովող միջոցառումների մասին» ՀՀ Կառավարության որոշմանը համապատասխան, ըստ ծրագրերի կազմվել են պահպանման ծախսերի նախահաշիվները, ֆինանսական պարտավորությունների կատարման ժամանակացույցերը, կնքված պայմանագրերին համապատասխան կատարվել են անհրաժեշտ վճարումներ ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերման նպատակով: Սահմանված կարգով և ժամկետներում կազմվել ու համապատասխան մարմիններին են ներկայացվել հաշվապահական հաշվեկշիռները, պահպանման ծախսերի կատարման, դեբիտորական, կրեդիտորական պարտքերի մասին հաշվետվությունները, եկամտային հարկի ամփոփ հաշվարկները, վիճակագրական հաշվետվությունները, դատախազության հաշվապահական հաշվառման գործառնությունների վարումը, ամփոփումը և վերահսկողությունը, կազմվել են բանկային հաշիվների, աշխատավարձի, մատակարարների հետ հաշվարկների, ապրանքանյութական արժեքների շարժի կուտակիչ տեղեկագրերը, կազմվել և համապատասխան մարմիններին են ներկայացվել հաշվապահական հաշվեկշիռները և հաշվետվությունները, ֆիզիկական անձանց վճարված եկամուտների, պահված եկամտահարկի հաշվարկը, վիճակագրական հաշվետվությունները:

Հաշվետու ժամանակահատվածում կազմվել և Client Treasury համակարգ են մուտքագրվել տարեկան ծախսերի պահպանման նախահաշիվները, ֆինանսական պարտավորությունների կատարման ժամանակացույցերը, կնքված պայմանագրերի վերաբերյալ քաղվածքները, բյուջետային փոխանցագրերը, վճարման հանձնարարագրերը, հայտերը, հավաստագրերը:

Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի 2014թ. դեկտեմբերի 16-ի «Հայաստանի Հանրապետության 2016 թվականի բյուջետային գործընթացը սկսելու մասին» N 1253-Ա որոշմամբ հաստատված ժամանակացույցին և մեթոդական ցուցումներին համապատասխան կազմվել և ՀՀ ֆինանսների նախարարություն են ներկայացվել դատախազության 2016-2018թթ. միջնաժամկետ ծախսերի և 2016 թվականի բյուջետային հայտերը:

Կազմվել և, վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2015թ. հոկտեմբերի 6-ի N 25/4 որոշմամբ իրականացվող վերահսկողության հետ կապված՝ ներկայացվել են համապատասխան փաստաթղթեր, հաշվետվություններ, տեղեկանքներ:

Սկզբնական փաստաթղթերի հիման վրա իրականացվել է մուտքագրված և ելքագրված ապրանքանյութական արժեքների սինթետիկ և անալիտիկ հաշվառումը, իրականացվել են գույքագրման աշխատանքներ, ամփոփվել են տարածքային դատախազությունների կողմից ներկայացված գույքագրման ցուցակները:

2015 թվականին «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքին համապատասխան անցկացվել է ապրանքների, աշխատանքների ձեռքբերման և ծառայությունների մատուցման 53 մրցույթ, կազմվել է 90 պայմանագիր, կատարվել է պայմանագրերում նշված ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների հանձնում-ընդունում:

«Գնումների աջակցման կենտրոն» ՊՈԱԿ հաշվետվություն է ներկայացվել 2015 թվականի եռամսյակային, կիսամյակային և 9 ամիսների ընթացքում կատարված գնումների վերաբերյալ: Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության կողմից տրամադրված ձևաչափերին համապատասխան կազմվել է 2016 թվականի գնումների անվանացանկը:

Սահմանված կարգով վերահսկողություն է իրականացվել դատախազության գույքի ու դրա շարժի նկատմամբ, ապահովվել է արարողակարգային և այլ միջոցառումների տեխնիկական օժանդակությունը, կազմակերպվել և իրականացվել է ՀՀ դատախազությանը պատկանող 92 ավտոմեքենայի պարտադիր ապահովագրությունը (ԱՊՊԱ) և տեխնիկական զննումը, ուսումնասիրվել և սահմանված կարգով կազմակերպվել է դրանց վերանորոգումը:

2015 թվականին կատարվել են ՀՀ գլխավոր դատախազության շենքում գտնվող՝ քաղաքացիների ընդունելության համար նախատեսված սենյակի համապատասխան միջոցներով համալրման աշխատանքներ: Իրականացվել են ՀՀ դատախազության աշխատակազմի տարածքային ստորաբաժանումների շենքերի, օժանդակ տարածքների և գույքային պայմանների ուսումնասիրություններ, որի արդյունքում ՀՀ գլխավոր դատախազության, Կոտայքի մարզի ու Աջափնյակ և Դավթաշեն վարչական շրջանների դատախազություններում կատարվել են ընթացիկ վերանորոգման աշխատանքներ:

2015թ. ընթացքում գործարկվել է Երևան քաղաքի և Երևան քաղաքի վարչական շրջանների դատախազությունների էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության «Մալբերի» համակարգը, իրականացվել է ՀՀ դատախազությունում էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության համակարգում ներդրված «Մալբերի» համակարգի սպասարկումը:

ՀՀ գլխավոր դատախազության վարչական շենքում ներդրվել է ներքին IP հեռախոսային համակարգ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում սահմանված կարգով տրամադրվել և հաշվառվել են ՀՀ գլխավոր դատախազության վարչական շենք մուտք գործելու համար նախատեսված անցագրերը, ինչպես նաև ՀՀ դատախազության համակարգի աշխատողներին սահմանված կարգով տրամադրվել են մուտքի-ելքի վերահսկման էլեկտրոնային համակարգի էլեկտրոնային անցաքարտեր:

Կատարվել են աշխատանքներ՝ ՀՀ դատախազության համակարգում շահագործվող համակարգչային սարքավորումների, հաշվողական համակարգերի և

համակարգչային ներքին ցանցի անխափան աշխատանքն ապահովելու ուղղությամբ, ինչպես նաև ամբողջովին վերակառուցվել է ՀՀ գլխավոր դատախազության վարչական շենքի համակարգչային ցանցը:

4) Վիճակագրության և վերլուծության ոլորտում ՀՀ դատախազությունը ներկայացված առաջարկությունների հիման վրա «Դատախազի աշխատանքի մասին» կիսամյակային և տարեկան վիճակագրական հաշվետվության ձևերում կատարել է համապատասխան փոփոխություններ:

Համակարգչային համապատասխան ծրագրի միջոցով մշակվել և կազմվել են «Հայաստանի Հանրապետությունում հանցավորության վիճակի մասին», «Քննչական աշխատանքի մասին» (Ձև 1Մ) և (Ձև 1.1Մ) և «Դատախազի աշխատանքի մասին» (1-14-րդ բաժիններ) ամսական, կիսամյակային և տարեկան հաշվետվության ձևերը, «Դատախազի աշխատանքի մասին» և «Քննչական աշխատանքի մասին» 2015 թվականի առաջին կիսամյակի հաշվետվության ձևերի փաթեթներն՝ ըստ տարածքային պատկանելության, դրանց թղթային ու էլեկտրոնային տարբերակները և ՀՀ գլխավոր դատախազի հաստատած ժամանակացույցին համապատասխան կազմակերպվել է նշված փաթեթները տրամադրելու գործընթացը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ընդունվել, ստուգվել, համադրվել և ամփոփվել են նշված վիճակագրական հաշվետվությունները:

Կազմվել է դատախազների ամսական միջին վիճակագրական ծանրաբեռնվածության մասին 2014թ. և 2015թ. 1-ին կիսամյակի ընթացքում կատարած աշխատանքների վերաբերյալ ներկայացրած վիճակագրական ցուցանիշների արդյունքներով աղյուսակը:

Կատարվել են վիճակագրական տվյալների մի շարք վերլուծություններ և ամփոփումներ ու տրամադրվել են հայցվող մարմիններին, կազմակերպություններին և պաշտոնատար անձանց: Մասնավորապես.

1) ԱՊՀ մասնակից պետությունների գլխավոր դատախազների համակարգող խորհրդից ստացված որոշման ուսումնասիրության հիման վրա կազմվել և ներկայացվել է Հայաստանի Հանրապետությունում 2014 թվականի ընթացքում «Հանցավորության վիճակի, քննչական աշխատանքի, դատախազական հսկողության, հանցավորության դեմ պայքարի ոլորտում կնքված միջազգային պայմանագրերի կատարման պրակտիկայի վերաբերյալ» համապատասխան տեղեկանքը:

2) Ուսումնասիրվել են ՀՀ փաստաբանական պալատի փաստաբանների՝ ՀՀ գլխավոր դատախազին 23.01.2015թ. և 02.02.2015թ. հասցեագրված դիմումները: Ուսումնասիրության արդյունքներով կազմվել և ուղարկվել են դիմումներով հայցվող՝ «Դատախազի աշխատանքի մասին» և «Քննչական աշխատանքի մասին» 2010-2014թթ. վիճակագրական տվյալների վերաբերյալ համապատասխան աղյուսակները:

3) Ուսումնասիրվել և ուղարկվել են մարդկանց շահագործման /թրաֆիքինգի/ վերաբերյալ համաշխարհային զեկույցի նախապատրաստման նպատակով ՄԱԿ-ի թմրամիջոցների և հանցավորության դեմ պայքարի գրասենյակի հարցաշարի վերաբերյալ ՀՀ դատախազությունում առկա 2012-2014թթ. ամփոփ վիճակագրական տվյալների վերաբերյալ համապատասխան աղյուսակները:

4) Կազմվել են ՀՀ դատախազության գործունեության ընթացքում պետությանը պատճառված նյութական վնասի և դրա վերականգնման վերաբերյալ 2013-2014թթ. վիճակագրական տվյալներով համեմատական տեղեկանքը, ՀՀ դատախազությանը վերապահված լիազորությունների իրականացման 2013-2014թթ. արդյունքների մասին (ՀՀ քր. դատ. օր. 21-րդ հոդվածի կարգով վերացված որոշումներ, այդ թվում՝ ՀՀ գլխավոր դատախազի կողմից վերացված որոշումներ) տեղեկանքը:

5) Տրամադրվել են 2013-2014թթ. ընթացքում հարուցված քրեական գործերի, նյութերով և քրեական գործերով տրված ցուցումների, պետական շահերի պաշտպանության ու պատիժների և հարկադրանքի այլ միջոցների կիրառման օրինականության նկատմամբ հսկողության հարցերով կատարված ուսումնասիրությունների, ստուգումների, դրանց արդյունքում հայտնաբերված խախտումների, խախտումների հիման վրա հարուցված հայցերի և քրեական գործերի, ինչպես նաև բոլոր վերաքննիչ և վճռաբեկ բողոքների, քննարկված և ուսումնասիրված դիմումների և բողոքների, օտարերկրյա պետությունների իրավասու մարմիններից ստացված և վերջիններիս ուղարկված իրավական օգնություն ցուցաբերելու մասին բոլոր տեսակի հարցումների վերաբերյալ վիճակագրական տվյալների վերաբերյալ համապատասխան աղյուսակները:

6) Տրամադրվել են 2013 թվականի վերջին եռամսյակի, 2013-2014թթ. ընթացքում հարուցված քրեական գործերի, ինչպես նաև ՀՀ քր. դատ. օր. 200-րդ հոդվածի կարգով ներկայացված միջնորդագրերի վերաբերյալ, 2012-2013թթ. ընթացքում ՀՀ քր. դատ. օր. 311-րդ հոդվածով հետաքննության և նախաքննության արդյունքների և դատարանում մեղադրանքի պաշտպանության և դատական քննության արդյունքների վերաբերյալ վիճակագրական տվյալները և համապատասխան աղյուսակները:

7) Տրամադրվել են ԱՊՀ մասնակից-պետությունների գլխավոր դատախազների Կորդինացիոն խորհրդի քարտուղարությունից ստացված՝ Ղազախստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազությունից պահանջված համապատասխան վիճակագրական տվյալները:

8) Տրամադրվել են Եվրոպայի խորհրդի արդարադատության արդյունավետության հարցերով եվրոպական հանձնաժողովի կողմից (CEPEJ) ստացված դատական համակարգի գնահատման 2014-2016թթ. հարցաշարի վերաբերյալ 2014թ. տարեկան վիճակագրական տվյալները:

9) Կազմվել և տրամադրվել են 2014 և 2015 թվականների 1-ին կիսամյակների ընթացքում Հայաստանի Հանրապետությունում կոռուպցիոն բնույթի հանցագործություններով հարուցված և վարույթ ընդունված քրեական գործերի վերաբերյալ համապատասխան վիճակագրական տվյալներով կազմված աղյուսակը, 2013-2014թթ. ընթացքում ՀՀ քր. դատ. օր. 21-րդ հոդվածի կարգով վերացված որոշումների, պետությանը պատճառված վնասի և դրա վերականգնման վերաբերյալ համապատասխան վիճակագրական տվյալներով կազմված տեղեկանք-աղյուսակները:

5) Հանրային կապերի ոլորտում ՀՀ դատախազությունը աշխատանքներ է իրականացրել հրապարակայնության և հանրային իրազեկման ապահովման համար և կարևորելով այդ ոլորտում անձի՝ տեղեկություն ստանալու իրավունքը,

հաշվետու ժամանակաշրջանում հետևողական քայլեր է ձեռնարկել՝ դատախազության աշխատանքների թափանցիկությունն ապահովելու ուղղությամբ՝ պարբերաբար տեղեկություն տրամադրելով դատախազության սահմանադրական լիազորությունների իրականացման վերաբերյալ: Առանձնակի տեղ է տրվել և տրվում է դատախազության պաշտոնական կայքէջի արդյունավետ գործարկմանը, ինչը հավասար պայմաններ է ստեղծում բոլոր շահագրգիռ անձանց, այդ թվում՝ լրագրողների համար դատախազության աշխատանքների վերաբերյալ տեղեկություն ստանալու հարցում, ինչպես նաև թույլ է տալիս օպերատիվ կերպով տարածել անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: ՀՀ գլխավոր դատախազության կայքէջի վերագործարկման և ավելի թափանցիկ ու ամբողջական դարձնելուն ուղղված քայլերի արդյունքում «Պետական կայքերի բովանդակությունը և տեղեկատվական բացերը» ծրագրի փորձագիտական մոնիտորինգն արձանագրել է կայքի առաջընթացը բազմաթիվ կողմերով:

Հանրային կապերի ոլորտում ապահովվել է ՀՀ գլխավոր դատախազի հրավիրած միջգերատեսչական խորհրդակցություններին ՁԼՄ-ների մասնակցությունը և ՀՀ դատախազության գործունեության պատշաճ լուսաբանումը: Աշխատանքներն ուղղված են եղել հանրության իրազեկմանը, հանրության լայն շրջանակներում ՀՀ իրավապահ մարմինների նկատմամբ վստահության բարձրացմանը և փոխադարձ համագործակցության խրախուսմանը:

Հանրային կապերի ոլորտում կազմակերպվել են ՀՀ գլխավոր դատախազի մամուլի ասուլիսները, որոնց հրավիրվել են մի շարք հեռուստաընկերությունների, ինչպես նաև էլեկտրոնային և տպագիր մամուլի ներկայացուցիչներ: Մասնակիցների համար ստեղծվել են բոլոր աշխատանքային պայմանները, տրամադրվել է անհրաժեշտ տեղեկատվություն՝ աշխատանքը արդյունավետ կազմակերպելու և իրականացնելու համար:

Կատարվել են ՀՀ դատախազության պաշտոնական կայքի սպասարկման աշխատանքներ, մասնավորապես. հայերեն նյութերի տեղադրում, պաշտոնական կայքի տեղեկատվական բազայի թարմացում, ինչպես նաև լրատվական կայքերի ու տպագիր մամուլի մշտադիտարկում և արխիվացում, տեսանյութերի տեղադրում համացանցում, ՀՀ դատախազության աշխատակիցների կողմից մի շարք ռեպորտաժների մասնակցության կազմակերպում, լուսանկարահանման աշխատանքներ և այլն:

Ամենօրյա դիտարկման են ենթարկվել 21 (2014թ. 21) անուն տպագիր մամուլ, circle.am կայքում գրանցված 257 (2014թ. 232) անուն էլեկտրոնային լրատվամիջոց, 18 (2014թ. 18) անուն հեռուստա և ռադիոընկերությունների իրավական թեմաներով հաղորդումներ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում ՀՀ դատախազության պաշտոնական էլեկտրոնային փոստով քաղաքացիներից և ՁԼՄ-ներից ստացվել է ընդհանուր առմամբ 235 (2014թ. 490) անվանում փաստաթուղթ, որոնք ուղարկվել են ըստ ենթակայության: Դրանց, ՀՀ դատախազության լիազորությունների սահմաններում, տրվել է համապատասխան իրավական ընթացք և կողմերն իրազեկվել են այդ մասին:

ՀՀ գլխավոր դատախազությունը 2016թ. ևս շարունակելու է հետևողական քայլեր ձեռնարկել դատախազության գործունեության հրապարակայնությունն ու թափանցիկությունն ապահովելու ուղղությամբ՝ հաշվի առնելով քրեական

դատավարության վերաբերյալ տեղեկության տրամադրման առանձնահատկությունները և քաղաքացու՝ ՀՀ Սահմանադրությամբ սահմանված իրավունքներն ու ազատությունները:

6) Արարողակարգային ոլորտում 2015թ. ընթացքում ՀՀ դատախազությունում և արտերկրներում կազմակերպվել են մի շարք արարողակարգային միջոցառումներ, որոնից են օրինակ.

ՀՀ գլխավոր դատախազի Արցախ կատարած այցը, ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալի Երևանի Խ.Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ-ի № 57 հիմնական դպրոցի աշակերտների, ՀՀ գլխավոր դատախազի և Հայաստանում ԱՄՆ արտակարգ և լիազոր դեսպան Ռիչարդ Մ.Միլսի, ՀՀ գլխավոր դատախազի և Կանադայի քաղաքացիության և ներգաղթի հարցերով հայազգի դատավոր Արիս Պապիկյանի, ՀՀ գլխավոր դատախազի և Եվրոպայի խորհրդի կոռուպցիայի դեմ պայքարի խմբի՝ GRECO-ի պատվիրակության, ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալի և Հայաստանի Հանրապետությունում Ղազախստանի Հանրապետության դեսպանության դեսպանորդ-խորհրդական Ժ.Ադիլբակի, ՀՀ գլխավոր դատախազի և ՄԱԿ-ի Մարդու իրավունքների բարձրագույն հանձնակատարի գրասենյակի «Երեխաների վաճառքի, երեխաների մարմնավաճառության և մանկական պոռնոգրաֆիայի հարցերով» զեկուցող Մոդ դը Բոյեր-Բուքիքյոյի և Մարդու իրավունքների պաշտպանության գրասենյակի աշխատակից Նեկան Լավինիի, ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալի և Համաշխարհային բանկի պատվիրակության, ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալի և ԵԽ գլխավոր քարտուղարության պատվիրակության, ՀՀ գլխավոր դատախազի և Վրաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազ Գիորգի Բադաշվիլիի, ՀՀ գլխավոր դատախազի և ԱՊՀ անդամ-պետությունների գլխավոր դատախազների համակարգող խորհրդի քարտուղար Լեոնիդ Երմոլակի, ՀՀ գլխավոր դատախազի և Հնդկաստանի և Ուզբեկստանի գլխավոր դատախազների, ՀՀ գլխավոր դատախազի և Ղազախստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազ Ասխատ Դաուլբակի, ինչպես նաև Բելառուսի Հանրապետության գլխավոր դատախազ Ալեքսանդր Կոնյուկի, ՀՀ գլխավոր դատախազ, Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանում ՀՀ Կառավարության լիազոր ներկայացուցիչ Գևորգ Կոստանյանի և Եվրոպայի խորհրդի Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի վճիռների կատարման դեպարտամենտի ղեկավար Ժենկյե Մայերի, դեպարտամենտի ղեկավարի տեղակալ Ֆրեդրիկ Սունդբերգի և դեպարտամենտի իրավաբան Վահե Դեմիրճյանի, ՀՀ գլխավոր դատախազ, Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանում ՀՀ Կառավարության լիազոր ներկայացուցիչ Գևորգ Կոստանյանի և ԵԽ Մարդու իրավունքների և օրենքի գերակայության գլխավոր տնօրինության Մարդու իրավունքների քաղաքականության և համագործակցության դեպարտամենտի ղեկավար Միխայիլ Լոբովի, ԵԽ Երևանյան գրասենյակի ղեկավար Նատալյա Վուտովայի, ԵԽ Մարդու իրավունքների և օրենքի գերակայության գլխավոր տնօրինության ծրագրի ղեկավար Տիգրան Կարապետյանի և ծրագրի համակարգող Կամիլ Գենգլոֆֆի, «Աջակցություն ՀՀ քրեական արդարադատության համակարգի բարեփոխումներին և պայքար վատ վերաբերմունքի և անպատժելիության դեմ» ծրագրի և ՄԻԵԴ-ում ՀՀ ներկայացուցչության պաշտոնական կայքի բացմանը նվիրված միջոցառման,

Մարդու իրավունքների Եվրոպական դատարանում «Փերինչեքն ընդդեմ Շվեյցարիայի գործով» դատական նիստի, Դատախազների միջազգային ասոցիացիայի կողմից Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի ու Կենտրոնական Ասիայի երկրների համար կազմակերպված 7-րդ տարածաշրջանային համաժողովի շրջանակում Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազի և Չեխիայի Հանրապետության գլխավոր դատախազ Պավել Ջեմանի, Իրանի Իսլամական Հանրապետության գլխավոր դատախազ Խոջաթ օլ Իսլամ Ս. Ի. Ռախ-Ասսադիտի, Կիպրոսի Հանրապետության գլխավոր դատախազ Կոստաս Կլերիդեսի, ՀՀ գլխավոր դատախազի և Եվրոպայի խորհրդի Մարդու իրավունքների և օրենքի գերակայության գլխավոր տնօրինության ղեկավար Ֆիլիպ Բուայայի, ԵԽ Մարդու իրավունքների և օրենքի գերակայության գլխավոր տնօրինության Մարդու իրավունքների քաղաքականության և համագործակցության դեպարտամենտի ղեկավար Միխայիլ Լոբովի, Դատախազների միջազգային ասոցիացիայի Կենտրոնական, Արևելյան Եվրոպայի և Կենտրոնական Ասիայի պետությունների 7-րդ տարածաշրջանային կոնֆերանսի շրջանակում Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազի և ՌԴ գլխավոր դատախազ Յուրի Չայկայի, ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալի և ԱՊՀ դիտորդական առաքելության ղեկավար, ԱՊՀ Գործադիր կոմիտեի դիտորդական առաքելության ապահովման բաժնի ղեկավար Եվգենի Սլոբոդայի, ՀՀ գլխավոր դատախազի և Հայաստանում գտնվող ԵԱՀԿ/ԺՀՄԻԳ դիտորդական առաքելության փորձագետների խմբի ղեկավար Դուգլաս Ուեյքի, իրավական հարցերով փորձագետ Վասիլ Վաշչանկայի, ՀՀ գլխավոր դատախազի և Հայաստանի Հանրապետությունում ԱՄՆ դեսպան Ռիչարդ Միլլսի, ՀՀ գլխավոր դատախազի և Ղազախստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազ Ասխատ Դաույբաևի հանդիպումները և այլն:

2015թ. ընթացքում ՀՀ դատախազության աշխատակիցների ուժերով թարգմանվել է 190 անուն փաստաթուղթ, պատրաստվել է շնորհավորական 37 ուղերձ, 82 բացիկ, 40 հրավիրատոմս և ցավակցական հեռագիր, նախապատրաստվել ՀՀ դատախազության աշխատակիցների՝ օտարերկրյա պետություններ կատարվելիք պաշտոնական և աշխատանքային այցերին առնչվող 130 փաստաթուղթ:

Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են դատախազության աշխատողի օրվան և դատախազության 97-ամյակին նվիրված հանդիսավոր նիստի արարողակարգային աշխատանքները:

7) Ձեռքի, զինամթերքի կցման և գաղտնի գործավարության ոլորտում ՀՀ դատախազությունը աշխատանքներ է կատարել դատախազներին ամրակցված ծառայողական հաշվեցուցակային զենքերի թույլտվության ժամկետների երկարացման ուղղությամբ, կատարվել է ՀՀ դատախազության կազմում գտնվող դատախազությունների կնիքների և դրոշմակնիքների ամենամյա ստուգում:

ՀՀ դատախազության աշխատակազմի ղեկավարի հրամանով ստեղծված հանձնաժողովի կողմից ստուգման արդյունքներով այրելու միջոցով ոչնչացվել է ՀՀ դատախազության աշխատակազմում օգտագործման համար ոչ պիտանի 262 (2014թ.՝ 0) ծառայողական վկայական, 7 (2014թ.՝ 5) հատ կնիք և 14 (2014թ.՝ 10) հատ դրոշմակնիք, որի համար կազմվել է համապատասխան ակտ:

Կատարվել են դատախազներին ամրակցված ծառայողական հաշվեցուցակային զենքի և անձնական պաշտպանության հատուկ միջոցների գույքագրման աշխատանքներ:

Իրականացվել են «Շանթ 2015» ռազմավարական հրամանատարաշտաբային զորավարժությունների կազմակերպման աշխատանքները:

Հաշվետու ժամանակահատվածում մուտք է եղել 135 (2014թ.՝ 115) գաղտնի գործ և փաստաթուղթ, առաքվել է 170 (2014թ.՝ 120) գաղտնի գործ և փաստաթուղթ:

Բռնադատվածների արդարացման գործերով ստացվել է 14 (2014թ.՝ 9) դիմում, որոնցից 8-ին (2014թ.՝ 8) տրվել է արդարացման վերաբերյալ տեղեկանք, իսկ 6-ը (2014թ.՝ 1) մերժվել է:

2015 թվականին իրականացվել են ՀՀ դատախազությունում հատուկ կարևորության, հույժ գաղտնի և գաղտնի տեղեկություններին առնչվելու թույլտվության ձևակերպման ենթակա աշխատողների պաշտոնների անվանակարգության ձևակերպման աշխատանքները:

8) Գործավարության և փաստաթղթաշրջանառության ոլորտում 2015թ. ընթացքում միայն ՀՀ գլխավոր դատախազությունում թղթային տարբերակով հաշվառվել է 420 դիմում, որոնցից 4-ը վերցվել է հսկողության, քաղաքացիներից ստացվել և էլեկտրոնային «Մալբերի» համակարգով հաշվառվել է 4,090 դիմում, որոնցից 59-ը վերցվել է հսկողության: ՀՀ պետական մարմիններից ստացվել և էլեկտրոնային համակարգով հաշվառվել է 611 դիմում:

2015թ. ընթացքում էլեկտրոնային համակարգով հաշվառվել է 41,284 գրություն, իսկ թղթային տարբերակով՝ 2,943 գրություն, որոնցից 20-ը վերցվել է հսկողության:

2015թ. ընթացքում հաշվառվել է 8,270 քրեական, քաղաքացիական, անձնական գործ, նյութ և հսկողական վարույթ, որոնցից հսկողության է վերցվել 808-ը:

2015թ. ընթացքում միայն ՀՀ գլխավոր դատախազությունում իրականացվել է 91,031 (2014թ.՝ 77,509) փաստաթղթի շրջանառություն:

Առաքվել է 36,967 անվանում փաստաթուղթ, որոնցից 12,799 քրեական գործ, նյութ, քաղաքացիների 5,987 պատասխան և 18,181 գրություն:

9) Արխիվային գործունեության ոլորտում 2015թ. ՀՀ դատախազության արխիվում հետագա պահպանության համար մուտքագրվել են ՀՀ դատախազության կառուցվածքային ստորաբաժանումների փաստաթղթերը: Ժամանակավոր օգտագործման համար արխիվից տրվել է 249 անվանում փաստաթուղթ:

ՀՀ Կառավարության 23.06.2005թ. N 932-Ն որոշման համաձայն՝ ՀՀ արխիվային հավաքածուի համալրման նպատակով ՀՀ ազգային արխիվի մասնագետի հետ ուսումնասիրվել, մշակվել և ցուցակագրվել են 2005-2009թթ. մշտական պահպանության ենթակա փաստաթղթերը, ինչպես նաև ոչնչացվել են գիտապատմական արժեք չունեցող և գործնական նշանակությունը կորցրած փաստաթղթերը:

ՀՀ դատախազության աշխատակազմի տարածքային ստորաբաժանումների արխիվներում իրականացվել են առկա փաստաթղթերի ուսումնասիրում և ոչնչացում:

10) Կազմակերպամեթոդական ոլորտում 2015թ. ընթացքում նախապատրաստվել և սահմանված կարգով ՀՀ գլխավոր դատախազի հաստատմանն են ներկայացվել ՀՀ դատախազության աշխատակազմի ընդհանուր գործունեությանն առնչվող շուրջ 30 հրամանի ու 7 կարգադրության նախագծեր:

Նախապատրաստվել է ՀՀ դատախազության աշխատակիցների օտարերկրյա պետություններ կատարվելիք պաշտոնական և աշխատանքային այցերի հետ կապված ՀՀ վարչապետի որոշման 9 նախագիծ:

Նախապատրաստվել են ՀՀ դատախազության աշխատակազմի ղեկավարի կողմից ընդունվող 66 հրամանի և 41 ցուցումի նախագծեր, իրականացվել են դրանց հաշվառման աշխատանքները:

Հաշվետու ժամանակահատվածում իրականացվել են ՀՀ գլխավոր դատախազի և ՀՀ գլխավոր դատախազության դատախազների կողմից հարուցված քրեական գործերին քրեական գործի համար տրամադրելու և դրանց հաշվառման աշխատանքները: 2015թ. ՀՀ գլխավոր դատախազի, ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալների և ՀՀ գլխավոր դատախազության դատախազների կողմից հարուցվել է 94 քրեական գործ:

Մշակվել են աշխատակազմի ստորաբաժանումների գործունեության՝ օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով, հաշվետվություններ կազմելու միասնական կանոններ, իրականացվել է ՀՀ գլխավոր դատախազի և ՀՀ դատախազության աշխատակազմի ղեկավարի հրամանների պատշաճ կարգով և ժամանակին հասցեատերերին հանձնումը:

Հսկողություն է իրականացվել ՀՀ դատախազության աշխատակազմում ՀՀ օրենքների պահանջների, աշխատակազմի գործունեությանն առնչվող՝ ՀՀ գլխավոր դատախազի, ՀՀ դատախազության աշխատակազմի ղեկավարի հրամանների, կարգադրությունների և հանձնարարականների, ՀՀ դատախազության աշխատակազմի 2015 թվականի 1-ին և 2-րդ կիսամյակների աշխատանքների ծրագրերով նախատեսված միջոցառումների ժամկետում կատարելու նկատմամբ:

Յուրաքանչյուր շաբաթ էլեկտրոնային փոստով ստացված ՀՀ Կառավարության նիստերի օրակարգերը, քննարկվող հարցերի վերաբերյալ կից նյութերը մշակվել և տրամադրվել են ՀՀ գլխավոր դատախազին:

Հաշվետու տարում իրականացվել է պետական ծառայողների կողմից պարտականությունները պատշաճ կարգով չկատարելու, կարգապահական խախտումներ թույլ տալու փաստերի կապակցությամբ 2 ուսումնասիրություն, որի արդյունքում 2 աշխատակցի նկատմամբ կիրառվել է «խիստ նկատողություն» տեսակի կարգապահական տույժ, 1 աշխատակից՝ «նկատողություն», իսկ 1 աշխատակից ազատվել է զբաղեցրած պաշտոնից:

2015թ. ընթացքում բաժնում՝ աշխատակազմում պետական ծառայության թափուր պաշտոնների հետ կապված, ստացվել է 83 դիմում, կազմակերպվել է 30 բաց մրցույթ:

2015թ. ընթացքում «Արդարադատության ակադեմիա» ՊՈԱԿ-ում վերապատրաստում է անցել ՀՀ դատախազության աշխատակազմի 117 պետական ծառայող:

2015թ. կազմակերպվել են ՀՀ դատախազության աշխատակազմի պետական ծառայողների գործունեության գնահատման աշխատանքները և այդ գործընթացի շրջանակներում գնահատվել է 67 պետական ծառայող: